

САМОВРЕДНОВАЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕ КВАЛИТЕТА ВИСОКОШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ

Стандард 1: Стратегија обезбеђења квалитета

Стандард 2: Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета

Стандард 3: Систем обезбеђења квалитета

Стандард 4: Квалитет студијског програма

Стандард 5: Квалитет наставног процеса

Стандард 6: Квалитет научноистраживачког, уметничког и стручног рада

Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника

Стандард 8: Квалитет студената

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

Стандард 11: Квалитет простора и опреме

Стандард 12: Финансирање

Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета

Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

Стандард 15: Квалитет докторских студија

ТАБЕЛЕ

ПРИЛОЗИ

стандарди

Стандард 1: Стратегија обезбеђења квалитета

Високошколска установа утврђује стратегију обезбеђења квалитета, која је доступна јавности.

Опис

Пољопривредни факултет – Универзитета у Београду (у даљем тексту Факултет) је врхунска образовна и научно-истраживачка установа за области пољопривреде, прехранбене технологије, заштите животне средине и агроекономије. Обавља делатности за које је регистрована у складу са Законом о високом образовању, Законом о научно-истраживачкој делатности и другим релевантним прописима. Делатности којима се бави факултет дефинисане су Статутом факултета и Статутом Универзитета у Београду.

Политика обезбеђења квалитета на Факултету потпуно одражава мисију, визију и вредности ове високошколске установе и уско је повезана са њеним релевантним плановима и активностима у смислу стратешког менаџмента. Факултет редовно анализира и процењује тренутну ситуацију с обзиром на претходно дефинисане циљеве, захтеве и очекивања у наставној, научно-истраживачкој и стручној делатности.

На основу члана 40 тачка 15. Статута Пољопривредног факултета из 2018. године и Стандарда 1 став 1.2., који је саставни део Правилника о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколске установе ("Службени Гласник РС" бр. 13/2019 од 28.02.2019. године) на предлог декана, Савет факултета је на својој II редовној седници, одржаној дана 31. 01. 2019. године, усвојио Стратегију обезбеђења квалитета Пољопривредног факултета (Прилог 1.1 и 1.1а.). Ова Стратегија је основни стратешки и развојни документ из области обезбеђења квалитета високошколског образовања на Факултету. Она дефинише основне приоритете високог образовања на Факултету у области обезбеђења квалитета, као и начин њиховог остваривања. Стратегија обезбеђења квалитета је документ трајног карактера, односно акт Факултета, који се периодично преиспитује, мења и допуњава, и служи као основа за израду краткорочних, средњерочних и дугорочних акционих планова у области обезбеђења квалитета. Овај документ се налази на интернет страници Факултета и тиме је доступан јавности.

У приложеном акционом плану за спровођење Стратегије (Прилог 1.3а.), као и документацији

о његовом усвајању (Прилог 1.3б.), јасно се наводе мерљиви циљеви у погледу контроле реализације акционог плана за различите активности и нивое осигурања квалитета високог образовања на Факултету. Детаљно изнета процедура израде документације за све релевантне наставне и научно-истраживачке аспекте у усвојеном акционом плану подразумева могућност анализе и разраде суштине мисије и планова у стратешком менаџменту, као и одговарајуће ресурсе којима би се подржало спровођење циљева у краткорочном, средњерочном и дугорочном периоду.

Факултет периодично преиспитује и унапређује Стратегију обезбеђења квалитета. У документацији за акредитацију дате су анализе самовредновања и резултати анкета за период до 2020. године. На основу претходних резултата самовредновања и резултата самовредновања у оквиру упитника према Правилнику начину и поступку о самовредновању, који садржи део о вредновању од стране студената, део о вредновању запослених на Факултету и део о вредновању свршених студената Факултета од стране послодавца, а све са циљем да се побољша квалитет наставе и рад запослених, који су утврђени у трогодишњем временском интервалу, од 2017–2020. године, уочава се да се на Факултету континуирано радило на допуњавању и унапређивању акционих планова реализације стратегије у свим њеним доменима.

Полазне основе за Стратегију обезбеђења квалитета

Полазне основе за израду ове стратегије чинила су следећа документа:

- Анализа тренутног стања високог образовања на Универзитету у Београду и факултетима у његовом саставу према показатељима које има Универзитет у Београду (предности, слабости, могућности, и опасности – тзв. SWOT анализа, урађена за евалуацију од стране Европске асоцијације универзитета - извештај EAU);
- Лисабонска конвенција о признавању квалификација/диплома у високом образовању (11.04.1997. године), коју је наша земља ратификовала 2003. године;
- Болоњска декларација (19.06.1999. године) коју је наша земља потписала 2003. године);
- Закон о високом образовању (Службени Гласник Републике Србије, ("Сл. гласник РС", бр. 88/2017, 73/2018, 27/2018 - др. закон, 67/2019 и 6/2020 - др. закони);
- Правилник о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа;
- Правилник о стандардима и поступку за спољашњу проверу квалитета високошколских установа;
- Правилник о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа и студијских програма;
- Статут Универзитета у Београду и
- Статут Пољопривредног факултета.
- Пољопривредни факултет је у целини стратешки определјен да се континуирано стара о развоју високог образовања у складу са свим наведеним документима.

Мисија Факултета

Полазећи од тога да високо образовање представља основу за развој друштва заснованог на знању и његовог даљег економског и културног напретка, основу за унапређења људских права и основних слобода, мисија Факултета јесте да омогући високе академске стандарде и обезбеди стицање знања, вештина, ставова и других способности у пољу техничко-технолошких наука (области биотехничких наука и технолошком инжењерству) и пољу друштвено-хуманистичких наука (области агроекономије) у складу са потребама друштва и пројектованим националним развојем Републике Србије.

Да би остварио своју мисију, Факултет се трајно определио да тежи унапређењу квалитета високог образовања и укључивању у јединствен Европски простор високог образовања.

Образовањем стручних кадрова, Факултет има мисију да пружи:

- допринос развоју пољопривреде, прехранбене технологије, заштите животне средине и агроекономије,
- допринос свеобухватном развоју руралних подручја,
- допринос одрживом привредном развоју, и

- допринос регионалном развоју наше државе.

Субјекти, области и мере обезбеђења квалитета на Факултету

Субјекти обезбеђења квалитета на Факултету су: Наставно-научно веће Факултета, Комисија за обезбеђење, проверу и унапређење квалитета (у даљем тексту КОПУК), Институти, Катедре, Студентски парламент, наставници, сарадници, студенти, управа и ненаставно особље.

Области обезбеђења квалитета на Факултету су: студијски програми, наставни процес (методологија интерактивне наставе), научна истраживања у складу са стандардима ЕУ (методе научно-истраживачког рада, писање пројектата и радова за међународне часописе), вредновање студената, уџбеници и литература, ресурси, ненаставна подршка и процес управљања.

Субјекти, објекти и мере обезбеђења квалитета на Факултету детаљно су описани у Прилогу 1.2.

Циљеви Стратегије обезбеђења квалитета

Стратегија има за циљ остваривање Законом постављених циљева високог образовања и визије даљег развоја високог образовања на Универзитету у Београду и Факултету.

Факултет је за своје основне дугорочне циљеве поставило:

- унапређење квалитета високог образовања на Факултету у складу са Законом о високом образовању и стандардима који су предвиђени Правилником о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа;
- унапређење квалитета целокупног високог образовања на Универзитету у Београду и Републици Србији;
- повећање ефикасности студирања;
- побољшање квалитета студијских програма, наставе и услова рада;
- побољшање научно-истраживачког и стручног рада наставног особља и студената;
- повећање доприноса академском животу Универзитета у Београду, Факултета и друштва у целини;
- повећање доприноса локалној и националној заједници (домен руралног развоја, развоја пољопривреде, прехранбене технологије, заштите животне средине и агротехнологије у земљи).

Обезбеђење квалитета на Факултету

Пољопривредни факултет је образовао Комисију за обезбеђење, проверу и унапређење квалитета из редова наставника, сарадника, ненаставног особља и студената. Пословник о раду Комисије за обезбеђење проверу и унапређење квалитета усвојен је 18.01.2019. године (Прилог 1.4.).

Факултет се на тај начин определио за остваривање и стално институционално унапређење повезаности и међусобне усаглашености образовних, научно-истраживачких и стручних делатности. Факултет се обавезао, такође, да систематски прати, оцењује и подстиче научно-истраживачку и педагошку активност наставника и сарадника.

Обезбеђење квалитета наставе остварује се одржавањем курсева за унапређење методологије интерактивне наставе за наставнике и сараднике сваке школске године, као и студентском и колегијалном контролом и анализом одвијања наставног процеса.

Унапређење научне компетентности наставника и сарадника остварује се континуираном едукацијом наставника за извођење квалитетних експеримената, писање радова за објављивање у часописима са SCI листе, као и писање националних и међународних пројеката.

Самовредновање је саставни део Стратегије обезбеђења квалитета и спроводи се у интервалима од највише три године. У поступку самовредновања разматра се и оцена студената о квалитету наставног процеса.

Пољопривредни факултет се определио за непрестану изградњу и развијање организационе културе квалитета.

Факултет периодично разматра, преиспитује и унапређује Стратегију обезбеђења квалитета према прописаним стандардима.

Пољопривредни факултет се обавезао на транспарентност свих мера за унапређење квалитета, као и података релевантних за оцену квалитета основних делатности од стране шире друштвене

заједнице путем постављања истих на своју интернетску страницу.

SWOT анализа

SWOT анализом (табела 1.0.) која се односи на Стратегију обезбеђење квалитета разматрани су и квантитативно оцењени следећи елементи:

1. Стратегија обезбеђења квалитета;
2. опредељење високошколске установе за унапређење квалитета и изградњу организационе културе квалитета;
3. мере за обезбеђење квалитета;
4. субјекти обезбеђења квалитета;
5. области обезбеђења квалитета;
6. повезаност образовне, научноистраживачке и стручне делатности.

Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 1. Стратегија обезбеђења квалитета

На основу урађене SWOT анализе, на Наставно-научном већу Факултета, усвојене су следеће мере и активности за унапређење квалитета:

1. Стално развијање и изградња нових институцијских механизама који доприносе унапређењу квалитета високог образовања и укључивању у јединствени Европски простор високог образовања;
2. Даље промовисање и изградња културе квалитета на Факултету, као и стручно усавршавање наставног и ненаставног особља (семинари, радионице, контакти и размена искуства и информација са другим националним и међународним институцијама);
3. Континуиран рад на обезбеђењу услова за подједнаки развој свих области у систему обезбеђења квалитета;
4. Укључивање свих наставника и сарадника у научно-истраживачке и стручне пројекте;
5. Повезивање Факултета са привредом и примена резултата научних истраживања у пракси;
6. Непрекидно праћење, анализирање и допуњавање стратегије обезбеђења квалитета;
7. Континуирана контрола реализације акционих планова.

У периоду до следећег самовредновања високошколске установе максимална пажња усмериће се на унапређење поступака за периодично преиспитивање Стратегије обезбеђења квалитета који ће обухватити анализу и разраду суштине стратешких планова, као и обезбеђење одговарајућих ресурса којима ће се подржати реализација циљева стратегије у средњерочном и дугорочном периоду. Поред тога, биће дефинисани поступци за анализу акционих планова реализације стратегије обезбеђења квалитета који ће обухватити мерљиве критеријуме за контролу реализације акционог плана за различите активности и нивое обезбеђења квалитета.

Показатељи и прилози за стандард 1:

Табела 1.0. SWOT анализа

Прилог 1.1. Стратегија обезбеђења квалитета

Прилог 1.1а. Одлука о усвајању Стратегије обезбеђења квалитета

Прилог 1.2. Субјекти, објекти и мере обезбеђења квалитета

Прилог 1.3а. Акциони план за спровођење стратегије

Прилог 1.3б. Одлука о усвајању и допунама Акционог плана за спровођење стратегије

Прилог 1.4. Пословник о раду Комисије за обезбеђење, проверу и унапређење квалитета

Прилог 1.5а. Предлог мера и активности за унапређење стандарда обезбеђења квалитета

Прилог 1.5б. Доказ о усвајању предлога мера и активности за унапређење квалитета од стране органа управљања високошколске установе

[стандарди](#)

Стандард 2: Начини и поступци за обезбеђење квалитета

Високошколска установа утврђује начине и поступке за обезбеђење квалитета свог рада, који су доступни јавности.

Опис

На основу Закона о високом образовању и Статута Пољопривредног факултета, Наставно-научно веће Пољопривредног факултета, на седници одржаној 30.01.2019. године, донело је Правилник о обезбеђењу квалитета, самовредновању и оцењивању квалитета.

Овим Правилником дефинисана је улога и одговорност органа Пољопривредног факултета у области обезбеђења квалитета високог образовања на Факултету и тела одговорна за развој, праћење и унапређење квалитета, уређене су ближе надлежности органа и начин њиховог рада, као и друга питања од значаја за унапређење и развој квалитета.

Обезбеђење квалитета рада и студија које изводи Факултет је део националног система обезбеђења квалитета и предуслов за упоредивост диплома и квалификација у оквиру јединственог Европског простора високог образовања.

Факултет обезбеђује квалитет високог образовања у складу са међународно прихваћеним документима у области високог образовања, Законом о високом образовању, Правилником о стандардима за самовредновање и оцену квалитета, Правилником о стандардима за спољашњу проверу квалитета, Правилником о стандардима за акредитацију, Стратегијом обезбеђења квалитета, самовредновању и оцењивању квалитета и другим одговарајућим правилницима и актима Факултета и Универзитета у Београду. Стандарди за обезбеђење квалитета садрже минимални ниво квалитета рада Факултета.

Наставно-научно веће Факултета и декан одговорни су за квалитет студијских програма и спровођење мера за обезбеђење квалитета наставе и услова рада у целини.

Комисија за обезбеђење, проверу и унапређење квалитета

Ради праћења, контроле и развоја квалитета, Факултет је образовао Комисију за обезбеђење, проверу и унапређење квалитета (у даљем тексту КОПУК) као стручно и саветодавно тело Наставно-научног већа факултета и декана у области обезбеђења квалитета, самовредновања и оцењивања квалитета.

Састав КОПУК-а, у складу са Статутом Факултета, утврђен је Пословником о раду Наставно научног већа факултета, а ближе надлежности се уређују Правилником о обезбеђењу квалитета, самовредновању и оцењивању квалитета. КОПУК има следеће надлежности:

1. припрема предлог Стратегије за обезбеђење квалитета и сачињава акционе планове за спровођење Стратегије, које усваја Наставно-научно веће или Савет факултета;
2. промовише изградњу културе квалитета на Факултету;
3. припрема предлоге побољшања стандарда, процедура и метода провере квалитета, у складу са стандардима Националног савета за високо образовање;
4. планира и припрема активности везане за праћење и контролу квалитета на Факултету, према годишњем плану рада;
5. разматра извештаје о редовном самовредновању Факултета;
6. подноси извештај о стању у области квалитета Наставно-научном већу Факултета најмање једном годишње;
7. предлаже по потреби ванредно самовредновање у појединим областима;
8. предлаже спољашњу проверу квалитета и пружа стручну помоћ у припреми документације за акредитацију пред надлежним органом;
9. прати остваривање Стратегије обезбеђења квалитета, стандарда и процедура обезбеђења квалитета и предлаже мере за отклањање уочених слабости, у циљу побољшања квалитета;
10. образује радна тела - поткомисије, у складу са пословником КОПУК-а;
11. доноси пословник о своме раду;
12. стара се о реализацији утврђених мера за унапређење квалитета рада у сарадњи са Наставно-научним већем и деканом Факултета;
13. припрема и предлаже стратегију развоја међународне сарадње Факултета и мобилности студената, наставног и административног особља;
14. обавља и друге послове од значаја за унапређење и развој квалитета студијских програма, наставе и услова рада, по захтеву Наставно-научног већа и декана.

Поступак самовредновања и оцене квалитета на Факултету

Факултет спроводи поступак самовредновања и оцене квалитета, у складу са Стратегијом

обезбеђења квалитета, у интервалима од три године. Предвиђено је да це поступак самовредновања може спроводити и у краћим интервалима у појединим областима, у складу са планом рада.

Одлуком о образовању КОПУК-а утврђује се његов састав, број чланова и начин избора, делокруг и начин рада, методе, инструменти и области самовредновања, као и друга питања од значаја за спровођење поступка самовредновања.

Поступак самовредновања спроводи се према стандардима и упутству за самовредновање које је донео Национални савет за високо образовање.

У поступку самовредновања обавезно се разматра оцена студената, у складу са актима Универзитета у Београду и Факултета.

Правилником о начину и поступку самовредновања, који је донело Наставно-научно веће Факултета, ближе су прописани начини, поступци, као и обрасци (упитници, анкете) за спровођење одговарајућих поступака самовредновања, односно прикупљања других значајних података за тај процес.

Након спроведеног поступка самовредновања, КОПУК систематизује и обрађује добијене податке и сачињава писмени извештај о самовредновању, који доставља Наставно-научном већу и декану Факултета.

На основу резултата самовредновања и мишљења КОПУК-а, Наставно-научно веће Факултета доноси одлуку о оцени квалитета студијских програма, наставе и услова рада, односно одлуку о оцени квалитета у појединим областима у којима је спровођен поступак самовредновања. Ова одлука обавезно садржи и предлог мера за отклањање уочених слабости и за побољшање квалитета.

Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета

Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета одређују минимални ниво квалитета свих области рада Факултета.

Факултет континуирано и систематски прикупља потребне информације о стандардима и поступцима обезбеђења квалитета и врши периодичне провере у свим областима обезбеђења квалитета свога рада.

Поступци за обезбеђење квалитета утврђени су посебно за сваку област обезбеђења квалитета и њима се на детаљан начин уређује поступање субјеката у систему обезбеђења квалитета Факултета на основу Статута Факултета и Правилника о обезбеђењу квалитета, самовредновању и оцењивању квалитета.

Субјекти обезбеђења квалитета су Наставно-научно веће Факултета, Већа катедре, Већа института, КОПУК, Студентски парламент, наставници, сарадници и студенти.

Факултет континуитано спроводи мере и поступке за унапређење квалитета наставног процеса, научно-истраживачког рада, стручног рада, процеса управљања и организације Факултета, рада Стручне службе и рада огледног школског добра Радмиловац.

Квалитет наставног процеса обезбеђује се кроз интерактивност наставе, укључивања примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова и програма рада по предметима, као и праћењем квалитета наставе и предузимањем потребних мера ради њеног унапређења.

Унапређење квалитета наставног процеса остварује се унапређењем организације студија, режима студирања, усклађености наставних планова и програма са испитним критеријумима, бројем, обимом и садржајем предмета, међусобне усклађености предмета у оквиру истог студијског програма, континуираним развојем курикулума, преиспитивањем и унапређењем исхода учења и компетенција студената, континуираним и систематским побољшањем техничке и материјалне опремљености, сагледавањем усклађености броја студената и њихове припремљености за учење, броја наставног кадра и њихове оспособљености за наставу.

Факултет редовно и систематски проверава и, по потреби, изнова одређује: циљеве студијских програма и њихову усклађеност са основним задацима и циљевима свога рада, структуру и садржај студијских програма у погледу односа опште-академских, теоријско-методолошких, научно-стручних и стручно-апликативних дисциплина, радно оптерећење студената мерено ЕСПБ-ом, исходе учења и стручност које стичу студенти када заврше одређени степен студија, као и могућности запошљавања и даљег наставка школовања.

За унапређење квалитета наставног процеса организује се обука наставника ради унапређења наставничких компетенција и спроводе анкете којима се испитују ставови и мишљења студената о питањима из свих области које се проверавају у процесу самовредновања, а спроводи се и колегијална анализа наставе и учења.

Факултет непрекидно ради на подстицању, обезбеђењу услова, праћењу и провери резултата научно-истраживачког и стручног рада наставника и сарадника и њиховом укључивању у наставни процес.

Факултет обезбеђује наставницима и сарадницима образовање и усавршавање путем предавања и семинара о побољшању предавачких, педагошких и научно-истраживачких способности (о методологији интерактивне наставе, научно-истраживачког рада, постављању експеримената, анализи резултата, прикупљању и анализи литературе, писању радова за објављивање у домаћим и међународним часописима, а нарочито у часописима са SCI листе), студијских боравака, специјализација, учешћа на научним и стручним скуповима у земљи и иностранству, учешћа у националним пројектима (писање пројекта за научне, технолошке, националне и иновационе пројекте) и међународним пројектима (пројекти Европске Уније, билатерални пројекти).

Факултет обезбеђује значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета, и то кроз рад студенског парламента, студенских организација и студенских представника у телима Факултета, као и кроз анкетирање студената о квалитету наставног процеса на Факултету.

Квалитет управљања на Факултету и квалитет рада Стручне службе обезбеђује се утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и организационе јединице Стручна служба и конкретних радних места у тој организацији јединици, као и праћењем и провером њиховог рада.

Факултет објављује потпуну, прецизну, јасну и доступну информацију о свом раду, која је намењена потенцијалним студентима, студентима и свим осталим заинтересованим лицима.

Факултет објављује основне задатке, циљеве, очекиване образовне исходе, опис студијских програма и описе предмета које нуди, услове уписа и преноса ЕСПБ, износ школарине, статус установе и њену акредитацију, стратегију обезбеђења квалитета, финансијске резултате и друге релевантне податке о свом раду.

Факултет објављује листу наставника и сарадника са подацима о њиховим квалификацијама и ангажовању у високошколској установи.

У оквиру овог стандарда, методом SWOT анализе (табела 2.0.), установа је анализирала и квантитативно оценила следеће елементе:

- стандарде за унапређење квалитета установе;
- стандарде за унапређење квалитета студијских програма;
- поступке обезбеђења квалитета.

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 2. Начини и поступци за обезбеђење квалитета:

На основу урађене SWOT анализе на Наставно-научном већу Факултета усвојене су следеће мере и активности у вези стандарда и поступака за обезбеђење квалитета:

1. Стално побољшање механизма провере и развијање интерних критеријума и стандарда у процесу самовредновања;
2. Обезбеђење већег учешћа студената у анкетама за процену квалитета елемената студијског програма;
3. Континуирано обезбеђење квалитета кроз дефинисање критеријума, редовних и систематских провера свих параметара који утичу на квалитет институције и студијских програма;
4. Усвајање детаљног плана рада и процедура за праћење и унапређење квалитета Факултета;
5. Систематично и стално прикупљање података у вези са стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета и њихова стручна анализа;
6. Обезбеђење потпуне доступности јавности планских докумената у вези са стандардима и

поступцима за обезбеђење квалитета;

7. Заснивање планирања на детаљној анализи података у вези са стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета;

8. Сачињавање извештаја који је доступан јавности у коме су анализирани елементи који документују комплетну делатност установе у вези са стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета;

9. Усвајање годишњих извештаја о раду Комисије за обезбеђење квалитета и самовредновања; и

10. У даљим плановима рада Факултета планира се обухватање свих активности свих организационих јединица које су дефинисане општим актом Факултета.

У периоду до следећег самовредновања високошколске установе максимална пажња биће усмерена на унапређење процедура за сваку област обезбеђења квалитета, као и за поступање субјекта у систему обезбеђења квалитета високошколске установе.

Показатељи и прилози за стандард 2:

[**Табела 2.0.**](#) SWOT анализа

[**Прилог 2.1а.**](#) Правилник о обезбеђењу квалитета, самовредновању и оцењивању квалитета (Усвојени документ - Стандарди и поступци за обезбеђење и унапређење квалитета високошколске установе)

[**Прилог 2.1б.**](#) Одлука о усвајању Правилника о обезбеђењу квалитета, самовредновању и оцењивању квалитета

[**Прилог 2.0.**](#) Усвојени план рада и процедура за праћење и унапређење квалитета високошколске установе у оквиру стандарда квалитета (Акциони план за праћење студијских програма и установе)

[**Прилог 2.2а.**](#) План рада Пољопривредног факултета

[**Прилог 2.2б.**](#) Одлука о усвајању Плана рада Пољопривредног факултета

[**Прилог 2.2в.**](#) План рада Комисије за обезбеђење, проверу и унапређење квалитета

[**Прилог 2.2г.**](#) Чланови Комисије за обезбеђење, проверу и унапређење квалитета

[**Прилог 2.3а.**](#) Годишњи извештаји о раду успостављеног тела (комисије, одбора, центара) за унутрашње осигурање квалитета високошколске установе

[**Прилог 2.3б.**](#) Одлука о усвајању Годишњег извештаја о раду успостављеног тела

стандарди

Стандард 3: Систем обезбеђења квалитета

Високошколска установа изграђује организациону структуру за обезбеђење квалитета.

Опис

Пољопривредни факултет има и примењује систем осигурања квалитета и обезбеђује критички осврт на циљеве, адекватно обликовање процеса и активности везаних за квалитет, као и одлучивање на транспарентан начин. Процеси одлучивања, компетенције и одговорности органа управљања, органа пословођења, надлежности стручних органа, наставника и сарадника, као и надлежности студената, јасно су дефинисани и имплементирани. Организациона структура и процедура система обезбеђења квалитета Факултета обезбеђују да су у процесе одлучивања у вези са студијским програмом укључени и наставници и студенти.

Пољопривредни факултет има организациону структуру и систем управљања који обезбеђују остварење основних задатака и циљева. Доношење и спровођење стратегије, стандарда и поступка за обезбеђење квалитета, овлашћења и одговорности органа управљања, стручних органа и студентског парламента, као и послови и задаци наставника, сарадника, студената, стручних органа, катедри и Комисије за обезбеђење, проверу и унапређење квалитета утврђени су Статутом Факултета.

Општим актом Факултета, који доноси Веће Факултета, дефинисани су органи и поступак за праћење, обезбеђивање, унапређење и развој квалитета студијских програма, наставе и услова рада, као и предвиђено је оснивање Комисије за обезбеђење, проверу и унапређење квалитета (у даљем тексту КОПУК).

Комисија за обезбеђење квалитета и самовредновање

КОПУК организује, контролише и унапређује рад на испуњењу стандарда прописаних Правилником о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа, Правилником о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа и студијских програма и Законом о високом образовању.

КОПУК утврђује политику (даје смернице) и процедуру за обезбеђење и унапређење квалитета за потребе Факултета (Факултет има политику и одговарајуће релевантне поступке за обезбеђење квалитета и стандарда својих програма и диплома). Факултет се обавезао изричito на развој културе образовања која афирмише важност квалитета и обезбеђење квалитета у његовом раду. Да би се то постигло, високошколска установа развија и имплементира стратегију континуираног унапређења (побољшања) квалитета. Стратегија, политика и поступци имају званичан (прописан, формалан) статус и доступни су јавности. Они укључују улоге студената и других релевантних субјеката.

КОПУК је укључен у одобрење, праћење, оцену и периодично преиспитивање студијских програма и диплома односно факултет има формалне механизме за одобрење, периодично преиспитивање и надзор студијских програма и диплома.

КОПУК је укључен у обезбеђење квалитета оцењивања студената. Студенти се оцењују на основу публикованих (објављених) критеријума, прописа (регулација, статута, правила) који се примењују конзистентно (доследно).

КОПУК је укључен у обезбеђење квалитета наставног особља. Факултет има начине којима се обезбеђује да су наставници и сарадници који учествују у настави квалифиkovани и компетентни за обављање овог задатка. Установа је доступна онима који спроводе спољашну проверу, као и за разматрање коментара на њихове извештаје (дописе, саопштења, одлуке).

Комисија за обезбеђење, проверу и унапређење квалитета је укључена у обезбеђење средстава за учење (извора, ресурса за учење) и подршку студентима:

Факултет обезбеђује студентима ресурсе за учење, који су одговарајући (релевантни) и својствени за све понуђене студијске програме.

КОПУК је укључен у обезбеђење система прикупљања информација и информисања јавности (надгледа, контролише, сагледава, анализира, разматра и предлаже потребне мере). Факултет обезбеђује (осигурава) прикупљање, анализирање и коришћење релевантних информација за успешно вођење (управљање) студијских програма и других активности (делатности).

Организациона структура

Ради ефикаснијег извршавања делатности Факултета и остваривања што повољнијих резултата, а у складу са карактером и процесом рада, запослени на Факултету организовани су у следеће организационе јединице, које немају статус правног лица:

1. Наставни одсеки;
2. Институти;
3. Катедре;
4. Огледна добра;
5. Централна лабораторија Пољопривредног факултета;
6. Стручна служба.

По потреби, на Факултету се могу образовати и друге организационе јединице које немају статус правног лица. Лабораторије које се образују ради обављања послова за које је потребна акредитација могу се оформити као посебна организациона јединица Факултета или као радна јединица у оквиру организационе јединице "Централна лабораторија" Пољопривредног факултета.

Наставна делатност Факултета обавља се у оквиру одсека. Сва питања наставне делатности одсека разматра и о њима одлучује Наставно-научно веће (одговарајућег) института.

На Факултету постоје следећи одсеки:

1. Одсек за ратарство;
2. Одсек за воћарство и виноградарство;
3. Одсек за хортикултуру;
4. Одсек за зоотехнику;

5. Одсек за мелиорације земљишта;
6. Одсек за фитомедицину;
7. Одсек за пољопривредну технику;
8. Одсек за прехрамбену технологију;
9. Одсек за агроекономију.

У оквиру одсека, а у складу са студијским програмима, образују се одговарајуће групе студија. Радом одсека руководи директор института. У даљем раду размотриће се потреба за увођењем још једног одсека који би разматрао питања интердисциплинарних студијских програма.

За организовање и извођење научно-истраживаког рада и студија Факултет има следеће институте:

1. Институт за ратарство;
2. Институт за хортикултуру;
3. Институт за зоотехнику;
4. Институт за земљиште и мелиорације;
5. Институт за фитомедицину;
6. Институт за пољопривредну технику;
7. Институт за прехрамбену технологију и биохемију;
8. Институт за агроекономију.

Институт чине сви запослени на институту. Радом института руководи директор института из реда наставника, кога декан решењем, а на предлог Наставно научног већа института, именује на период од три школске године и разрешава функције.

Директор института је по функцији председник Наставно-наућног већа института. Директор института за свој рад одговара Наставно научном већу института и декану.

Катедра је основна наставно-научна јединица. Катедре су носиоци и организатори наставног, научног и стручног рада. Факултет организује катедру за једну ужу научну област или за више сродних ужих научних области, са циљем координирања наставног и научног рада у оквиру сваке од области. Факултет има следеће катедре и то при одсеку/институту:

- за ратарство и повртарство:
 1. Катедра за агроботанику;
 2. Катедра за агротехнику и агроекологију;
 3. Катедра за ратарство и повртарство;
 4. Катедра за генетику, оплемењивање биљака и семенарство и
 - Кабинет за стране језике;
 - за воћарство и виноградарство:
 5. Катедра за воћарство;
 6. Катедра за виноградарство;
 - за зоотехнику:
 7. Катедра за опште сточарство и оплемењивање домаћих и гајених животиња;
 8. Катедра за исхрану, физиологију и анатомију домаћих и гајених животиња;
 9. Катедра за одгајивање и репродукцију домаћих и гајених животиња;
 - за земљиште и мелиорације:
 10. Катедра за педологију и геологију;
 11. Катедра за агроХемију и физиологију биљака;
 12. Катедра за еколошку микробиологију;
 13. Катедра за мелиорације земљишта;
 - за фитомедицину:
 14. Катедра за фитопатологију;
 15. Катедра за ентомологију и пољопривредну зоологију;
 16. Катедра за пестициде и хербологију;
 - за пољопривредну технику:
 17. Катедра за пољопривредну технику;
 18. Катедра за математику и физику;
 - за прехрамбену технологију и биохемију:
 19. Катедра за хемију и биохемију;

20. Катедра за технологију конзервисања и врења;
21. Катедра за технологију ратарских производа;
22. Катедра за технологију анималних производа;
23. Катедра за технолошку микробиологију;
24. Катедра за управљање безбедношћу и квалитетом хране;
- за агроекономију:
25. Катедра за менаџмент у агробизнису;
26. Катедра теорије трошкова, рачуноводства и финансија;
27. Катедра за економику пољопривреде, тржиште и рурални развој;
28. Катедра за статистику;
29. Катедра за општу економску теорију, социологију, социологију села и пословно право.

Катедру чине наставници, сарадници и остали запослени. Радом катедре руководи шеф катедре, кога бира и разрешава Веће катедре, из реда професора, на период од три школске године, тајним гласањем.

Ради организовања и извођења поједињих облика наставе, практичне обуке и научно-истраживачког рада, Факултет организује огледно добро Факултета, као базе наставног и научног рада (у даљем тексту: ОДПФ). ОДПФ је: огледно добро Пољопривредног факултета "Радмиловац" (у даљем тексту: ОДПФ "Радмиловац"). Директора ОДПФ "Радмиловац" именује и разрешава Савет Факултета, на предлог декана, а по прибављеном мишљењу Наставно-научног већа Института за воћарство и виноградарство. На ОДПФ изводи се део наставе, стручна и производна пракса и други облици рада у остваривању програма и плана наставе из предмета студија првог степена за потребе Факултета и других корисника. У циљу обезбеђења одговарајућег нивоа наставе на ОДПФ се подижу колекције одговарајућих врста биљака и гаје животиње са производним сортама односно расама и генетичким ресурсима као банке гена, за извођење научно-истраживачког рада и за угледно и огледно газдовање. На ОДПФ организује се научно-истраживачки и стручни рад за постизање квалитета студија, за њихово развијање и унапређење, као и за развој и унапређење струке у целини.

Услови и начин рада Централне лабораторије Пољопривредног факултета (у даљем тексту: ЦЛПФ) ближе се уређују општим актима у складу са законским прописима.

У оквиру организационе јединице Стручна служба обављају се правни, кадровски и општи послови, послови за потребе студија, финансијско-рачуноводствени послови, послови библиотеке са документацијом, техничко-набавни, издавачки и други послови који обезбеђују услове за несметано одвијање наставног и научног рада на Факултету.

Стручну службу Факултета чине организациони делови:

1. Служба за правне, кадровске и опште послове;
2. Служба за финансијске и рачуноводствене послове;
3. Студентска служба;
4. Служба за техничке и набавне послове;
5. Служба за издавачке послове;
6. Служба за информационе технологије и
7. Библиотека.

Унутар поједињих служби, према потреби, образују се посебне радне јединице.

Декан је орган пословођења Факултета. Декан има права и обавезе прописане законом, Статутом Универзитета и Статутом Факултета. Декану у раду помажу продекани, у складу с одредбама Статута. Факултет има три продекана из реда наставника који су у радном односу са пуним радним временом на Факултету, и то: продекан за наставу, продекан за науку и међународну сарадњу и продекан за финансије и сарадњу са привредом, као и једног студента продекана. Продекане из реда наставника бира Савет факултета, тајним гласањем, на предлог декана, већином гласова укупног броја чланова. Студента продекана бира Савет факултета, на предлог Студентског парламента Факултета, већином гласова укупног броја чланова.

Ради разматрања и заузимања ставова о питањима из свог делокруга рада, као и договора о реализацији одлука органа управљања, декан формира Колегијум. Колегијум је саветодавно тело и чине га декан, продекани, директори института, директор ОДПФ "Радмиловац", председник КОПУК-а и секретар Факултета. Када је то потребно, декан може сазвати седницу Колегијума у проширеном саставу, када се на седницу позивају и шефови катедри и директор ЦЛПФ.

Колегијум доноси предлоге и препоруке.

Орган управљања Факултетом је Савет Факултета. Савет Факултета (у даљем тексту: Савет) има 23 члана од којих су 15 чланова које бирају запослени на Факултету и то: 12 чланова бира Веће Факултета, а предлажу их Наставно-научна већа института. Наставно-научна већа института предлажу Већу Факултета по једног кандидата из реда наставника и једног кандидата из реда сарадника. Веће Факултета бира са сваког Института по једног члана из реда наставника, а из реда сарадника укупно четири члана. Два члана бира ненаставно особље, и то једног члана из реда запослених у ОЈ Стручна служба и једног члана из реда запослених на институтима, на збору запослених већином гласова присутних. Једног члана бирају запослени у ОЈ ОДПФ "Радмиловац" на збору запослених већином гласова присутних, четири члана бира Студентски парламент и четири члана именује оснивач. Студентски парламент Факултета бира чланове Савета из реда студената који су по први пут уписали годину у школској години у којој се избор врши и који редовно испуњавају своје обавезе у студирању. Студентски парламент Факултета ближе уређује поступак кандидовања и начин спровођења гласања. Оснивач именује чланове Савета из реда истакнутих личности из научне, односно стручне области у којој је Факултет, као и из просвете, културе, уметности или привреде, који нису запослени, нити на други начин радно ангажовани на Факултету. Мандат чланова Савета траје три године. Изузетно, мандат чланова Савета – представника студената траје једну годину.

Стручни органи Факултета су:

1. Наставно-научно веће Факултета;
2. Изборно веће Факултета;
3. Наставно-научно веће института;
4. Веће катедре.

Наставно-научно веће Факултета (Веће Факултета) је највиши стручни орган Факултета и чине га наставници и асистенти Факултета који су у радном односу са пуним радним временом на Факултету. Веће Факултета има 48 чланова и то 6 представника са сваког института и чине га:

- директори института;
- шефови катедри (највише 5 са сваког института);
- представници института (са института који имају мање од 5 шефова катедри).

Веће Факултета има следеће сталне одборе и комисије:

1. Одбор за наставу;
2. Одбор за докторат наука;
3. Одбор за развој, научну и стручну сарадњу и целожivotно учење;
4. Одбор за издавачку делатност;
5. Комисију за спровођење пријемних испита;
6. Комисију за међународну сарадњу;
7. Комисију за обезбеђивање, проверу и унапређења квалитета.

Изборно веће Факултета чине наставници и асистенти који су у радном односу са пуним радним временом на Факултету. Изборно веће Факултета:

1. утврђује предлог за избор у звања наставника;
2. врши избор у звања сарадника;
3. одређује комисије за писање реферата о кандидатима за избор у звање наставника и сарадника;

Наставно-научно веће института (у даљем тексту: Веће института) чине сви наставници и сарадници (асистенти, сарадници у настави и асистенти - приправници) института који су у радном односу са пуним радним временом на Факултету.

Веће катедре чине наставници и сарадници (асистенти, сарадници у настави и асистенти - приправници) који изводе наставни и научни рад из предмета у саставу катедре и који су у радном односу са пуним радним временом на Факултету.

Студентски парламент Факултета (у даљем тексту: Студентски парламент) је орган преко којег студенти остварују своја права и штите своје интересе на Факултету. Студентски парламент бирају непосредно, тајним гласањем, студенти уписани у школској години у којој се врши избор на студијске програме који се остварују на Факултету.

Рад органа управљања, стручних органа и студентског парламента периодично се оцењује. Факултет редовно прикупља и евалуира податке који се односе на квалитет.

Самовредновање

На основу члана 98. став 2. Статута Пољопривредног факултета (2012) Наставно-научно веће Факултета на седници одржаној дана 30. 01. 2013. године донело је Правилник о начину и поступку самовредновања (у даљем тексту: правилник о самовредновању, Прилог 3.4.). Правилником о самовредновању ближе су уређени начин и поступак самовредновања студија, студијских програма, рада наставног и ненаставног особља и услова рада као дела стратегије Факултета за праћење, обезбеђивање, унапређење и развој квалитета студија. Овај Правилник садржи део о вредновању од стране студената, део о вредновању запослених на Факултету и део о вредновању од стране послодавца свршених студената Факултета са циљем да се побољша квалитет наставе и рад запослених. Саставни део овог Правилника чини осам Упитника за анкетирање.

Циљ самовредновања

Основни циљ самовредновања је побољшање квалитета наставног процеса, студијских програма и услова рада.

Циљ вредновања од стране студената је утврђивање мишљења студената о:

- педагошком раду наставника и сарадника које се узима у обзир приликом избора у звање наставника и сарадника Универзитета у Београду, а спроводи се на начин и по поступку прописаном Правилником о студентском вредновању педагошког рада наставника Универзитета у Београду;
- квалитету студијског програма које се узима у обзир у поступку акредитације студијског програма; и
- оцени квалитета студијских програма, наставе и услова рада у поступку самовредновања и акредитације Факултета.

Циљ самовредновања од стране запослених Факултета је утврђивање мишљења о оцени квалитета студијских програма, наставе и услова рада у поступку акредитације студијских програма и Факултета.

Циљ вредновања од стране послодавца свршених студената Факултета је да се побољша квалитет студијских програма и компетенција свршених студената.

Органи за самовредновање и организација поступака

Органи Факултета за самовредновање су Комисија за организовање и спровођење поступка студенског вредновања, Комисија за обезбеђење, проверу и унапређења квалитета и одговарајуће поткомисије и радни тимови. Органи за самовредновање дају одговарајућа упутства и контролишу поступке самовредновања. Организацију вршења анкета и обраду података, у складу са упутствима, спроводи организациона јединица Стручна служба односно лица која за то одреди декан, на предлог секретара факултета.

Одговорност за самовредновање

Одговорност за самовредновање имају: Декан, Комисија за обезбеђење, проверу и унапређења квалитета и одговарајуће поткомисије и радни тимови, Комисија за организовање и спровођење поступка студенског вредновања и Наставно-научно веће Факултета.

Инструменти самовредновања

Основни инструмент самовредновања на Факултету су упитници. Анкетирања се спроводе ради добијања мишљења од стране студента, запослених Факултета и од стране послодавца свршених студента Факултета ради циљева који су дефинисана Правилником. Упитници садрже питања која могу да пруже информације о раду наставника и сарадника, квалитету процеса наставе, квалитету студијских програма и о условима рада.

Извештаји о резултатима вредновања се, по правилу, састоје из општег и посебног дела. У општем делу уносе се општи подаци везани за организовање и спровођење поступка вредновања који се односе на организацију и спровођење поступка вредновања, време када је извршено вредновање и други општи подаци. Посебан део извештаја чини статистички приказ појединачних извештаја за сваки поступак вредновања. Посебан део извештаја попуњава се и

обрађује на обрасцима који се утврђују одлуком декана.

Вредновање од стране студената

Вредновање од стране студената обавља се одговарајућим упитницима. Анкетирање студената се спроводи при крају сваког семестра, при добијању дипломе и након извесног периода по добијању дипломе и искуства на радном месту. Анкете су анонимне, изузев анкете при добијању дипломе и након дипломирања. Тежња је да се анкетама обухвати што већи број студената, сви наставни предмети, сви наставници, сви сарадници у настави и сви студијски програми. Попуњени упитници су чувају до времена који је прописан општим актом.

Самовредновање запослених на Факултету

Самовредновање запослених лица на Факултету обухвата наставнике, сараднике, техничко особље, административне раднике и друго особље. Циљ самовредновања запослених на Факултету је да се побољша квалитет наставе, студијских програма и услова рада свих запослених на Факултету. Самовредновање запослених на Факултету спроводи се по организационим јединицама, анкетирањем или на други погодан начин.

Извештај о вредновању од стране послодавца свршених студената

Вредновање свршених студената Факултета од стране послодавца спроводи се анкетирањем на прописаном упитнику који је саставни део правилника о самовредновању. Сви студенти и запослени на Факултету се редовно обавештавају о циљевима и времену анкетирања.

Директори института Факултета су одговорни са спровођење ове анкете. Након анкетирања и обраде података Стручна служба доставља податке КОПУК-у. Комисија за обезбеђење квалитета и самовредновање анализира резултате анкете и сачињава одговарајући извештај. Наставно-научно веће Факултета разматра и усваја одговарајући извештај. Реално се процењује у којој мери су резултати анкета инкорпорирани у мере које се предузимају за унапређење квалитета. Наставно научно веће Факултета континуирано предлаже мере за побољшање квалитета наставног процеса и компетентности свршених студената. Извештаји о вредновању од стране студената доступни су запосленим лицима, студентима и јавности.

У оквиру овог стандарда методом SWOT анализе (табела 3.0.) установа је анализирала и квантитативно оценила следеће елементе:

- постојање и надлежности посебног тела за унапређење квалитета;
- надлежности органа управљања у систему обезбеђења квалитета;
- надлежности органа пословођења;
- надлежности стручних органа;
- надлежности наставника и сарадника;
- надлежности студената;
- организација и функционисање система обезбеђења квалитета;
- доношење корективних и превентивних мера на основу анализе процене испуњавања стандарда за обезбеђење квалитета.

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 3:

На основу урађене SWOT анализе на Наставно-научном већу Факултета усвојене су следеће мере и активности у вези система обезбеђења квалитета:

1. Израда детаљаног плана активности ради предузимања мера за унапређење квалитета курикулума, наставе, наставног особља, оцењивања студената, уџбеника и литературе;
2. Повезивање факултета са високошколским установама у региону и ЕУ, у циљу размене искустава у унапређењу квалитета;
3. Даље унапређење стандарда квалитета и развијање процедура за њихово спровођење;
4. Повезивање наставног особља са наставницима из других високошколских установа у региону и ЕУ, у циљу размене искустава за унапређење квалитета;
5. Даље унапређење стандарда квалитета и развијање процедура за њихово спровођење; и
6. Даље унапређење стандарда и механизама интерне контроле.

У периоду до следећег самовредновања високошколске установе максимална пажња биће усмерена на унапређење процедуре за 1. обезбеђење учешћа студената у доношењу и спровођењу стратегије, начина, поступака и културе обезбеђења квалитета и 2. редовног прикупљања и евалуирања података који се односе на обезбеђење квалитета.

Показатељи и прилози за стандард 3.

Табела 3.0. SWOT анализа

Прилог 3.1. Формално успостављено тело са конкретном одговорношћу за унутрашње осигурање квалитета у високошколској установи (опис рада)

Прилог 3.1а. Формално успостављено тело са конкретном одговорношћу за унутрашње осигурање квалитета у високошколској установи (извод из Статута)

Прилог 3.2. Списак свих анкета

Прилог 3.3. Извештај о анализи резултата вредновања (анкета) и информација о усвојеним превентивним и корективним мерама

Прилог 3.4. Правилник о начину и поступку самовредновања

стандарди

Стандард 4: Квалитет студијског програма

Квалитет студијског програма обезбеђује се кроз праћење и проверу његових циљева, структуре, радног оптерећења студената, као и кроз осавремењивање садржаја и стално прикупљање информација о квалитету програма од одговарајућих друштвених институција.

Пољопривредни факултет - Универзитета у Београду негује дугу и успешну традицију образовања стручњака који доприносе развоју пољопривреде, прехранбене технологије, агроекономије, руралном развоју земље, одрживом привредном и регионалном развоју. Као једна од највећих високошколских установа у области пољопривреде, прехранбене технологије и агроекономије, 478 запослених и ангажованих лица и бројем од 4386 студената у школској 2019/20. години има водећу улогу у развоју образовања и науке у Србији и југоисточном региону Европе. У оквиру студијских програма, који су акредитовани 2020. године, евидентна је оријентација ка модерним студијским програмима и квалитетним студијама, усмереним на студента.

У складу са европским системом образовања на Факултету су уведене значајне промене усвајањем новог, тростепеног начина студирања (основне, мастер и специјалистичке академске студије и докторске студије). Реформски процес је потпуно усклађен са Болоњском декларацијом и студијски програми по том процесу почели су да се реализују од 2007. године (у периоду до данас Факултет и студијски програми су успешно акредитовани у три циклуса, 2008., 2013. и 2020 године и самовредновани 2012. и 2017. године).

Настава се изводи по акредитованим студијским програмима (видети табелу 4.1. Листа свих студијских програма који су акредитовани на високошколској установи од 2011. године са укупним бројем уписаных студената на свим годинама студија у текућој и претходне две школске године, који су у складу са основним задацима и циљевима високошколске установе).

На основним академским студијама Факултет реализује седам студијских програма и то:

1. Биљна производња (студијски програм састоји се од четири модула: Ратарство и повртарство, Воћарство и виноградарство, Хортикултура и Управљање земљиштем и водама),
 2. Зоотехника,
 3. Биотехнички и информациони инжењеринг,
 4. Фитомедицина,
5. Прехранбена технологија (студијски програм садржи пет модула: Технологија ратарских производа, Технологија анималних производа, Технологија конзервисања и врења, Микробиологија хране и Управљање безбедношћу и квалитетом у производњи хране)
6. Агроекономија и
7. Заштита животне средине у производњи хране.

На мастер академским студијама Пољопривредни факултет реализује 6 студијских програма, то:

1. Пољопривреда (студијски програм садржи осам модула: Ратарство и повртарство,

Воћарство и виноградарство, Хортикултура, Зоотехника, Мелиорације земљишта, Польопривредна техника, Органска пољопривреда),

2. Фитомедицина,
3. Воћарство и Виноградарство и Винарство,
4. Прехранбена технологија (студијски програм садржи четири модула: Хемија и биохемија хране, Микробиологија хране и животне средине, Прехранбени инжењеринг, Управљање безбедношћу и квалитетом хране),
5. Агроекономија (студијски програм садржи три модула: Управљање финансијама у агробизнису, Аграрни и рурални развој, Менаџмент у агробизнису) и
6. Заштита животне средине у пољопривреди (студирање на српском и на енглеском језику). На специјалистичким академским студијама Факултет реализује два студијска програма:

 1. Зоотехника и
 2. Прехранбена технологија (студијски програм садржи два модула: Технолошка микробиологија и Хемија хране)

На докторским академским студијама Факултет реализује три студијска програма:

1. Польопривредне науке (студијски програм садржи шест модула: Ратарство и повртарство, Воћарство и виноградарство, Фитомедицина, Зоотехника, Управљање земљиштем и водама, Биотехнички и информациони инжењеринг)
2. Прехранбена технологија
3. Агроекономија и рурални развој

Сви студијски програми имају усклађену структуру и примерене методе наставе и учења. Они су усклађени у целини и обухватају циљеве, структуру и садржај, политику и процедуру уписа студената, методе учења и начине провере знања, исходе учења и компетенције студената, при чему је сваки предмет из студијског програма исказан одговарајућим бројем ЕСПБ. Обим студија се изражава укупним бројем ЕСПБ. Основне академске студије на Факултету имају 240 ЕСПБ. Мастер академске студије имају 60 ЕСПБ, и захтевају претходно на основним академским студијама остварен обим од 240 ЕСПБ. Специјалистичке академске студије имају 60 ЕСПБ и захтевају претходно завршене мастер академске студије. Докторске академске студије имају 180 ЕСПБ уз претходно остварен обим студија од најмање 300 ЕСПБ на основним академским и мастер академским студијама. Такође, садржај квалификација и диплома поједињих врста и степена студија одговарају карактеру и циљевима студијских програма.

Механизми праћења квалитета студијских програма

Обезбеђење квалитета студија које изводи Факултет је део националног система обезбеђења квалитета образовног система и предуслов за упоредивост диплома и квалификација у оквиру единственог Европског простора високог образовања.

Праћења квалитета студијског програма остварује се кроз процедуре одређене Законом о високом образовању и Стратегијом обезбеђења квалитета и подразумева три основна облика контроле:

1. Факултет и студијски програми акредитовани су у складу са Стандардима и поступцима за акредитацију високошколских установа и студијских програма Националног савета за високо образовање Републике Србије. После усвајања на Наставно-научном већу Польопривредног факултета и Сенату Универзитета у Београду Факултет и студијски програми су акредитовани од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета Републике Србије као радног тела Националног савета за високо образовање Републике Србије.

2. Самовредновање и оцена квалитета студијских програма изводи се у складу са стандардима Националног савета за високо образовање у интервалима од највише три године, односно, по потреби и у краћим интервалима, у складу са општим актом Универзитета и Факултета.

3. Спољашња провера квалитета, у складу са стандардима Националног савета за високо образовање коју спроводи Комисија за акредитацију и проверу квалитета.

Факултет обезбеђује квалитет високог образовања на студијским програмима у складу са међународно прихваћеним документима у области високог образовања, Законом о високом образовању, Правилником о стандардима за самовредновање и оцену квалитета, Правилником о стандардима за спољашњу проверу квалитета и Правилником о стандардима за акредитацију, Стратегијом обезбеђења квалитета, Правилником о самовредновању, Правилником о правилима

основних академских студија, Правилником о правилима мастер академских студија, Правилником о правилима специјалистичких академских студија, Правилником о докторским студијама на Универзитету у Београду, Правилником о полагању испита и оцењивању на испиту и другим актима Универзитета у Београду и Факултета.

Наставно-научно веће Факултета и декан одговорни су за квалитет студијских програма и спровођење мера за обезбеђење квалитета наставе и услова рада.

Ради праћења, контроле и развоја квалитета Факултет је образовао Комисију за обезбеђење квалитета и самовредновање, као стручно и саветодавно тело Наставно научног већа факултета и декана у области обезбеђења квалитета.

Квалитет наставног процеса обезбеђује се кроз интерактивност наставе, укључивања примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима, као и праћењем квалитета наставе и предузимањем потребних мера ради њеног унапређења.

Унапређење квалитета наставног процеса остварује се унапређењем организације студија, режима студирања, усклађености наставних планова и програма са испитним критеријумима, броја, обима и садржаја предмета, међусобне усклађености предмета у оквиру истог студијског програма, континуираним развојем курикулума, преиспитивањем и унапређењем исхода учења и компетенција студената, континуираним и систематским побољшањем техничке и материјалне опремљености, сагледавањем усклађености броја студената и њихове припремљености за учење, броја наставног кадра и њихове оспособљености за наставу.

На основу члана 15. став 1. Закона о високом образовању и члана 97. Статута Пољопривредног факултета (2012. година), Наставно научно веће Пољопривредног факултета на седници одржаној 29.03.2017. године, донело је Правилник о обезбеђењу квалитета. Овим правилником дефинисани су улога и одговорност органа Пољопривредног факултета у области обезбеђења квалитета високог образовања на Факултету и тела одговорна за праћење, унапређење и развој квалитета, уређују се ближе надлежности и начин њиховог рада, као и друга питања од значаја за унапређење и развој квалитета.

У складу са одредбама Закона о високом образовању и Статутом Факултета (2012 године) Наставно-научно веће Факултета на седници одржаној 28. 10. 2015. године донело је одлуку о образовању Комисије за обезбеђење квалитета и самовредновање. На основу Закона о високом образовању и Статута Факултета (2018 године) ова комисија је преименована у Комисију за обезбеђење, проверу и унапређење квалитета (КОПУК). Ради обезбеђења ефикасности у раду ова Комисија образују следеће поткомисије:

1. Поткомисија за обезбеђење квалитета наставе;
2. Поткомисија за развој студијских програма и утврђивање броја ЕСПБ бодова, начина акумулације бодова и оптерећења студената;
3. Поткомисија за анализу ефикасности студирања;
4. Поткомисија за праћење, унапређење и контролу научноистраживачког и стручног рада; и
5. Поткомисију за мобилност, а по потреби и друге подкомисије које се могу образовати.

Комисија има за циљ да обезбеди институционалну основу за пуну имплементацију система обезбеђења и контроле квалитета који ће унапређивати рад Факултета као целине и дати основу за реалну процену доприноса сваког учесника у наставном процесу и научноистраживачком раду.

На основу члана 40. Статута Пољопривредног факултета (2018. година) и Стандарда 1 став 1.2, који је саставни део Правилника о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа ("Службени Гласник РС" бр. 88 од 29.09.2017. године), а на предлог декана, Савет факултета на својој II редовној седници одржаној дана 31.01.2019. године, донео је Стратегију обезбеђења квалитета Пољопривредног факултета.

У Стратегији обезбеђења квалитета и Правилнику о обезбеђењу квалитета на Факултету детаљно су описаны механизми праћења квалитета студијских програма (формално-правна процедура за одобравање програма, процедуре за праћење успешности програма и утврђена је одговорност за њихово унапређење, као и редовна и периодична евалуација програма).

Квалитет академских студијских програма обезбеђује се кроз праћење и проверу специфичних циљева, структуре, радног оптерећења студената, као и кроз континуирано осавремењивање садржаја и прикупљање повратних информација о квалитету програма од релевантних

организација. Факултет редовно и систематски проверава и ревидира: циљеве студијских програма, структуру и садржај програма, радно оптерећење студената мерено ЕСПБ, исходе и компетенције студената по завршетку студирања, као и могућности запошљавања и даљег школовања.

Факултет има разрађене формалне поступке за одобравање, праћење и контролу програма студија на Катедри, Наставно-научним већима Института, Комисији за обезбеђење квалитета и самовредновање, Одбору за наставу и Наставно-научном већу Факултета. На основу члана 29. став 1. тачка 13. важећег Статута Пољопривредног факултета у то време, а на предлог Комисије за обезбеђење квалитета и самовредновање, декан Факултета је 26.01.2011. године донео Упутство о поступку усвајања студијских програма и измена и допуна студијских програма (Прилог 4.0.). Овим упутством уређује се поступак усвајања студијских програма и измена и допуна студијских програма, као и друга питања од значаја везана за поступак измена и допуна студијских програма.

За унапређење квалитета наставног процеса организује се сваке године обука наставника ради унапређења наставничких компетенција и спроводи анкета којом се испитују ставови и мишљења студената о питањима из свих области које се проверавају у процесу самовредновања, као и колегијална анализа наставе и учења.

Факултет непрекидно ради на подстицању, обезбеђењу услова, праћењу и провери резултата научно-истраживачког и стручног рада и њиховом укључивању у наставни процес.

Факултет обезбеђује наставницима и сарадницима континуирано образовање и усавршавање путем предавања и семинара за побољшање упредавачких, педагошких и научно - истраживачких способности (о методологији интерактивне наставе, научно-истраживачког рада, постављању експеримената, анализи резултата, прикупљању и анализи литературе, писању радова за објављивање у домаћим и међународним часописима, а нарочито у часописима са SCI листе), студијских боравака, специјализација, учешћа на научним и стручним скуповима у земљи и иностранству, учешћа у националним пројектима (писање пројеката за научне, технолошке, националне и иновационе пројекте) и међународним пројектима (пројекти ЕУ).

Факултет обезбеђује значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета и то кроз рад студентског парламента, студентских организација и студентских представника у телима Факултета, као и кроз анкетирање студената о квалитету Факултета.

Исходи образовања у оквиру студијских програма

Завршетком сваког од три степена академских студија студент стиче одређене квалификације.

Квалификације које означавају завршетак основних академских студија стичу студенти:

- који су показали знање у различитим дисциплинама подручја пољопривреде и прехранбене индустрије у области биотехничких наука и технолошког инжењерства техничко-технолошког поља и области агрономије друштвено-хуманистичког поља, које се заснива на претходном образовању и које је на нивоу који омогућава коришћење стручне литературе, али истовремено обухвата и неке аспекте који се ослањају на кључна знања њиховог поља студирања;
- који су у стању да примене своје знање и разумевање на начин који указује на професионални приступ послу или звању и који имају способности које се најчешће исказују смишљањем и одбраном аргумента и решавањем проблема унутар поља студирања;
- који имају способност да прикупљају и тумаче потребне податке у различитим дисциплинама подручја пољопривреде и прехранбене индустрије у области биотехничких наука и технолошког инжењерства техничко-технолошког поља и области менаџмент и бизниса друштвено-хуманистичког поља;
- који имају способност размишљања о релевантним друштвеним, научним или етичким питањима у различитим дисциплинама подручја пољопривреде и прехранбене индустрије у области биотехничких наука и технолошког инжењерства техничко-технолошког поља и области менаџмент и бизниса друштвено-хуманистичког поља;
- који су у стању да о свом раду и резултатима рада обавештавају стручну и ширу јавност у различитим дисциплинама подручја пољопривреде и прехранбене индустрије у области биотехничких наука техничко-технолошког поља;
- који су развили способности које су неопходне за наставак студија у различитим дисциплинама подручја пољопривреде и прехранбене индустрије у области биотехничких наука

и технолошког инжењерства техничко-технолошког поља и области менаџмент и бисниса друштвено-хуманистичког поља.

Квалификације које означавају завршетак мастер академских студија стичу студенти:

- који су показали знање и разумевање у различитим дисциплинама подручја пољопривреде и прехрамбене индустрије у области биотехничких наука и технолошког инжењерства техничко-технолошког поља и области агроекономије друштвено-хуманистичког поља, које допуњује знање стечено на основним академским студијама и представља основу за развијање критичког мишљења и примену знања;
- који су у стању да примене знање у решавању проблема у новом или непознатом окружењу у ширим или мултидисциплинарним подручјима у области биотехничких наука и технолошког инжењерства техничко-технолошког поља и области менаџмент и бисниса друштвено-хуманистичког поља;
- који имају способност да интегришу знање, решавају сложене проблеме и да расуђују на основу доступних информација које садржи промишљања о друштвеним и етичким одговорностима повезаним са применом њиховог знања и судова у различитим дисциплинама подручја пољопривреде и прехрамбене индустрије у области биотехничких наука и технолошког инжењерства техничко-технолошког поља и области менаџмент и бисниса друштвено-хуманистичког поља;
- који су у стању да на јасан и недвосмислен начин пренесу знање и начин закључивања стручној и широј јавности у различитим дисциплинама подручја пољопривреде и прехрамбене индустрије у области биотехничких наука и технолошког инжењерства техничко-технолошког поља и области менаџмент и бисниса друштвено-хуманистичког поља;
- који поседују способност да наставе студије на начин који ће самостално изабрати.

Квалификације које означавају завршетак специјалистичких академских студија стичу студенти:

- који су показали продубљено знање, разумевање и способности у одабраним ужим научним подручјима специјализације у области биотехничких наука и технолошког инжењерства техничко-технолошког поља и области агроекономије друштвено-хуманистичког поља, засновано на знању и вештинама стеченим на дипломским академским студијама и одговарајуће је за истраживање у датим ужим научним областима студија;
- који су у стању да примене стечено продубљено знање, разумевање и способности стечене током специјалистичких студија за успешно решавање сложених проблема у новом или непознатом окружењу, у ужим подручјима студија у области биотехничких наука и технолошког инжењерства техничко-технолошког поља и области менаџмент и бисниса друштвено-хуманистичког поља;
- који имају повећану способност да повежу стечена знања и решавају сложене проблеме, да расуђују и да на основу доступних информација доносе закључке који истовремено садрже промишљања о друштвеним и етичким одговорностима повезаним са применом њиховог знања и судова у области биотехничких наука и технолошког инжењерства техничко-технолошког поља и области менаџмент и бисниса друштвено-хуманистичког поља;
- који су у стању да ефикасно прате и усвајају новине и резултате истраживања у области специјализације и да на јасан и недвосмислен начин пренесу своје закључке, знање и поступак закључивања стручној и широј јавности.

Квалификације које означавају завршетак докторских академских студија стичу студенти:

- који су показали систематско разумевање техничко-технолошког и друштвено-хуманистичког поља студија;
- који су савладали вештине и методе истраживања у тим пољима;
- који су показали способност концепирања, пројектовања и примене;
- који су показали способност прилагођавања процеса истраживања уз неопходан степен академског интегритета;
- који су оригиналним истраживањем и радом постигли остварење које проширује границе знања, које је објављено и које је референца на националном и међународном нивоу;
- који су способни за критичку анализу, процену и синтезу нових и сложених идеја;
- који могу да пренесу стручна знања и идеје колегама, широкој академској заједници и друштву у целини;

- који су у стању да у академском и професионалном окружењу промовишу технолошки, друштвени или културни напредак.

Савладавањем студијских програма студент стиче опште и предметно-специфичне способности у подручју пољопривреде и прехрамбене индустрије у области биотехничких наука и технолошког инжењерства техничко-технолошког поља и области агрономије друштвено-хуманистичког поља студија које су у функцији квалитетног обављања стручне и научне делатности.

Савладавањем студијских програма студент стиче следеће опште способности у подручју пољопривреде и прехрамбене индустрије у области биотехничких наука и технолошког инжењерства техничко-технолошког поља и области агрономије друштвено-хуманистичког поља студија:

- анализе, синтезе и предвиђања решења и последица;
- овладавања методама, поступцима и процесима истраживања;
- развоја критичког и самокритичког мишљења и приступа;
- примене знања у пракси;
- развоја комуникационих способности и спретности, као и сарадње са ужим социјалним и међународним окружењем; и
- развоја професионалне етике.

Савладавањем студијских програма студент стиче следеће предметно-специфичне способности у подручју пољопривреде и прехрамбене индустрије у области биотехничких наука и технолошког инжењерства техничко-технолошког поља и области агрономије друштвено-хуманистичког поља:

- темељног познавања и разумевања дисциплине одговарајуће струке у пољопривреди и прехрамбеној технологији;
- решавања конкретних проблема уз употребу научних метода и поступака;
- повезивања основних знања из различитих области и њихове примене;
- праћења и примене новина у струци;
- развоја вештина и спретности у употреби знања у одговарајућем подручју;
- употребе информационо-комуникационих технологија у овладавању знањима одговарајућег подручја.

Пољопривредни факултет редовно и систематски проверава и, по потреби, изнова одређује:

- циљеве студијског програма на свим нивоима високошколског образовања и њихову усклађеност са основним задацима и циљевима Факултета;
- структуру и садржај студијског програма у погледу односа опште-академских, научностручних и стручно-апликативних дисциплина;
- радно оптерећење студената мерено ЕСПБ;
- исходе учења, квалификације и стручност које стичу студенти када заврше студије и
- могућности запошљавања и даљег наставка школовања.

Пример студијског програма основних студија-Зоотехника:

У оквиру акредитованог студијског програма основних студија-Зоотехника описани су најзначајнији аспекти исхода образовања. На овом студијском програму студенти стичу опште и предметно-специфичне способности у функцији квалитетног обављања стручне делатности у сточарству односно зоотехници. Предметно-специфичне способности се огледају у познавању: основних морфолошких и физиолошких карактеристика животиња, метаболичких процеса, принципа наслеђивања особина, селекције, оплемењивања, раста и развића, врста и квалитета хранива, хранидбених потреба и исхране животиња, технологија и система гајења, репродукције, услова гајења, хигијене и здравствене заштите, поступака контроле продуктивности и услова за производњу здравствено безбедне хране, основних и обртних средстава при састављању плана производње, еколошких аспекта производње, заштите животне средине и добробити животиња и законске регулативе у области сточарства.

Завршетком студија на студијском програму основних студија Зоотехника студент је оспособљен за: визуелно процењивање животиња, анализе и израчунавања појединачних физиолошких параметара, израчунавање потреба у хранљивим материјама, састављање оброка и

биланса исхране за поједиње врсте и категорије, примењивање селекцијских поступака и метода процене приплодне вредности, оцену микроклиматских, просторних и хигијенских услова, планирање и организовање технологије гајења, управљање производним процесима и решавање проблема у производњи, пројектовање и израду техничко-технолошке документације.

Поред тога, завршетком ових студија студент је оснапособљен да: сакупља и разврстава идеје и податке у предвиђеном, дефинисаном и стандардном формату, анализира податке према упутству применом одговарајућих принципа и метода класификације, врши процену и вредновање поузданости података уз примену дефинисаних метода или упутства и примењује принципе и методе за прецизно и пажљиво решавање одређеног стручног питања.

Завршетком основних академских студија на студијском програму-Зоотехника студент: овладава методама тимског рада, користи литературне и друге информационе изворе, вреднује себе и друге на одговарајући начин, користи методе прикупљања података и информације, рангира и одабире податке, показује самосталност и одговорност за сопствено учење, овладава методама комуницирања у облику прилагођеном стручној дисциплини и пише извештај о практичним поступцима на јасан и концизан начин.

Исходи учења, дескриптори квалификација и Европски оквир квалификација

Исходи учења на студијским програмима основних, мастер, специјалистичких и докторских студија базирани су на:

- дескрипторима квалификација описаним у Националном оквиру квалификација Србије (Национални савет за високо образовање, који означавају завршетак првог степена академских студија у трајању од четири године и стечених 240 ЕСПБ, након чега студенти могу наставити студије на студијском програму дипломских мастер студија и стећи још 60 ЕСПБ (степен ВА-1б, еквивалентан циклус по Болоњској декларацији 1)
- дескриптор за први степен у Оквиру квалификација Европског простора високог образовања у оквиру Болоњског процеса, одговара за ниво 6 Европског оквира квалификација.

Према Правилнику о листи стручних, академских и научних назива који је Национални савет за високо образовање усвојио 2020. године свршени студенти из области биотехничких наука добијају академски назив дипломирани инжењер пољопривреде, из области технолошког инжењерства дипломирани инжењер технологије, а из области агроекономије друштвено-хуманистичког поља дипломирани агроекономиста.

Дипломирани инжењери пољопривреде могу после две године радног искуства да полажу стручни испит из одговарајуће области у Инжењерској комори Србије.

Пример: студијски програми првог, другог и трећег циклуса студија из Зоотехнике

Упоређењем дескриптора квалификација који дају генеричке описе онога што се очекује да носиоци звања из високог образовања на различитим нивоима знају и могу да раде и компетенција студената на студијском програму основних студија Зоотехника уочава се да је Факултет обезбедио да су исходи учења на овом студијском програму у потпуности базирани на дескрипторима квалификација одређеног циклуса образовања у датој научној области и са одговарајућим Европским оквиром квалификација, укључујући и захтеве међународних (The European Association for Animal Production, EAAP, Европско удружење анималне производње) и националних професионалних удружења.

Квалификације које означавају завршетак првог циклуса према дескрипторима квалификација додељују се студентима који:

– су показали знање и разумевање у области студирања које се ослања и превазилази њихово опште средње образовање, а обично је на нивоу који осим што омогућава употребу напредних уџбеника укључује и неке аспекте који се ослањају на напредна знања из њихове области студирања;

– могу да примене своје знање и разумевање на начин који указује на професионални приступ раду или стручи, а имају и компетенције које се обично исказују кроз осмишљавање и одржавање аргументације и решавање проблема унутар њихове области студирања;

– имају способност да прикупљају и тумаче релевантне податке (обично из своје области студирања) с циљем да подрже своје процене које укључују размишљања о релевантним друштвеним, научним и етичким питањима;

- могу да преносе информације, идеје, проблеме и решења и специјализованој и неспецијализованој публици;
- су развили вештине учења које су потребне за наставак студија уз висок степен аутономије.

Савладавањем основних академских студија на студијском програму основних студија Зоотехника студенти стичу применљива знања у области сточарства, оспособљени су за коришћење литературе и преношење знања, као и да наставе студије на дипломским академским студијама.

Савладавањем студијског програма студент стиче следеће опште способности:

- анализе, синтезе и предвиђања решења и последица у сточарској производњи;
- овладавања методима, поступцима и процесима истраживања у зоотехници;
- развоја критичког и самокритичког мишљења и приступа;
- примене знања у зоотехничкој пракси;
- развоја комуникационих способности и спретности, као и сарадње са ужим социјалним и међународним окружењем;
- професионалне етике.

Савладавањем студијског програма студент стиче следеће предметно-специфичне способности:

- темељно познавање и разумевање дисциплина зоотехнике;
- решавања конкретних проблема у сточарској производњи уз употребу научних метода и поступака;
- повезивања основних знања из различитих области зоотехнике и њихове примене;
- праћења и примене новина у зоотехници;
- развоја вештина и спретности у употреби знања у одговарајућем подручју зоотехнике;
- употребе информационо-комуникационих технологија у овладавању знањима одговарајућег подручја зоотехнике.

Стечено знање, студенату завршених основних академских студија, обезбеђује стручност, односно компетенције за рад у:

- пљоопривредним радним организацијама, као што су: агрокомбинати, задруге, специјализоване сточарске фарме, фабрике сточне хране, сировинска одељења у клиничким и млекарима, ловишта, рибњаци, као и другим привредним организацијама, које се баве производњом и прерадом сточарских производа;
- предузетничким организацијама и сопственим газдинствима, која се баве сточарском производњом;
- саветодавним стручним службама.
- банкама и осигуравајућим друштвима, и
- средњешколском образовању, високом струковном и академском образовању.

Студијски програм из Зоотехнике на интердисциплинарни, целовит и свеобухватан начин пружа студентима најновија научна и стручна сазнања из области сточарства.

Квалификације које означавају завршетак првог циклуса додељују се студентима који:

- су показали знање и разумевање у области студирања које се ослања и превазилази њихово опште средње образовање, а обично је на нивоу који осим што омогућава употребу напредних уџбеника укључује и неке аспекте који се ослањају на напредна знања из њихове области студирања;
- могу да примене своје знање и разумевање на начин који указује на професионални приступ раду или струци, а имају и компетенције које се обично исказују кроз осмишљавање и одржавање аргументације и решавање проблема унутар њихове области студирања;
- имају способност да прикупљају и тумаче релевантне податке (обично из своје области студирања) с циљем да подрже своје процене које укључују размишљања о релевантним друштвеним, научним и етичким питањима;
- могу да преносе информације, идеје, проблеме и решења и специјализованој и неспецијализованој публици;
- су развили вештине учења које су потребне за наставак студија уз висок степен

аутономије.

Квалификације које означавају завршетак другог циклуса додељују се студентима који:

- су показали знање и разумевање које се ослања на знање и разумевање типично везано за додипломски ниво, проширују га и/или унапређују, и оно чини основу или пружа могућност за оригиналност у изради и/или примени идеја, често у склопу истраживачког рада;
- могу да примене своје знање и разумевање, као и способности да решавају проблеме у новим и непознатим окружењима у склопу ширег (или мултидисциплинарног) контекста везаног на њихову област студирања;
- имају способност да интегришу знање и раде на комплексним питањима, те формулишу оцене са непотпуним или ограниченим информацијама, али које подразумевају размишљање о друштвеним и етичким одговорностима у вези са применом њихових знања и оцена;
- могу јасно и недвосмислено да пренесу специјализованој и неспецијализованој публици своје закључке, као и знање и резоновање на којима су засновани;
- поседују вештине учења које им омогућавају да наставе студије на начин који је углавном самостално усмерен или аутономан.

Квалификације које означавају завршетак трећег циклуса додељују се студентима који:

- су показали систематско разумевање области студирања и савладане вештине и методе истраживања везане за ту област;
- су показали способност да концепирају, осмисле, проведу и прилагоде знатан истраживачки процес са научним интегритетом;
- су направили оригинални истраживачки рад који проширује границе знања путем значајног обима рада, од ког је нешто објављено у националним или интернационалним индексираним публикацијама;
- су способни да проведу критичке анализе, евалуације и синтезе нових и комплексних идеја;
- могу да комуницирају са својим колегама, стручном и широм јавности о појединостима из поља својих стручног знања;
- ће моћи да у академским и професионалним контекстима промовишу технолошки, друштвени или културни развој друштва заснованог на знању.

Поређења дескриптора и описа квалификација на студијском програму **основних студија** из Зоотехнике такође пружају користно разликовање у очекивањима из пет области: знање и разумевање, њихова примена, процењивање, комуникација и вештине учења.

Очекивани исходи учења за студијске програме студија из Зоотехнике приказани су у наставку.

Даблински дескриптори: разврставање циклуса

Циклус и очекивања

Знање и разумевање

1. на основним студијама је поткрепљено напредним уџбеницима уз неке аспекте који се ослањају на најнапреднија достигнућа из области студија.
2. мастер пружа основу или могућност за оригиналност у развоју или примени идеја, често у контексту истраживачког рада.
3. докторат укључује систематско разумевање области студирања и савладане вештине и методе истраживања везане за ту област.

Примена знања и разумевања

1. на основним студијама је поткрепљено кроз осмишљавање и образлагање аргументације.
2. на мастеру кроз способности решавања проблема [примењене] у новим и непознатим окружењима у склопу ширег (или мултидисциплинарног) контекста.
3. На докторским сттудијама показује се кроз способност студената да концепирају, осмисле, проведу и прилагоде знатан истраживачки процес са научним интегритетом;

У контексту је доприноса који проширује границе знања путем значајног обима рада, од којег је нешто објављено у националним или интернационалним индексираним публикацијама.

Доношење судова

1. на основним студијама подразумева прикупљање и тумачење релевантних података.
2. На мастеру показује способност интегрисања знања и решавања сложених проблема, као и формулисања судова на основу непотпуних података.
3. На докторату захтева способност да се спроведу критичке анализе, евалуације и синтезе нових и комплексних идеја.

Комуникација

1. на основним студијама подразумева размену информација, идеја, анализе проблема и решења.
2. На мастеру својих закључака, знања и размишљања на којима се темеље (сужен распон) специјализованој и неспецијализованој публици (монолог).
3. На докторским студијама са својим колегама, стручном и широм јавности (дијалог) о појединостима из својих поља стручног знања(широки распон).

Вештине учења

1. на основним студијама подразумева да су студенти развили вештине потребне за наставак студија уз висок степен аутономије.
2. На мастеру подразумева студирање на начин да се углавном сами усмеравају или су аутономни.
3. На докторским студијама очекује се да ће студент моћи у академским и професионалним контекстима да промовише технолошки, друштвени или културни развој.

Разматрајем компетенција студената које се стичу на студијама из Зоотехнике уочава да се студенти имају способност да препознају и употребе податке за формулисање одговора на јасно дефинисане конкретне и апстрактне проблеме, другим речима, да имају способност да самостално функционишу. Од њих се очекује да су развили вештине учења потребне за наставак студија уз виши степен аутономије, а више се очекује од оних са звањима из другог циклуса, јер би они требало да поседују вештине учења које ће им омогућити да наставе студије тако да се углавном сами усмеравају односно аутономни су. Од знања и разумевања поткрепљеног напредним уџбеницима на првом нивоу студенти студијског програма Зоотехника студенти напредују до усвајања систематског разумевања своје области, од доношења судова који подразумевају прикупљање и тумачење релевантних података напредују до критичке анализе, евалуације и синтезе нових и комплексних идеја.

Квалификација подразумева да је неко овладао не само једним аспектом своје области, већ једном сложеном целином. Користећи се генеричком терминологијом дескриптора ови аспекти укључују вештине учења, вештине комуникације и способност доношења судова, као и оно што се вероватно намеће као прва асоцијација при помињању термина квалификације: знање и разумевање, као и способност примене тог знања и разумевања.

Програм основних академских студија - Зоотехника је усаглашен и компатибилан са сличним програмима студија:

1. Универзитет у Љубљани, Биотехничка факултета:
<http://www.bf.uni-lj.si/>
2. Свеучилиште у Загребу, Агрономски факултет:
<http://www.agr.hr/>
3. University of Hohenheim, Stuttgart, Germany
<https://www.uni-hohenheim.de/>

Квалитети студијских програма се огледају преко стандарда који обухватају општу дефиницију жељеног знања и вештина које стручњак треба да има после завршетка студија. Квалитет је дефинисан у светлу специфичних циљева пољопривредне и прехранбене производње и агроекономије у нашој земљи и Европској Унији.

Усклађеност између наставних метода, исхода учења и критеријума оцењивања

Факултет је детаљно описао начин на који је успостављен склад између наставних метода, исхода учења и критеријума оцењивања. Правилником о правилима основних академских студија ближе се уређена правила основних академских студија која нису уређена Статутом и другим општим актима Факултета и Универзитета у Београду, права и обавезе наставника, сарадника и студената у погледу провере знања студената, начин, поступак и друга питања везана за проверу

знања студената, услови уписа на вишу годину студија и друга питања везана за основне академске студије, Правилником о правилима академских студија другог и трећег степена ближе се уређују правила тих академских студија која нису уређена Статутом и другим општим актима Универзитета у Београду и Факултета.

Студент је дужан да похађа предавања и вежбе, извршава предиспитне обавезе, израђује семинарске радове и пројекте предвиђене студијским програмом, активно учествује у свим видовима наставе и похађа стручну праксу. Стручну праксу студент обавља у релевантном предузећу, установи или другој организацији у земљи или иностранству.

За сваки предмет постоји адекватна литература која одговара студијском програму и покрива градиво које се тражи на испиту. Основна литература мора бити на српском језику, ашира литература може бити и на страном језику.

Предметни наставник дужан је да у првој недељи наставе упозна студенте са садржајем предмета, динамиком извођења, методама рада, предиспитним обавезама студената, начином одржавања испита, начином оцењивања, структуром укупног броја поена и начином формирања оцене, литературом и другим неопходним информацијама.

Наставници и сарадници су дужни да обезбеде два термина недељно у трајању од најмање једног часа за консултације са студентима и да обавештење о тим терминима истакну испред свог кабинета односно на огласној табли пре почетка семестра.

За студијски програм Катедре су израдиле Каталог знања и Каталог вештина и учиниле их доступним студентима на почетку наставе.

Каталог знања и Каталог вештина садржи, поред наставног програма теоријске и практичне наставе, и обавештења довољна за добру оријентацију студената у погледу знања која се од њих траже на испиту (шта студент мора да зна практично да уради, шта треба да зна детаљно и шта треба да зна на нивоу основних информација). Каталог знања и вештина обавезно садржи и списак литературе потребне за припрему испита – обавезан уџбеник за одговарајући предмет (списак обавезних уџбеника) и ширу литературу.

Облици остваривања наставе су: предавања, вежбе, семинари, семинарски радови, практикуми, презентације, пројекти, практична настава, консултације, колоквијуми, тестови, менторски рад, учешће студената у стручном и научном раду и други облици у складу са студијским програмом.

Предметни наставници на предавањима студенте упознају са садржајем наставних предмета студијског програма.

Поред утврђеног садржаја предмета, предавања могу садржати и нова научна и стручна сазнања и анализу актуелних питања који су у вези са утврђеним садржајем предмета. Предавањима се студенти уводе у семинарску наставу, практичну наставу и вежбе.

Вежбе су део активне наставе на којима се, у зависности од предмета, увежбавају и примењују основна знања, разрађују примери из градива изложеног на предавањима, решавају практични и теоријски задаци и случајеви из праксе, израђују програми из предметног градива и слично.

Практикум је час на коме се практично примењује научено на часовима предавања и вежби.

Презентација је усмено излагање рада припремљеног на задату тему и по правилу уз коришћење рачунара.

Пројекат је посебан рад припремљен према унапред утврђеном проектном задатку.

Семинари су облик наставе у коме студенти, под вођством руководиоца семинара, активно обрађују одређено наставно градиво, које студенти унапред припремају. Циљ семинара је да се дубље и критички разматрају неки тематски садржаји, да се студенти упознају са начинима критичког размишљања и закључивања у одређеним научним областима. Семинари могу бити проблемски, уз видео или компјутерске симулације и сл. Руководиоци семинара су наставници и асистенти.

Практична настава (стручна пракса, производна пракса, наставне посете и други облици наставе који омогућавају стицање прописаних знања и вештина) је облик наставе у коме студенти продубљују знања и вештине из пређеног градива и где се врши провера практичне примене стечених знања и вештина из пређеног градива, под надзором стручног лица.

Консултације су облик наставе у коме наставник у непосредном контакту појашњава студенту сложене делове градива и пружа помоћ у разрешавању одређених проблема и пружа помоћ при изради пројекта, семинарских и завршних радова. Ко-консултације су индивидуалне али по

потреби могу бити и колективне и тада имају за циљ да се студенти стимулишу на рад. Консултације обављају наставници, асистенти и сарадници у настави.

Колоквијуми су облик наставе на којима студенти самостално обрађују одређене задатке ради провере стечених знања из пређеног градива. Колоквијуми могу бити усмени, писмени, практични или комбиновано.

Семинарски радови су облик наставе у коме студенти обрађују одређене проблеме из пређеног градива и стичу знања из методоло-гије обављања научноистраживачког рада у одређеној области. Циљ семинарског рада је увођење студената у научно- истраживачки рад.

Квалитетно постизање добро дефинисаних исхода учења подразумева да студенти разумеју учење као процес у којем преиспитују своје разумевање концепата и процеса и/или стварају нове концепте и разумеју везе између њих. Да би ово било могуће, захтева се да предавачи за свој наставни циљ немају пуко прелажење градива, већ да се труде да што је могуће више остварују тзв. "интерактивну" наставу. Интерактивна настава подразумева:

а. активно учешће студената током предавања, вежби, лабораторијског рада и сл., а кроз дискусије, презентације, постављање питања, обрађивање дела градива од стране самих студената итд.

б. разноврсност коришћених метода је посебно битна уколико се има у виду да исходи учења подразумевају постизање разноврсног скупа компетенција које се не могу развити уколико се методи наставе своде само на *ех џатхедра* предавања или само на рад у групама или само на презентације итд.

Исходи учења су основа за:

1. планирани садржај и наставне методе (предавања, вежбе, семинари и други облици наставе)

2. евалуацију успеха предмета и студента

3. објективно оцењивања студената

4. студенте да имају јасну и недвосмислену информацију која знања, вештине и/или ставове морају савладати и/или усвојити да би успешно савладали предмет

При дефинисању студијског програма/предмета/модула и његовој евалуацији према исходима учења на Факултету примењен је следећи редослед поступака:

1. Идентификација сврхе и непосредних циљева студијског програма/предмета/модула;

2. Формулисање исходе учења помоћу стандардних смерница;

3. Развој стратегије наставе и учења тако да се студентима омогући постизање исхода учења;

4. Обликовање оцењивања како би се уверили да су исходи учења постигнути;

5. Ако је неопходно, модификовати садржај студијског програма/предмета/модула и оцењивање у светлу добијених повратних информација.

Модел студирања који се користи у студијским програмима на Пољопривредном факултету је усредсређен на оно шта се од студената очекује да умеју да раде по завршетку похађања предмета или програма. Планирани исходи учења, односно скраћено исходи учења, коришћени су да изразе шта се од студената очекује да умеју да раде на крају одређеног периода учења, као *изјаве* о томе што *се од студената очекује да знају, разумеју и/или умеју да покажу* након завршетка процеса учења.

Једна од главних предности исхода учења лежи у томе да су они јасне изјаве о томе шта се очекује да студент постигне и на који начин се очекује да студент покаже да је то и остварио.

Стога су исходи учења много одређенији, једноставнији за писање и много јаснији него циљеви, те се могу сматрати врстом "заједничке валуте" која омогућава курсевима и програмима да буду разумљивији, како на локалном, тако и на међународном нивоу.

Термин компетенције у студијским програмима на Пољопривредном факултету се користи да означи комбинацију знања и његове примене, вештина, одговорности и ставова, при чему је учињен и покушај да се опише њихов обим, односно степен до ког је појединац оспособљен. Компетенције представљају динамичну комбинацију знања, разумевања, вештина и способности. Развој компетенција је циљ студијских програма.

Могу се поделити на компетенције везане за сам предмет (зависи од области студија) и опште компетенције (заједничке сваком програму студија на одговарајућем нивоу).

А. Описане су три врсте општих компетенција:

1. Инструменталне компетенције: когнитивне способности, методолошке способности,

технолошке и језичке способности;

2. Интерперсоналне компетенције: индивидуалне способности попут друштвених вештина (друштвена интеракција и сарадња);

3. Системске компетенције: способности и вештине које се односе на целокупне системе (комбинација разумевања, сензибилитета и сазнања; захтева претходно стицање инструменталних и интерперсоналних компетенција).

Б. Предметно специфичне компетенције

Циљеви за поједини ниво описани као исходи учења	Глаголи којима се описује очекивани исход
I ниво: ЗНАЊЕ – ДОСЕТИТИ СЕ: могућност репродукције у изворном именовати, испричати облику	Студент ће моћи: дефинисати, набројати, описати, поновити,
II ниво: СХВАТИТИ–РАЗУМЕВАЊЕ: учавање и повезивање главних идеја, описивање тока догађаја или процеса	Студент ће моћи: класификовати, препознати, издвојити, сажети, преобликовати, изразити, објаснити
III ниво: ПРИМЕНИТИ – ПРИМЕНА: решавање проблема у новој ситуацији применом стеченог знања и правила на нов начин	Студент ће моћи: применити, изабрати, показати, употребити, извести, решити, испланирати, приказати
IV ниво: АНАЛИЗИРАТИ – АНАЛИЗА: – рашчлањавање информација како би се утврдили узроци и последице, извели докази и закључци и подржале генерализације	Студент ће моћи: анализирати, проценити, упоредити, разликовати, коментарисати, закњучити, прорачунати, проверити, преиспитати
V ниво : ПРОЦЕЊИВАТИ – ЕВАЛУАЦИЈА: могућност вредновања и критичког односа према чињеницама, могућност процене исправности идеја и /или квалитета рада	Студент ће моћи: проценити, заступати мишљење, изабрати опцију, подржати, вредновати, одбранити став
VI ниво : СТВАРАТИ – СИНТЕЗА : могућност стварања нових идеја, решења, синтетизирање битног, учавање нових образца	Студент ће моћи: преуреđити, скupити, створити, планирати, организовати, развити, формулисати, предложити

Након три школске године не могу се спровести темељне анализе и извести закључци о оствареним исходима учења на студијским програмима, с обзиром да је до сада студије на овим програмима завршио мали број студената.

Што се тиче исхода учења и стечених компетенција на појединим предметима могуће је извршити прелиминарно сагледавање предвиђених и остварених исхода учења. Очекивани исходи учења за сваки наставни предмет појединачно дати су кроз *Спецификацију предмета* и постављени за сваки предмет на факултетски вебсите (www.agrif.bg.ac.rs). Ту се може видети и листа обавезних и изборних предмета, распоред по годинама студија, радно оптерећење студената мерено ЕСПБ за сваки предмет и др.

Мапирање предмета и покрivenост исхода учења на студијском програму основних академских студија из Зоотехнике наведени су као пример у прилогу 4.3. Анализа квалитета студијских програма у високошколској установи (мапирање предмета и покрivenost исхода учења на другим студијским програмима приказани су у оквиру самовредновања квалитета студијских програма).

Процене постигнућа студената у постизању намераваних исхода учења

За време припреме документације за акредитацију студијског програма наставници и сарадници су били у обавези да, у садржајима предмета, повежу исходе учења са ангажовањем студената које је нумерички исказано у броју ЕСПБ. Током три године показало се да у извесним случајевима постоји неусаглашеност између исхода учења са методама учења са једне стране и са методама оцењивања са друге стране. У неким случајевима последица ове неусаглашености је мала проходност на предметима и слаби резултати при процени знања.

Оцењивање студената углавном се врши непрекидним праћењем рада студената и на основу поена стечених у испуњавању предиспитних обавеза и полагањем испита. Минималан број поена које студент може да стекне испуњавањем предиспитних обавеза током наставе је 30 а максимални 70 и углавном се разликује од предмета до предмета. Сваки предмет из студијског програма има јасан и објављен начин стицања поена.

Поједини наставници су током претходног периода стекли више искуства у процени односа између ЕСПБ на предиспитним и испитним обавеза, па ће у наредном периоду вероватно уследити и мање корекције на неким предметима.

Квантитативни показатељи квалитета студијског програма утврђују се на основу података Студентске службе о успеху студената на испитима. Извештаји садрже податке о броју уписаних студената у школској години, броју студената који су положили испит по апсолутном критеријуму (број студената који су положили испит у односу на број уписаних студената, а не изашлих на испит), проценат студената који су положили испит и просечну оцену студената по предметима.

Генерално уочена је у извесној мери мања проходност студената од очекивање која је, између остalog, последица слабе излазности и неизвршавање предиспитних обавеза на појединим предметима, као највећи проблем које се уочава на свим студијским програмима. Информације о успеху односно ефикасности студирања студената се систематски анализију и предузимају се одговарајуће превентивне и корективне мере. Разлоге за мању проходност од очекивање треба тражити у неуједначеном и слабом предзнању стеченом током средњешколског образовања, као и у неусклађености дефинисаних исхода учења и оптерећења студената израженог бројем ЕСПБ.

Током наставног процеса примењују се савремене методе наставе. Део наставника је завршио курсеве на којима су се упознавали са савременим методама интерактивне наставе. Један број наставника је завршио обуку за примену е-леарнинг и примењује је као једну од метода учења.

Знање студената током наставе се проверава и оцењује у току наставе, а коначна оцена се утврђује на испиту. Оцењивање се врши додељивањем бодова за сваки облик активности и провере знања у току наставе и на испиту, на коме се утврђује коначна оцена. Сразмера поена је утврђена за сваки предмет у студијском програму. Током наставе знање се проверава на колоквијумима, тестовима, семинарским радовима, вежбама и другим облицима трајне провере знања студената.

Колоквијумом се проверава знање из дела пређеног градива појединог предмета. Успешност на колоквијуму се оцењује поенима у складу са одговарајућим студијским програмом. Градиво које се испитује на колоквијумима одговара дотада пређеном садржају предмета на вежбама. Колоквијуми могу бити писмени, усмени, практични или комбиновани.

Студент је дужан да изради и одбрани семинарски рад уколико је прописан студијским програмом одговарајуће године студија. Студент и наставник, односно асистент договарају се око теме рада, а тему одобрава предметни наставник. Након завршетка рада, студент један примерак рада предаје наставнику, а одбрана рада се врши, по правилу, у наредне две недеље по предаји рада. Студент је дужан да изради и одбрани семинарски рад у току исте школске године у којој је тема одобрена. Успех на одбрани рада изражава се поенима.

На вежбама се проверава знање на случајевима из праксе из пређеног градива појединог предмета.

Испит се полаже у испитним роковима, утврђеним Планом, односно у ванредним испитним роковима, о чијем одржавању је одлуку донело Наставно научно веће факултета.

Успех студента на испиту изражава се оценом 5 (пет) до 10 (десет). Најнижа прелазна оцена је 6 (шест). Оцена на испиту се формира збиром броја поена остварених у свим облицима наставних обавеза.

Позитивна оцена се, по правилу, стиче уколико су све наставне обавезе оцењене позитивно.

Број поена за појединачне облике учешћа у предиспитним обавезама, на предлог предметног наставника, утврђује одговарајуће Веће катедре.

Успешност студента у савлађивању појединачног предмета континуирано се прати током наставе и изражава се поенима. Након испуњавања свих предиспитних и испитних обавеза предметни наставник оцењује студента према скали која је утврђена у одговарајућем општем акту Универзитета односно Министарства надлежног за просвету у Републици Србији. Оцена се уписује у индекс, записник о полагању испита и матичну књигу студената. Оцена 5 – није положио се не уписује у индекс и матичну књигу студената.

Наставник оцењује студента и уписује завршну оцену, непосредно по обављеном испиту, у присуству студента који је испит полагао и студената који су испиту присуствовали. Пре уписивања, наставник је дужан да студенту саопшти оцену. При утврђивању коначне оцене на испиту узима се у обзир и резултат студента постигнут испуњавањем предиспитних обавеза.

Наставници и сарадници, као и већа катедри, дужни су да перманентно прате и свестрано анализирају укупне резултате испита на одговарајућем предмету, као и резултате који се постижу на испитима код сваког појединачног испитивача и да редовно предлажу и предузимају одговарајуће мере за побољшање и унапређење система провере знања студената.

Студенти имају право и дужност да својим предлозима учествују у овом процесу и да дају свој допринос преко својих представника у органима Факултета, или у директној комуникацији са шефовима катедара.

Пример: Активности учења на предмету

У табелама 1 и 2 су дата два конкретна примера за два предмета из акредитованих студијских програма из два поља техничко-технолошког и друштвено-хуманистичког, у којима су описане све активности учења потребне за достизање очекиваних исхода учења (време проведено на активностима које директно води наставно особље, време проведено у самосталном раду, време потребно за припрему за проверу знања и време обухваћено самом провером знања), кроз удео ових активности у укупној вредности ЕСПБ за дати предмет.

А. Активности учења на предмету на основним академским студијама у научном пољу техничко-технолошких студија

Студијски програм основних академских студија Зоотехника

Табела 1. Предмет Зоохигијена

6 ЕСПБ , укупно 180 сати	Сати	Поени
Предиспитне обавезе		
Предавања 4 часа недељно	60 x 0.75 = 45 сати	5
Вежбе 2 часа недељно	30 x 0.75 = 22.5 сати	10
Колоквијуми, 2 колоквијума (припрема за колоквијума и полагање колоквијума)	2 колоквијума Припрема 21 сат Полагање 2 x 0.75 =1.5	15
Тестови, 2 теста (припрема за тестове и полагање тестова)	Припрема 35 сати Полагање 2 x 0.75 =1.5 сати	25
Семинарски рад (обрада и писање семинарског рада)	7 сати	5
Испитне обавезе		
Усмени или писмени испит	Припрема 46,5 сати Полагање 1 сат	40

Коначна оцена знања се састоји од броја поена стечених на предиспитним обавезама и броја поена стечених на усменом завршном испиту.

Б. Активности учења на предмету на основним академским студијама у научном пољу друштвено-хуманистичких студија

Студијски програм основних академских студија Агроекономија

Удео активности у укупној вредности ЕСПБ за предмет Управљање квалитетом у агробизнису

Табела 2. Предмет Управљање квалитетом у агробизнису (број часова активне наставе 2+2 недељно; број ЕСПБ 4)

4 ЕСПБ , укупно 120 сати	Сати	Поени
Предиспитне обавезе		
Предавања 2 часа недељно	30 x 0.75 = 22,5 сати	10
Вежбе 2 часа недељно	30 x 0.75 = 22.5 сати	20
Колоквијум (припрема за колоквијума и полагање колоквијума)	Припрема 23 сата Полагање 1 =1	20
Испитне обавезе		
Усмени испит	Припрема 50 сати Полагање 1 сат	50

Коначна оцена знања се састоји од броја поена стечених на предиспитним обавезама и броја поена стечених на усменом завршном испиту.

Процена оптерећења студената

Факултет редовно и систематски проверава на седницама Већа катедри, Наставно-научног већа Института, Комисије за обезбеђење квалитета и самовредновање, Одбора за наставу и Наставно-научног већу факултета и, по потреби, изнова одређује: циљеве студијских програма и њихову усклађеност са основним задацима и циљевима свога рада, структуру и садржај студијских програма у погледу односа опште-академских, теоријско-методолошких, научно-стручних и стручно-апликативних дисциплина, радно оптерећење студената мерено ЕСПБ, исходе учења и стручност које стичу студенти када заврше студије, као и могућности запошљавања и даљег наставка школовања.

Правилником о поступку и начину самовредновања ближе се уређују начин и поступак самовредновања студија, студијских програма, рада наставног и ненаставног особља и услова рада као дела стратегије Факултета за праћење, обезбеђивање, унапређење и развој квалитета студија. Овај Правилник садржи део о вредновању од стране студената, део о вредновању запослених на Факултету и део о вредновању од стране послодаваца свршених студената Факултета са циљем да се побољша квалитет наставе и рад запослених. Саставни део овог Правилника су Упитници 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 и 8 за анкетирање.

Основни циљ самовредновања је побољшање квалитета наставног процеса, студијских програма и услова рада.

Циљ вредновања од стране студената је утврђивање мишљења студената о:

- педагошком раду наставника и сарадника које се узима у обзир приликом избора у звање наставника и сарадника Универзитета, а спроводи се на начин и по поступку прописаном Правилником о студентском вредновању педагошког рада наставника Универзитета у Београду;
- квалитету студијског програма које се узима у обзир у поступку акредитације студијског програма и
- оцени квалитета студијских програма, наставе и услова рада у поступку самовредновања и акредитације Факултета.

Циљ самовредновања од стране запослених Факултета је утврђивање мишљења о оцени квалитета студијских програма, наставе и услова рада. Циљ вредновања од стране послодаваца свршених студената Факултета је да се побољша квалитет студијских програма и компетенција свршених студената. Вредновање од стране студената обавља се одговарајућим упитницима. Анкетирање студената се спроводи при крају сваког семестра, при добијању дипломе и након извесног периода по добијању дипломе и искуства на радном месту. Анкете су анонимне изузев анкете при добијању дипломе и након дипломирања. Тежња је да се анкетама обухвати што већи број студената, сви наставни предмети, сви наставници, сви сарадници у настави и сви студијски програми. Попуњени упитници су чувају до времена који је прописан општим актом. Сви

студенти и запослени на Факултету благовремено се обавештавају о циљевима и времену анкетирања. Факултет може да узме у обзир и друге изворе вредновања наставе и услова рада као што су: испитни резултати, статистичка анализа похађања наставе, други успеси студената Факултета и слично.

Опис методе егзактног оптерећења студената

Основне поставке обрачуна ЕСПБ којим се руководи Факултет узимају у обзир следеће:
Закон о високом образовању по коме:

- Збир од 60 ЕСПБ одговара просечном укупном ангажовању студента у обimu од 40- часовне радне недеље током једне школске године.
- Укупно ангажовање студента састоји се од АКТИВНЕ НАСТАВЕ (предавања, вежбе, практикуми, семинари и др.), САМОСТАЛНОГ РАДА (припрема за колоквијуме, испите, израду завршних радова, добровољног рада у локалној заједници и других видова ангажовања).
- Укупан број часова АКТИВНЕ наставе не може бити мањи од 600 часова у току школске године.

Болоњски принципи:

- ЕСПБ су квантитативни показатељи оптерећења студената на једном предмету/курсу
- ЕСПБ не говоре о квалитету (оценама) студентског знања
- ЕСПБ се додељују студенту само ако је положио испит из предмета који се бодује
- ЕСПБ се не додељују делу предмета него само комплетном предмету
- Дужина семестра (настава + испитни рок + празници) $\approx 22,5$ недеље:
 - зимски (1. октобар – 15. јануар) - настава ≈ 15 недеља; испитни рок (јан/феб) ≈ 4 ; празници $\approx 3,5$ недеље
 - летњи (15. фебруар – 01. јун) – настава 15 недеља; испитни рокови (јун, септ/окт) $\approx 7,5$ недеља, празници и распуст ≈ 6 недеља
- једна недеља ≈ 40 радних сати студента (8 сати x 5 дана = 40)
- Укупан број сати (укупно оптерећење студента – активна настава + самосталан рад) у 1 години: $2 \times 22,5$ недеља x 40 сати недељно = 1800 радних сати годишње
- једна година (2 семестра) = 60 ЕСПБ (Међународна конвенција у складу са Болоњским принципима) – Укупно годишње оптерећење студента (2 семестра) једнако је 60 бодова ($30+30$)

За обрачун ЕСПБ на студијским програмима на свим нивоима студија Пољопривредног факултета узета је у обзир активна настава (предавања, вежбе, практикуми - представљено бројем часова у актуелним наставним плановима). По Закону о високом образовању она не сме да износи мање од 600 ЕСПБ. На тај број израчунатих ЕСПБ додато је 10% за време проведено на семинарима, колоквијумима и испититима што износи укупно 660 радних сати (36,6%). За самосталне активности студената остављен је остатак до 1800 радних сати што је 1140 радних сати (63,4%). Овакав однос углавном одговара студентској процени реалног времена за активну наставу и самостални рад.

Вредност 1 ЕСПБ у односу на активну наставу

Ако у једној години студент има најмање 600 сати активне наставе и 60 ЕСПБ-а произлази да је: 1 ЕСПБ = 10 сати активне наставе. Овоме је додато 10% за друге облике рада студената у присуству наставника, као што су време проведено приликом одбране семинара, на колоквијумима, одговарањима на испитима и сл.

ФОРМУЛА ЗА ИЗРАЧУНАВАЊЕ:

- Број радних недеља у зимском и летњем семестру је по 15 што укупно износи 30 недеља.
- Број часова недељно x 45 минута : 60 = број сати недељно
- Број сати недељно x 15 недеља = број сати у семестру : 10 = број ЕСПБ активне наставе + 10% за семинаре, колоквијуме испите из чега излази да је: 1 ЕСПБ = 11 сати активне наставе.

Комисија за обезбеђење квалитета и самовредновања Пољопривредног факултета је после дужег разматрања и дискусије, као и анализе бројних примера израчунавања бодова, закључила да је обрачун по сатима активне наставе у овом тренутку много прикладнији и лакши за реалну процену јер је отежано процењивати оптерећење за сваку активност наставе и учења за постојеће

студијске програме (предавање, ех-катедра предавања, интерактивна настава, вежбе, теренска настава и сл., где треба више да се учи у припреми за теоријску, где за практичну наставу, како вредновати теренску наставу и др.).

Мишљење студената о квалитету студијског програма утврђује се путем анонимног анкетирања студената, које се спроводи два пута годишње (за зимски и летњи семестар), а такође и приликом додела диплома, у складу са Правилником о самовредновању. Резултате анкете Комисија за обезбеђење квалитета и самовредновање анализира и прослеђује Наставно-научном већу Факултета које их усваја. На Факултету се има у виду да је веома важно остварити квалитетну анкету у којој ће бити добијени веродостојни подаци о вредновању студијског програма. Студентска служба изводи анкетирање по најављеном и утврђеном распореду, али се ипак понекад дешава да анкету попуњава мали број студената. Осим ретких случајева незаинтересованог или неизбильног односа студената и пропуста у организацији анкетирања, анкете су обављане на задовољавајући начин. Међутим, резултати досадашњих анкета нису довољно анализирани и нису предузимане превентивне и корективне мере на основу њих, што ће у будућности бити приоритетан задатак.

Унапређивање и континуирано осавремењивање постојећих студијских програма

На основу члана 29. став 1. тачка 13. Статута Пољопривредног факултета, а на предлог Комисије за обезбеђење квалитета и самовредновање, декан је 26.01.2011. године донео Упутство о поступку усвајања студијских програма и измена и допуна студијских програма. Овим упутством уређује се поступак усвајања студијских програма и измена и допуна студијских програма, као и друга питања од значаја везана за поступак измена и допуна студијских програма.

Квалитет студијских програма обезбеђује се кроз праћење и проверу специфичних циљева, структуре, радног оптерећења студената, као и кроз континуирано осавремењивање садржаја и прикупљање повратних информација о квалитету програма од релевантних организација. Факултет редовно и систематски проверава и ревидира: циљеве студијског програма, структуру и садржај програма, радно оптерећење студената мерено ЕСПБ, исходе и компетенције студената по завршетку студирања, као и могућности запошљавања и даљег школовања. Факултет има разрађене формалне поступке за одобравање, праћење и контролу програма студија: Катедре, Наставно научна већа Института и Факултета, Комисије за обезбеђење квалитета и самовредновање.

Обезбеђено је непрекидно осавремењивање садржаја курикулума и њихова упоредивост са курикулумима одговарајућих међународних установа. Курикулум студијског програма подстиче студенте на стваралачко размишљање, на дедуктиван начин истраживања, као и примену тих знања и вештина у пракси. Студенти учествују у оцењивању и осигурању квалитета студијских програма.

Услови и поступци који су неопходни за стицање одређеног звања и добијање дипломе одређеног степена у школовању су јасно дефинисани и доступни на увид јавности у електронској форми, као и усклађени са циљевима, садржајима и обимом акредитовања студијских програма.

Веће катедре по Упутству о поступку усвајања студијских програма и измена и допуна студијских програма предлаже усвајање дела студијског програма и измене и допуне дела студијског програма. Наставно-научно веће института разматра и предлаже усвајање студијског програма и измене и допуне дела студијског програма. Предлог Наставно-научног већа института разматра Комисија за обезбеђење, проверу и унапређење квалитета Факултета (у даљем тексту: КОПУК). Када утврди да су предлози везани за студијски програм у свemu израђени на начин прописан важећим општим актима, КОПУК доставља предлог на разматрање Одбору за наставу. Одбор за наставу, по разматрању предлога везаног за студијски програм, са датим мишљењем, доставља предлог Наставно-научном већу факултета. Када Наставно-научна већа института предлажу студијски програм на страном језику, обавезно достављају и превод садржаја и структуре студијског програма на српском језику. Наставно-научно веће факултета доноси одлуку о усвајању студијског програма, односно измена и допуна студијског програма. Ако Наставно-научно веће факултета не усвоји предлог студијског програма или измена и допуна студијског програма, у својој одлуци обавезно излаже разлоге и даје упутства предлагачу за даље поступање.

Када Наставно-научно веће факултета донесе одлуку о усвајању студијског програма,

Факултет доставља Универзитету захтев за доношење студијског програма и уз захев доставља следећа документа:

- одлуку Наставно-научног већа о утврђивању предлога студијског програма;
- студијски програм на обрасцу Универзитета;
- доказе о испуњености услова за извођење студијског програма, у складу са стандардима Националног савета.

Када Факултет предлаже студијски програм за стицање заједничке дипломе са другим високошколским установама (две или више високошколских установа), поред наведених докумената, доставља и уговор о извођењу студија за стицање заједничке дипломе. Наведена Документа Факултет доставља у штампаној и у електронској форми.

По добијању одлуке Сената Универзитета, Факултет припрема документацију за акредитацију новог студијског програма.

За дефинисање нових студијских програма потребно је припремити документацију за акредитацију студијског програма у којој се налази елaborат са потребним прилозима за дати студијски програм, попуњен електронски формулар за установу и посебно за студијски програм и докази о обезбеђењу простора за целу установу. Документација за акредитацију новог студијског програма се разматра на катедри, Наставно-научном већу института и доставља КОПУК-у. Факултет је дужан да поднесе захтев за акредитацију донетог студијског програма, сагласно Закону о високом образовању. За нове студијске програме Факултет треба да достави Комисији за акредитацију и проверу квалитета (у даљем тексту: КАПК) комплетну документацију за акредитацију у којој се налазе захтев за акредитацију, одлука Сената Универзитета, елaborат са потребним прило-зима за дати студијски програм, попуњен електронски формулар за установу и посебно за студијски програм и докази о обезбеђењу простора за целу установу.

За припрему документације за акредитацију користе се упутства Националног Савета за високо образовање и то упутства за припрему документације за акредитацију студијских програма, упутство за припрему документације за акредитацију заједничких студијских програма, упутство за припрему материјала за акредитацију студијског програма који се реализује учењем на даљину и упутство за припрему документације за акредитацију ИМТ (интердисциплинарних, мултидисциплинарних и трансдисциплинарних) студијских програма.

У случају када је документација непотпуна декан, на предлог КОПУК-а, налаже инсти-туту да комплетира документацију, по правилу, у року од пет дана, од пријема налога декана. У случају акта упозорења КАПК-а Факултет врши неопходне измене и допуне у документацији за акредитацију студијског програма.

Оцену усклађености измена и допуна са стандардима квалитета студијског програма врши КОПУК.

Измене и допуне акредитованог студијског програма које Факултет врши ради његовог усклађивања са организацијом рада и достигнућима науке не сматрају се новим студијским програмом у случају:

- промене семестра или године студија на којој се предмет похађа уз обезбеђење законског минимума часова активне наставе и ЕСПБ бодова по години студија;
- кондензовања двосеместралних предмета у један семестар, као и ширење једносеместралних предмета на два, при чему број часова активне наставе мора да остане непромењен;
- промене наставника који предаје предмет, при чему нови наставник мора да буде компетентан за извођење наставе из датог предмета;
- промене или потпуног укидања предуслова за похађање датог предмета;
- промене садржаја предмета који је у функцији праћења достигнућа струке и науке, а који не представља промену више од 20% акредитованог садржаја;
- промене односа предиспитних и испитних поена, а у оквиру Закона о високом образовању;
- промене препоручене литературе у складу са садржајем предмета и развојем области;
- промене броја колоквијума, семинарских радова и других начина провера знања, као и обима градива који су тим проверама обухваћени;
- промене услова за упис на студијски програм и

- промене броја ЕСПБ за предмет, ако је број часова активне наставе остао непромењен.

Ове измене се разматрају на Већима Катедри, Наставно-научном већу Института и достављају КОПУК-у који врши оцену испуњености стандарда за акредитацију. КОПУК доставља оцену испуњености стандарда Одбору за наставу на даље одлучивање. Одлуку о усвајању измена и допуна акредитованог студијског програма доноси Наставно-научно веће факултета. О овим изменама на почетку школске године Факултет је дужан да извести Комисију за акредитацију и проверу квалитета.

Факултет је дужан да достави одлуку Наставно-научног већа на одлучивање КАПК-у у случају да:

- мења назив већ акредитованих студијских програма;
- тражи измену статуса и допуну обавезних и изборних предмета;
- тражи промену броја часова по предметима;
- тражи промену броја студената у односу на акредитовани број, како у смислу смањења тако и повећања броја студената;
- доводи нове наставнике и менторе на докторским студијама.

Ове измене се разматрају на Катедри, Наставно-научном већу института и достављају КОПУК-у који врши оцену испуњености стандарда за акредитацију. КОПУК доставља оцену испуњености стандарда Одбору за наставу на даље одлучивање. Одлуку о усвајању измена и допуна акредитованог студијског програма доноси Наставно-научно веће факултета. Одлуку Наставно-научног већа о овим изменама Факултет је дужан да достави на одлучивање КАПК-у.

Предлоге за измене и допуне акредитованог студијског програма које Факултет врши у складу са упутством Наставно-научног већа института подносе најкасније до 10. јуна за наредну школску годину.

Дефинисани захтеви за завршни рад

Наставници и студенти су упознати са дефинисаним захтевима које завршни рад, дипломски рад, специјалистички рад и докторска теза треба да испуњавају, посебно у погледу академске методологије, формалних аспеката, практичне оријентације и критеријума оцењивања одредбама у Правилнику о правилима основних академских студија и Правилнику о правилима академских студија другог и трећег степена.

Завршни рад је самосталан рад студента из одређене теме, чија израда и одбрана се врши на крају студијског програма. Студент има право да ради завршни рад из предмета који је предвиђен студијским програмом који је студент уписао. Студент има право да узме тему за завршни рад по упису 4. године студија. Студент и наставник, којег студент предложи за ментора, се договарају око теме завршног рада. Одговарајуће веће катедре и Наставно-научно веће института одобрава тему и одређује наставника - ментора који студенту даје упутство за израду завршног рада и члана Комисије за одбрану завршног рада. Рок за израду и предају завршног рада је годину дана, а по истеку тог рока студент губи право на одбрану рада по одобреној теми и узима другу тему. Изузетно, у оправданим случајевима, студенту се, на његов захтев, може одобрити продужење рока. По окончању завршног рада, студент предаје 3 (три) примерка укориченог рада Студентској служби која доставља завршни рад предметном наставнику. Наставник – ментор и члан Комисије за одбрану рада, у договору са студентом, одређује дан одбране. Студент је дужан да преда Студентској служби укоричену верзију завршног рада најкасније 5 (пет) радних дана пре заказаног термина одбране. Пријава одбране рада се врши на прописаном обрасцу. Одбрана завршног рада врши се пред комисијом коју чине предметни наставник и члан из реда наставника из области из које је одабрана тема. Одбрана рада се састоји од усменог презентовања рада од стране студента, постављања питања од стране чланова комисије у вези са темом рада и одговарања студента на постављена питања. Успех на јавној одбрани завршног рада изражава се оценом.

Мастер рад је самосталан рад студента из одређене теме, чија израда и одбрана се врши на крају студијског програма. Студент има право да ради мастер рад из предмета који је предвиђен студијским програмом који је студент уписао. Студент има право да узме тему за мастер рад одмах по упису. У току првог семестра студија, студент има право да пријави мастер рад. Пријаву са називом теме и образложењем написаним према Упутству, студент подноси Већу факултета.

Веће факултета, на предлог одговарајућег Већа катедре и мишљења Наставно научног веће института, именује Комисију од 3 (три) члана из реда наставника Факултета, за оцену пријаве мастер рада. Комисија пише извештај о оцени пријаве мастеррада према Упутству, најкасније у року од 30 дана од дана именовања. На основу позитивног извештаја Комисије, Веће факултета доноси одлуку о прихватању предложене теме мастер рада и одређује кандидату ментора. Ментор је дужан да кандидата прима на консултације, прати његов рад на изради мастер рада и даје одговарајућа упутства и смернице за рад. Ментор може бити само наставник. Рок за израду и предају мастер рада је годину дана, а по истеку тог рока студент губи право на одбрану рада по одобреној теми и узима другу тему. Изузетно, у оправданим случајевима, студенту се на његов захтев може одобрити продужење рока из претходног става овог члана. По завршетку мастер рада, студент предаје 3 (три) примерка укориченог рада Студентској служби. Веће факултета, на предлог одговарајућег Већа катедре и мишљења Наставно научног веће института, именује Комисију за оцену и одбрану мастер рада, најкасније у року од 30 дана од дана предаје рада. Комисија за оцену и одбрану мастер рада чине 3 (три) наставника Факултета. Комисија пише Извештај о оцени урађеног рада према Упутству и доставља га Већу факултета, најкасније у року од 30 дана од дана именовања, на усвајање. После усвајања Извештаја о позитивној оцени мастер рада, студент се позива на одбрану. Наставник – ментор и чланови Комисије за одбрану рада, у договору са студентом, одређују дан одбране. Одбрана мастер рада врши се пред комисијом коју чине предметни наставник и 2 (два) члана из реда наставника из области из које је одбрана тема. Одбрана рада се састоји од усменог презентовања рада од стране студента, постављања питања од стране ментора и чланова комисије у вези са темом рада и одговарања студента на постављена питања. Успех на јавно одбрани мастер рада изражава се оценом.

Специјалистички рад представља резултат самосталног, стручног и истраживачког рада студента којим се уз примену одређене методологије систематизују постојећа и даје допринос новим сазнањима. У току првог семестра специјалистичких студија, студент има право да пријави специјалистички рад. Пријаву са називом теме и образложењем написаним према Упутству, студент подноси Већу факултета. Веће факултета, на предлог одговарајућег Већа катедре и мишљења Наставно научног веће института, именује Комисију од 3 (три) члана из реда наставника Факултета, за оцену пријаве специјалистичког рада. Комисија пише извештај о оцени пријаве специјалистичког рада према Упутству, најкасније у року од 30 дана од дана именовања. Ментор је дужан да кандидата прима на консултације, прати његов рад на изради специјалистичког рада и даје одговарајућа упутства и смернице за рад. Ментор може бити само наставник.

Студент подноси урађен специјалистички рад у 5 примерака (тврди повез). Веће факултета, на предлог одговарајућег Већа катедре и мишљења Наставно научног веће института, именује Комисију за оцену и одбрану специјалистичког рада, најкасније у року од 30 дана од дана предаје рада. Комисија за оцену и одбрану специјалистичког рада чине 3 (три) наставника Факултета. Комисија пише Извештај о оцени урађеног рада према Упутству и доставља га Већу факултета, најкасније у року од 30 дана од дана именовања, на усвајање. После усвајања Извештаја о позитивној оцени специјалистичког рада, студент се позива на одбрану. Студент може да брани специјалистички рад у року од годину дана од дана одобравања теме. На захтев студента, Веће факултета, може одобрити продужење рока за одбрану специјалистичког рада, у оправданим случајевима за највише 2 (две) године. Ако се специјалистички рад не одбрани у прописаном року, студент је дужан да обнови пријаву. Одбрана специјалистичког рада је јавна и оглашава се на огласној табли Факултета, најмање 3 дана пре заказане одбране.

Докторска дисертација је резултат оригиналног научног рада кандидата у одговарајућој научној области за коју је Факултет матичан. Право да пријави докторску дисертацију има лице које је уписало другу годину докторских студија. Пријава за израду докторске дисертације поред биографских података и података о научним и стручним радовима кандидата мора бити усклађена и са захтевима одговарајућег већа научне области Универзитета и написана према одговарајућем упутству. Веће факултета, на предлог одговарајућег Већа Катедре и мишљења Наставно научног већа института, именује комисију од најмање 3 члана из реда наставника за оцену пријаве докторске дисертације. Комисија пише извештај о оцени пријаве докторске дисертације према Упутству, најкасније у року од 30 дана од дана именовања. На основу позитивног извештаја Комисије, Веће Факултета доноси одлуку о прихватању предложене теме

докторске дисертације и одређује кандидату ментора. После усвајања извештаја о оцени пријаве докторске дисертације, декан Факултета подноси захтев Универзитету – надлежном органу, за давање сагласности на предложену тему докторске дисертације. По добијању сагласности Универзитета – надлежног органа, кандидат може да приступи изради докторске дисертације. Ментор је дужан да кандидата прима на консултације, прати његов рад на изради докторске дисертације и даје одговарајућа упутства и смернице за рад. Ментор може бити само наставник који је у радном односу на Факултету и испуњава друге услове прописане одговарајућим актом Универзитета у Београду, а коментор може бити и лице које није у радном односу на Факултету. Кандидат подноси урађену докторску дисертацију у 10 (десет) примерака (тврди повез). Веће Факултета, на предлог одговарајућег Већа Катедре и мишљења Наставно научног већа института, именује Комисију за оцену и одбрану докторске дисертације. Комисија из става 2. овог члана састоји се од најмање 3, а по правилу 5, наставника или научна радника од којих најмање један није у радном односу на Факултету, најкасније у року од 30 дана од дана подношења захтева за оцену и одбрану. Чланови Комисије су из реда наставника и научних радника који имају докторат и значајне радове из одговарајућих научних области. Страни држављанин може бити члан Комисије. Комисија за оцену и одбрану докторске дисертације дужна је да достави извештај о оцени докторске дисертације Већу факултета, најкасније у року од 60 дана од дана именовања. Докторску дисертацију и извештај Комисије, Факултет ставља на увид јавности у трајању од 15 дана, пре усвајања извештаја о оцени дисертације на Већу факултета. Веће факултета разматра извештај Комисије и достављене примедбе и предлоге и доноси одлуку о прихватању извештаја о оцени урађене докторске дисертације или о одбијању или враћању на дораду докторске дисертације. Ако се докторска дисертација враћа на допуну, Веће факултета кандидату одређује рок у коме допуну треба да изврши. Одлука Већа факултета је коначна.

Веће факултета по усвајању извештаја Комисије доставља исти Универзитету на сагласност. По добијању сагласности од стране Универзитета, на извештај о урађеној докторској дисертацији, кандидат се позива на одбрану. Кандидат брани докторску дисертацију у року од 3 године од дана одобравања теме докторске дисертације. На захтев кандидата, Веће Факултета може одобрити продужење рока за одбрану докторске дисертације, у оправданим случајевима, за још 2 (две) године. Ако се докторска дисертација не одбрани у прописаном року, кандидат је дужан да обнови пријаву.

Одбрана докторске дисертације је јавна и оглашава се на огла-сној табли Факултета, најмање 3 дана пре заказане одбране. Докторска дисертација се јавно брани пред Комисијом за оцену и одбрану докторске дисертације. О јавној одбрани докторске дисертације, обавештава се јавност објављивањем обавештења на огласној табли Факултета.

Одбрана докторске дисертације почиње тако што је отвара председник Комисије који излаже основне податке о кандидату. Кандидат, затим, сажето излаже садржај дисертације, методе истраживања и резултате до којих је дошао, након чега му чланови Комисије постављају питања у вези са разматраном проблематиком. По завршеној одбрани, Комисија се повлачи ради већања и утврђивања оцене, коју затим јавно саопштава присутним. За доношење оцене узимају се у обзир: извештај Комисије о оцени урађене докторске дисертације, излагања докторанта на одбрани и његови одговори на постављена питања у току одбране. Комисија после одбране утврђује оцену „одбрану дисертацију“ или „није одбрану дисертацију“. Комисија оцену утврђује већином гласова. У случају нерешеног исхода гласања, пресудан је глас ментора. Дисертација која није одбрана не може се поново поднети и бранити на Факултету. Основне податке о току одбране дисертације и своју оцену Комисија уноси у Записник, који потписују сви чланови Комисије.

Веза са дипломцима, релевантност програма за тржиште рада и постигнућа дипломаца

Повратне информације се редовно прибављају од пословних представника, привредних и ванпривредних организација и других релевантних институција о општем квалитету студија и свих студијских програма.

Вредновање од стране послодаваца свршених студената Факултета спроводи се анкетирањем на прописаном упитнику који је саставни део Правилника о самовредновању. Директори института на Факултету су одговорни за спровођење ове анкете. Након анкетирања и обраде података Стручна служба доставља податке комисији. Комисија за обезбеђење квалитета и

самовредновање анализира резултате анкете и сачињава одговарајући извештај. Наставно начно веће факултета разматра и усваја одговарајући извештај. Наставно научно веће факултета предлаже мере за побољшање квалитета наставног процеса и компетентности свршених студената. Донет је Правилник о алумни удружењу. Алумни удружење је добровољно удружење у које се учлањују сви они који су завршили основне или мастер студије, магистрирали или докторирали на овом факултету, ради остваривања трајне и узајамне користи и интереса, успостављање и одржавање трајне везе између Пољопривредног факултета у Београду и његових студената након завршетка студија.

С обзиром да још нема довољно искуства, не могу се проценити сва постигнућа свршених студената у каснијем професионалном развоју. Квалификације дипломираних студената (засноване на компетенцијама) од суштинског су значаја за развој пољопривреде и у складу су са планским документима Републике па се може претпоставити висок степен релевантности програма за локално и државно тржиште рада. Данас, када се уводе савремене технологије у пољопривредну производњу, када су захтеви тржишта за производњом здравствено безбедне хране и заштите животне средине све већи, захтева се софицизирано управљање у пољопривредној производњи, а самим тим и све већа потражња за специјализованом врстом кадрова. Обавезна међународна сарадња у обезбеђењу стандарда квалитета, услова гајења, транспорту, трgovини, заштити производње су битни моменти који истичу значај свих студијских програма.

Сложена економска ситуација у земљи отежава могућности запошљавања дипломираних студената, па је тешко дати праву процену раелних потреба тржишта за овим кадром у овом моменту. Међутим, чињеница да пољопривредна производња данас учествује са око 10% у укупној привредној производњи у нашој земљи снажно подупире потребу за овим кадром у непосредној и даљој будућности.

У оквиру стандарда 4 методом SWOT анализе (табела 4.0.) установа је анализирала и квантитативно оценила следеће елементе:

- циљеве студијског програма и њихову усклађеност са исходима учења;
- методе наставе оријентисане ка учењу исхода учења;
- систем оцењивања заснован на мерењу исхода учења;
- усаглашеност ЕСПБ оптерећења са активностима учења потребним за достизање очекиваних исхода учења;
- међусобну усаглашеност исхода учења и очекиваних компетенција базираних на дескрипторима квалификација одређеног циклуса образовања;
- способност функционалне интеграције знања и вештина;
- поступке праћења квалитета студијских програма;
- повратне информације из праксе о свршеним студентима и њиховим компетенцијама;
- континуирано осврмењивање студијских програма;
- доступност информација о дипломском раду и стручној пракси;
- доступност информација о студијским програмима и исходима учења.

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 4. Квалитет студијског програма

На основу урађене SWOT анализе на Наставно-научном већу усвојене су следеће мере и активности у вези стандарда 4:

1. Стално преиспитивање циљева студијског програма и усклађивање са стеченим компетенцијама и исходима учења, усклађивање са захтевима тржишта;
2. Континуирани развој курикулума предмета и студијског програма;
3. Развијање нових видова интерактивне наставе примерених раду са малим бројем студената;
4. Стално преиспитивање исхода учења и усклађивање са оцењивањем;
5. Обезбеђење обуке наставника у вези са модерним методама интерактивне наставе и провере знања;
6. Обезбеђење систематског праћења квалитета студијских програма и примене релевантних корективних мера у циљу њиховог сталног унапређења;
7. Упознавање студената са специфичностима везаним за израду завршних радова из

- релевантних научних области;
8. Детаљнији опис исхода учења и постављање на интернет страницу Факултета информација о студијским програмима на страном језику;
 9. Преиспитавање спецификације свих предмета, модула и студијских програма у целини, са тежиштем на прецизнијем дефинисању исхода учења и компетенција;
 10. Даље континуирано праћење реализације студијског програма, као сходно томе, где постоји потреба, редефинисање студентског оптерећења израженог у ЕСПБ.
 11. Континуирана анализа проходности на сваком предмету и благовремено предузимати корективне мере (у дискусијама треба стално разматрати мере за повећање недовољне излазности на испите).
 12. Резултати студентских анкета треба да буду више вредновани у процесу обезбеђења квалитета студијског програма. Анкете треба да буду анализиране и у складу са њима спровођене корективне мере, при чему су од изузетне важности повратне информације од дипломираних студената и послодаваца.

Показатељи и прилози за стандард 4:

Табела 4.0. SWOT анализа

Табела 4.1. Листа свих студијских програма који су акредитовани на високошколској установи од 2011. године са укупним бројем уписаних студената на свим годинама студија у текућој и претходне 2 школске године

Табела 4.2. Број и проценат дипломираних студената (у односу на број уписаних) у претходне 3 школске године у оквиру акредитованих студијских програма. Ови подаци се израчунају тако што се укупан број студената који су дипломирали у школској години (до 30. 09.) подели бројем студената уписаних у прву годину студија исте школске године. Податке показати посебно за сваки ниво студија.

Табела 4.3. Просечно трајање студија у претходне 3 школске године. Овај податак се добија тако што се за студенте који су дипломирали до краја школске године (до 30.09.) израчуна просечно трајање студирања. Податке показати посебно за сваки ниво студија.

Прилог 4.0. Упутство о поступку усвајања студијских програма и измена и допуна студијских програма

Прилог 4.1. Анализа резултата анкета о мишљењу дипломираних студената о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења.

Прилог 4.2. Анализа резултата анкета о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца.

Прилог 4.3. Пример мапирања студијског програма (Анализа квалитета студијског програма у високошколској установи)

стандарди

Стандард 5: Квалитет наставног процеса

Квалитет наставног процеса обезбеђује се кроз интерактивност наставе, укључивање примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима, као и праћење квалитета наставе и предузимање потребних мера у случају када се утврди да квалитет наставе није на одговарајућем нивоу.

Опис

Квалитет наставног процеса на свим студијском програмима основних, мастер, специјалистичких и докторских академских студија на Факултету обезбеђује се кроз интерактивност наставе, укључивање примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима, као и праћење квалитета наставе и предузимање потребних мера у случају када се утврди да квалитет наставе није на одговарајућем нивоу.

Факултет обезбеђује квалитет наставног процеса на свим студијским програмима у складу са међународно прихваћеним документима у области високог образовања за одговарајући степен студија, Законом о високом образовању, Правилником о стандардима за самовредновање и оцену

квалитета, Правилником о стандардима за спољашњу проверу квалитета и Правилником о стандардима за акредитацију, Стратегијом обезбеђења квалитета, Правилником о обезбеђењу квалитета, Правилником о правилима основних академских студија, Правилником о правилима мастер академских студија, Правилником о правилима специјалистичких академских студија, Правилником о правилима докторских академских студија, Правилником о докторским студијама на Универзитету, Правилником о оцењивању предиспитних и испитних обавеза студената и Правилником о начину и поступку самовредновања и другим актима Универзитета у Београду и Факултета.

Квалитет наставног процеса на студијским програмима основних академских студија, мастер академских студија, специјалистичких академских студија и докторских студија обезбеђује се кроз континуирано осавремењавање курикулума и садржаја предмета најновијим научним сазнањима, примену одговарајућих стратегија, техника и метода интерактивне наставе које подстичу креативно размишљање студената, укључивањем одговарајућих примера у наставу. На тај начин се обезбеђује реализација исхода учења, студијски истраживачки рад, професионални рад наставника и сарадника, доношењем и поштовањем планова рада по предметима сваке године, као и праћењем квалитета наставе и предузимањем потребних мера у случају када се утврди да квалитет наставе није на одговарајућем нивоу.

Према Правилнику о правилима основних академских студија, Правилнику о правилима мастер академских студија, Правилнику о правилима специјалистичких академских студија, Правилнику о правилима докторских академских студија, Правилнику о докторским студијама на Универзитету, Правилнику о полагању испита и оцењивању на испиту, наставници и сарадници током извођења предавања и вежби и оцењивања стечених компетенција студената се обавезују да поступају професионално и имају коректан однос према студентима.

План и распоред наставе (предавања и вежби) усклађени су са потребама и могућностима студената, познати су пре почетка одговарајућег семестра и доследно се спроводе.

Настава на свим наведеним студијским програмима је интерактивна, обавезно укључује примере из праксе, подстиче студенте на размишљање и креативност, самосталност у раду и примену стечених знања.

На седницама Већа Катедри обезбеђује се да се на сваком предмету, пре почетка семестра, донесе и учини доступним студентима план рада који се објављује на сајту, интерној мрежи Факултета, огласним таблама или у штампаном облику. План рада на предметима укључује:

- основне податке о предмету: назив, година, број ЕСПБ, услови;
- циљеве предмета;
- садржај и структуру предмета;
- план и распоред извођења наставе (предавања и вежбе);
- начин оцењивања на предмету;
- уџбенике, односно обавезну и допунску литературу; и
- податке о наставницима и сарадницима на предмету.

Спровођење плана наставе, као и планова рада на појединачним предметима систематски се прати и анализира на седницама Већа катедри и Наставно-научног већа Института и Факултета и предузимају корективне мере уколико дође до одступања. Такође се на седницама Већа катедри и Наставно-научног већа Института и Факултета систематски прати, анализира и оцењује квалитет наставе на појединачним предметима и предузимају корективне мере за његово унапређење.

Ове активности се врше на основу годишњег плана рада Поткомисије за контролу и осигурање квалитета наставе у оквиру Комисије за обезбеђење проверу и унапређења квалитета.

Факултет врши редовну евалуацију своје политике и процедура везаних за запошљавање и избор наставног кадра. Редовно се врше праћење и евалуација квалитета и компетентности наставног кадра. Ово посебно важи за процедуре избора, именовања, процене, развоја и промоције кадра.

Укупан број наставника и сарадника на Пољопривредном факултету који су ангажовани на студијским програмима је довољан да се покрије укупан број часова наставе и вежби на студијским програмима које Факутет реализује. Наставници са пуним радним временом држе преко 99% наставе, чиме је испуњен захтев да више од 70% часова од укупне активне наставе држе наставници са пуним радним временом. Такође, величина група за предавање и вежбе

одговара Допуни стандарда за акредитацију студијских програма у оквиру техничко-технолошког поља и поља друштвено-хуманистичких наука.

Значајан допринос обезбеђењу квалитета наставног процеса дају наставници и сарадници који су учествовали на бројним европским пројектима из области унапређења високог образовања као што су Tempus (7) и WUS (6) пројекти, што се може видети на веб-сајту Факултета, као и њихово учешће на курсевима из свих домена савремене универзитетске наставе (методе активне наставе/учења, експертска колегијална контрола наставе, драмске вештине у настави на универзитету, коришћење интерактивних електронских учила/програма, методе обезбеђења и контроле квалитета, менторски рад и управљање у академској заједници). Ове курсеве, које држе експерти Образовног форума, као и експерти са стране из свих поменутих области, је са успехом завршило више 30 наставника Факултета. У оквиру пројекта под насловом Building capacity of Serbian Agricultural Education to link with Society (CaSA), чији је координатор Универзитет у Београду - Пољопривредни факултет, који је намењен изградњи капацитета пољопривредних факултета у Србији за унапређење наставничких (педагошких) компетенција и професионалног усавршавања (стручних компетенција) наставника стручних предмета средњих пољопривредних школа и саветодаваца пољопривредних саветодавних служби, обуку је завршило 18 наставника и сарадника са Пољопривредног факултета. Поред тога, неколико наставника је завршило RAHES (TEMPUS Joint European Project CD_JEP-18069-2003 "Реформа пољопривредног високог образовања у СЦГ" RAHES) и TRAIN (Teaching and Research for Academic Newcomers; <http://train.bg.ac.rs/index.php>) програме за унапређење наставничких (педагошких) компетенција и професионалног усавршавања.

На Пољопривредном факултету нарочит значај придаје се професионалном и коректном односу према свим студентима током извођења предавања и вежби. План и распоред наставе (предавања и вежби) усклађени су са потребама и могућностима студената, познати су пре почетка одговарајућег семестра и доследно се спроводе.

Садржаји курикулума, наставне методе, циљеви студијских програма и исходи учења

Садржаји курикулума као и наставне методе за његову примену одговарају постизању циљева одговарајућих студијских програма и исхода учења.

У табели 5.1. дат је као пример распореда предмета по семестрима и годинама студија на студијском програму основних студија из Зоотехнике.

Настава на свим студијским програмима је интерактивна, обавезно укључује примере из праксе, подстиче студенте на размишљање и креативност, самосталност у раду и примену стечених знања. Предметни наставници на предавањима обавезно врше упознавање студената са садржајем наставних предмета студијског програма.

Облици остваривања наставе на основним, дипломским, специјалистичким и докторским студијама су: предавања, вежбе, семинари, семинарски радови, практикуми, презентације, пројекти, практична настава, консултације, колоквијуми, тестови, менторски рад, учешће студената у стручном и научном раду и други облици у складу са студијским програмом.

Поред утврђеног садржаја предмета, предавања могу садржати и нова научна и стручна сазнања и анализу актуелних питања која су у вези са утврђеним садржајем предмета. Предавањима се студенти уводе у семинарску наставу, практичну наставу и вежбе. Вежбе су део активне наставе на којима се, у зависности од предмета, увежбавају и примењују основна знања, разрађују примери из градива изложеног на предавањима, решавају практични и теоријски задаци и случајеви из праксе, израђују програми из предметног градива и слично. Практикум је час на коме се практично примењује научено на часовима предавања и вежби. Презентација је усмено излагање рада припремљеног на задату тему и по правилу уз коришћење рачунара. Пројекат је посебан рад припремљен према унапред утврђеном пројектном задатку. Семинари су облик наставе у коме студенти, под вођством руководиоца семинара, активно обрађују одређено наставно градиво, које студенти унапред припремају. Циљ семинара је да се дубље и критички разматрају неки тематски садржаји, да се студенти упознају са начинима критичког размишљања и закључивања у одређеним научним областима. Семинари могу бити проблемски, уз видео или компјутерске симулације, итд. Руководиоци семинара су наставници и асистенти. Практична настава (стручна пракса, производна пракса, наставне посете и други облици наставе који омогућавају стицање прописаних знања и вештина) је облик наставе у коме студенти продубљују

знања и вештине из пређеног градива и где се врши провера практичне примене стечених знања и вештина из пређеног градива, под надзором стручног лица. Консултације су облик наставе у коме наставник у непосредном контакту са студентом, појашњава студенту сложене делове градива и пружа помоћ у разрешавању одређених проблема и пружа помоћ при изради пројекта, семинарских и завршних радова. Консултације су индивидуалне, али по потреби могу бити и колективне, и тада имају за циљ да се студенти стимулишу на рад. Консултације обављају наставници, асистенти и сарадници у настави. Колоквијуми су облик наставе на којима студенти самостално обрађују одређене задатке ради провере стечених знања из пређеног градива. Колоквијуми могу бити усмени, писмени, практични или комбиновано. Семинарски радови су облик наставе у коме студенти обрађују одређене проблеме из пређеног градива и стичу знања из методологије обављања научно-истраживачког рада у одређеној области. Циљ семинарског рада је увођење студената у научно-истраживачки рад.

Испити на основним, мастер и специјалистичким академским студијама су усмени или усмени и писмени, у складу са студијским програмом. Испити се полажу пред предметним наставником и/или комисијом.

Завршни, дипломски и специјалистички радови су самостални радови студента из одређених тема на одговарајућем степену студија, чија израда и одбрана се врши на крају студијског програма. Ови радови представљају резултат самосталног, стручног и истраживачког рада студента којим се уз примену одређене методологије систематизују постојећа и даје допринос новим сазнањима.

Пример: На студијском програму основних академских студија Зоотехника студенти стичу опште и предметно-специфичне способности у функцији квалитетног обављања стручне делатности у сточарству, односно зоотехници. Предметно-специфичне способности се огледају у познавању: основних морфолошких и физиолошких карактеристика животиња, метаболичких процеса, принципа наслеђивања особина, селекције, оплемењивања, раста и развића, врста и квалитета хранива, хранидбених потреба и исхране животиња, технологија и система гајења, репродукције, услова гајења, хигијене и здравствене заштите, поступака контроле продуктивности и услова за производњу здравствено безбедне хране, основних и обртних средстава при састављању плана производње, еколошких аспеката производње, заштите животне средине и добробити животиња и законске регулативе у области сточарства.

Завршетком студија на студијском програму основних студија Зоотехника студент је осспособљен за: визуелно процењивање животиња, анализе и израчунавања поједињих физиолошких параметара, израчунавање потреба у хранљивим материјама, састављање оброка и биланс исхране за поједиње врсте и категорије, примењивање селекцијских поступака и метода процене приплодне вредности, оцену микроклиматских, просторних и хигијенских услова, планирање и организовање технологије гајења, управљање производним процесима и решавање проблема у производњи, пројектовање и израду техничко-технолошке документације.

Поред тога завршетком ових студија студент је осспособљен да: сакупља и разврстава идеје и податке у предвиђеном, дефинисаном и стандардном формату, анализира податке према упутству применом одговарајућих принципа и метода класификације, врши процену и вредновање поузданости података уз примену дефинисаних метода или упутства и примењује принципе и методе за прецизно и пажљиво решавање одређеног стручног питања.

Завршетком основних академских студија на студијском програму Зоотехника студент: овладава методама тимског рада, користи литературне и друге информационе изворе, вреднује себе и друге на одговарајући начин, користи методе прикупљања података и информације, рангира и одабире податке, показује самосталност и одговорност за сопствено учење, овладава методама комуницирања у облику прилагођеном стручној дисциплини и пише извештај о практичним поступцима на јасан и концизан начин.

Пример студијског програма: усклађеност различитих типова курсева и исхода учења

Студијски програм основних академских студија – ЗООТЕХНИКА, формиран је у складу са принципима дефинисаним Законом о високом образовању, као и болоњском декларацијом.

Циљ студијског програма је да омогући студентима стицање најновијих научних и стручних знања и вештина из области сточарске производње.

Услов за упис студијског програма основних академских студија је успешно завршено

четврогодишње средњешколско школовање и успешно положен квалификациони испит из одговарајућих предмета.

Студијски програм основних академских студија ЗООТЕХНИКЕ траје 4 године, односно 8 семестара. Програм се састоји од укупно: 39 предмета (31 обавезног и 8 изборних предмета), 4 стручне праксе и дипломског рада. Изборни предмети су распоређени у 8 изборних група са укупно 29 предмета. Студент бира по један изборни предмет из 8 група изборних предмета. Бодовна вредност сваког предмета исказана је у складу са европским системом преноса бодова (ЕСПБ). Листа обавезних и изборних предмета на студијском програму приказана је у табели 5.1. Број предмета (обавезн, изборни, стручне праксе и дипломски рад) по појединим групама је: академско-општеобразовних (АО) – 10, са сумом ЕСПБ од 30; теоријско-методолошких (ТМ) – 13 са сумом ЕСПБ од 51; научно-стручних (НС) – 24, са укупним збиром ЕСПБ од 88; стручно-апликативних (СА) – 19, са укупним збиром ЕСПБ од 71. Релативан однос суме ЕСПБ појединих група предмета на студијском програму је: АО – 12,50%, ТМ – 21,25%, НС – 36,67%, СА – 29,58%. У сваком семестру основних академских студија студент може да стекне 30 ЕСПБ, што за 8 семестара чини укупно 240 ЕСПБ. Настава је теоријска и практична из већине предмета. Стручна пракса је предвиђена у оквиру четири посебна мултидисциплинарна предмета у петом (радна пракса), шестом (радна пракса), седмом (производна пракса) и осмом (технолошко-организациона пракса) семестру, и обезбеђује укупно 9 ЕСПБ. Дипломски рад (истраживачки рад + израда и одбрана) је предвиђен као посебан предмет у осмом семестру студија и обезбеђује 6 ЕСПБ.

Програми свих предмета су дефинисани тако да приказују савремена научна и стручна достигнућа из дате области, али на начин да су прихватљиви и применљиви за овај ниво високог образовања. Настава на студијском програму се реализује кроз предавања, вежбе, лабораторијске вежбе, теренске вежбе, семинарске радове, као и кроз интерактивну наставу. Од метода интерактивне наставе у студијском програму користе се индивидуалне, групне и кооперативне методе активног учења. Интерактивне методе се користе у учоници или ван ње у оквиру индивидуалног или групног рада. У оквиру сваког предмета основног академског студијског програма предвиђено је обавезно континуирано праћење стицања знања и вештина студента током семестра путем провере резултата на колоквијумима и тестовима знања, као и на завршном испиту на крају семестра.

Стицање активних компетенција наставника

На предлог Комисије за обезбеђење квалитета и самовредновање Факултет подстиче стицање активних компетенција наставника у области образовања, типичних за научну област и научно поље, као и стицање стручних компетенција тиме што обезбеђује наставницима и сарадницима перманентно образовање и усавршавање путем предавања и семинара о побољшању предавачких, педагошких и научно - истраживачких способности (о методологији интерактивне наставе, научно-истраживачког рада, постављању експеримената, анализи резултата, прикупљању и анализи литературе, писању радова за објављивање у домаћим и међународним часописима, а нарочито у часописима са SCI листе), студијских боравака, специјализација, учешћа на научним и стручним скуповима у земљи и иностранству, учешћа у националним пројектима (писање пројекта за научне, технолошке, националне и иновационе пројекте) и међународним пројектима (пројекти ЕУ). На основу записника о раду Већа Катедри, Наставно-научних већа Института, Наставно-научног већа Факултета и Комисије за обезбеђење, проверу и унапређење квалитета и на основу њих сачињених годишњих извештаја уочава се да се на одговарајућим седницама континуирано разматра стицање активних компетенција наставника у области образовања типичних за научну област и научно поље, као и стицање одговарајућих стручних компетенција.

Доступност и реализација плана рада на предметима и регуларност распореда наставе

Регуларност распореда наставе се остварује сачињавањем распореда часова предавања, вежби и других облика наставе пре сваког семестра и праћењем реализације током семестра од стране продекана за наставу. Као критеријуми за сачињавање распореда узимају се равномерна оптерећеност часовима предавања и вежб~~и~~ током дана и седмице и сврсисходност организације теренске наставе и стручне праксе.

Према Правилнику о правилима основних академских студија предметни наставник је дужан

да у првој недељи наставе упозна студенте са садржајем предмета, динамиком извођења, методама рада, предиспитним обавезама студената, начином одржавања испита, начином оцењивања, структуром укупног броја поена и начином формирања оцене, литератуrom и другим неопходним информацијама.

Наставници и сарадници су дужни да обезбеде два термина недељно у трајању од најмање једног часа за консултације са студентима и да обавештење о тим терминима истакну испред свог кабинета, односно на огласној табли пре почетка семестра.

План рада на свим предметима разматра се на седницама Катедри пре почетка семестра. У њему су дати садржај (програм) предмета (основне области), исходи учења предмета, распоред наставе по недељама, облици наставе (предавања, интерактивна настава, семинари, вежбе, теренски рад и др.) и начин њиховог вредновања, предиспитне обавезе студената, списак области и питања за испит, попис литературе за учење и полагање испита, начин полагања испита, испитни рокови, остале важне чињенице за уредно извођење наставе и вежбања, структура укупног броја поена и начин формирања оцене (начин вредновања предиспитних и испитних обавеза, елементи стицања поена током наставе и на завршном испиту), структура укупног броја поена и начин формирања оцене, утврђивање коначне оцене и обавештење о термини консултација, колоквијума, тестова и испита.

На основу резултата анкета студената путем упитника према Правилнику о начину и поступку самовредновања (Анкете студената о квалитету наставног процеса) и анализе успешности студирања на студијским програмима првог и другог нивоа на седницама Већа Катедри, Наставно-научног већа Института и Наставно-научног већа Факултета посебно се упозоравају наставници који се не придржавају плана рада на предмету или не постижу одговарајући квалитет предавања и вежби на потребу побољшања и обезбеђује им се потребно усавршавање путем радионица на којима се наставници информишу о дефинисању исхода учења, методама наставе и методама оцењивања.

Справодећи стратегију обезбеђења квалитета наставног процеса Пољопривредни факултет прати квалитет наставног процеса, вредновања студената на предиспитним обавезама и испитима, успешност студирања студената у целини и на појединачним предметима, као и квалитет ресурса, простора, опреме и уџбеничког материјала.

Квалитет наставног процеса на свим студијским програмима Пољопривредног факултета, као што је већ наглашено, обезбеђује се кроз интерактивност наставе, укључивање примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима, као и праћење квалитета наставе и предузимање потребних мера у случају када се утврди да квалитет наставе није на одговарајућем нивоу. У реализацији ових активности значајну улогу има анкетирање на основу Упитника о вредновању наставе на предмету, Упитника о вредновању испита, Упитника о вредновању наставе, студијских програма и услова рада од стране студената, Упитника о вредновању студијског програма од стране свршених студената по завршетку студија. Факултет систематски прати спровођење плана наставе, као и планова рада на појединачним предметима и предузима корективне мере уколико дође до одступања.

У оквиру овог стандарда методом SWOT анализе (табела 5.0.) установа је анализирала и квантитативно оценила следеће елементе:

- компетентност наставника и сарадника;
- доступност информација о терминима и плановима реализације наставе;
- интерактивно учешће студената у наставном процесу;
- доступност података о студијским програмима, плану и распореду наставе;
- избор метода наставе и учења којима се постиже савладавање исхода учења;
- систематско праћење квалитета наставе и корективне мере.

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 5:

1. предвидети превентивне и корективне мере за унапређење наставног процеса;
2. Вршити редовну едукацију, обуку и усавршавање наставника и сарадника за примену нових савремених интерактивних метода наставе;
3. Потребно је систематизовано објављивање података о студијским програмима, плану и

распореду наставе у различитим облицима;

4. Вршити редовно ажурирање промена и доступност података о плану рада на појединим предметима на интернет страници Факултета;

5. Систематично стимулисати део студената на активно учешће у настави;

6. Потребно је да Факултет организује семинаре/радионице на којима ће наставници и сарадници овладати савременим наставним методама. Ово је неопходно и за сараднике/асистенте који долазе са факултета на којима се не учи методологија наставе и који немају никакву педагошко-психолошку припрему будућих наставника, као и за доценте који тек започињу држање предавања;

7. Потребно је да Факултет организује и финансира обуку из наставничких компетенција за доценте и асистенте. Целокупној обуци или делу обуке могу да присуствују и старији наставници који сматрају да им је потребна обнова/допуна знања и вештина наставничких компетенција;

8. Комисија за обезбеђење квалитета и самовредновање треба да одређује обим додатног педагошког образовања: за асистенте (зависно од факултета који су завршили), а сви доценти треба да заврше неопходну обуку из наставних метода.

У периоду до следећег самовредновања високошколске установе максимална пажња биће усмерена на унапређење кључних процедура, и то:

1. процедуре која обезбеђује доступност и реализацију плана рада на предметима, као и регуларност распореда наставе и

2. процедуре за праћење квалитета наставног процеса у оквиру Катедре, Наставно-научног већа Института и Наставно-научног већа Факултета.

Показатељи и прилози за стандард 5:

Табела 5.0. SWOT анализа

Табела 5.1. Пример распореда предмета по семестрима и годинама студија на студијском програму основних студија из Зоотехнике

Прилог 5.0. Правилник о начину и поступку самовредновања

Прилог 5.1. Анализа резултата анкета студената о квалитету наставног процеса

Прилог 5.1a. Анализа резултата анкета за студенте прве године основних академских студија

Прилог 5.2. Процедуре и поступци који обезбеђују поштовање плана и распореда наставе

Прилог 5.3a. Доказ о спроведеним активностима којима се подстиче стицање активних компетенција наставника и сарадника (одлука)

Прилог 5.3b. Правилник о образовању и стручном усавршавању

стандарди

Стандард 6: Квалитет научноистраживачког и стручног рада

Високошколска установа непрекидно ради на подстицању, обезбеђењу услова, праћењу и провери резултата научноистраживачког, уметничког и стручног рада и на њиховом укључивању у наставни процес.

Опис

Пољопривредни факултет Универзитета у Београду има организован научно-истраживачки и стручни рад, непрекидно осмишљава, припрема и реализује научно-истраживачке, стручне и друге врсте програма, као и националне и међународне пројекте. Поред тога, Факултет утврђује поступак и критеријуме за систематско праћење и оцењивање обима и квалитета научно-истраживачког, односно стручног рада наставног особља.

Садржјај и резултати научно-истраживачког и иновационог рада Пољопривредног факултета Универзитета у Београду усклађени су са мисијом и визијом Факултета, годишњим програмима научно-истраживачког и иновационог рада Факултета, националним законима о научно-истраживачкој и иновационој делатности, као и са европским стандардима научног истраживања.

Структура и ресурси за базична, развојна и примењена истраживања и стручни рад

Остваривање и организовање базичних, развојних и примењених истраживања у техничко-технолошком пољу (области биотехничких наука, технолошком инжењерству) и друштвено-

хуманистичком пољу (област агроекономија) одвија се у оквиру релевантних Института, у међусобној сарадњи Института на Факултету, установама које се баве истраживањима у области наведених наука у земљи и Европи. Институти поседују одговарајуће ресурсе за базична, развојна и примењена истраживања и стручни рад (лабораторије, опрему, сарадњу са полјопривредним и прерађивачким предузетима, институтима ван Факултета, другим факултетима, фармама и сл.) који одговарају нормативима.

У оквиру института и на Факултету редовно се анализирају структура и ресурси за остваривање и организовање базичних, развојних и примењених истраживања, научног и стручног рада, упоређују са нормативима за лабораторијски рад и вредновање научно-истраживачког рада у циљу унапређења.

У прилогима 11.2а и 11.2б. (у оквиру стандарда 11) приказана је листа опреме у власништву установе која се користи за научно-истраживачки и стручни рад.

На основу података у прилогима 11.2а. и 11.2б. уочава се да установа располаже неопходном савременом опремом за реализацију базичних, развојних и примењених истраживања у техничко-технолошком пољу (области биотехничких наука, технолошком инжењерству) и друштвено-хуманистичком пољу (област агроекономије). Значајан део наведене опреме набављен је финансијским средствима у оквиру националних пројекта, а капиталне опреме у оквиру међународних пројекта.

Одређивање истраживачких стратегија и циљева

Садржај и резултати научно-истраживачког и иновационог рада Института усклађени су са мисијом и визијом Факултета, годишњим програмима научно-истраживачког и иновационог рада Факултета, националним законима о научно-истраживачкој делатности и о иновационој делатности, као и европским стандардима научног истраживања.

Одређивање истраживачких стратегија и циљева Факултета усклађено је са стратешком оријентацијом Факултета, (72.11 - Истраживање и експериментални развој у биотехничким наукама, научно-истраживачка делатност, 72.19. Истраживање и развој у осталим природним и техничко-технолошким наукама, 72.20. Истраживање и развој у друштвеним и хуманистичким наукама, 74.90 Остале стручне, научне и техничке делатности; члан 10 Статута Пољопривредног факултета, Стратегија обезбеђења квалитета) и националном стратегијом у области пољопривреде и агронжењерству према актима Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

Научно-истраживачка и стручне делатности се на Институтима одвијају путем основних, примењених и развојних истраживања, студија и пројекта, инжењеринга, експертиза, атеста, лиценци, сертификата и контрола у области биљне производње, зоотехнике, земљишта и мелиорација, фитомедицине, пољопривредне технике, прехранбене технологије и биохемије, агроекономије и заштите животне средине.

Пројекти које финансирају Министарство за науку и међународне организације

У Табели 6.1. приказани број учесника у оквиру Уговора о реализацији и финансирању научноистраживачког рада НИО у 2020. години који финансира Министарство науке. Из података у Табели 6.1. уочава се да Пољопривредни факултет учествује са укупно 244 учесника запослених на Факултету у области базичних, развојних и примењених истраживања у техничко-технолошком пољу (области биотехничких наука) и друштвено-хуманистичком пољу (област менаџмент и бизнис) у земљи и региону.

Пројекти који обезбеђују трансфер технологије

У табели 6.2. приказан је списак наставника и сарадника запослених и ангажованих у високошколској установи, учесника у међународним пројектима и пројектима које финансира Министарство науке (назив пројекта), у 2020. Години.

У Табели 6.3. дат је збирни преглед научноистраживачких резултата (публикација) у уставови у претходној календарској години према критеријумима Министарства за просвету, науку и технолошки развој.

У табели 6.4. приказан је списак SCI/ SSCI -индексираних радова по годинама за претходни трогодишњи период.

На основу података у Табелама 6.2., 6.3. и 6.4. уочава се да се импозантним резултатима у оквиру наведених пројекта обезбеђује трансфер технологије релевантним индустријама и пословним заједницама, као и непрофитним организацијама. Збирни преглед научно-истраживачких резултата (публикација) у претходној календарској години према критеријумима Министарства за просвету, науку и технолошки развој (табела 6.3) показује да је остварено 476 резултата. Број SCI индексираних радова приказан у Табели 6.4. такође указује на изузетно значајно остварење. Научно-стручни скупови представљају значајан облик научно-истраживачког рада на којима истраживачи са Факултета саопштавају своје најновије научне резултате. Број и квалитет научних скупова указује на остварене видне резултате установе и потребу да се научни резултати учине јавним и доступним, како би се промовисало њихово научно и практично деловање. Факултет, односно Институти у њему организују сваке године бројне научне скупове са међународним учешћем (Иновације у ратарству и повртарству, Иновације у воћарству и виноградарству, Иновације у сточарству, Саветовање о производњи риба и др.) и бројне националне научне скупове.

У циљу комерцијализације резултата научно-истраживачког и стручног рада Факултет је у процесу оснивања или унапређења рада центара за трансфер технологије, иновационих центара, пословно-технолошких паркова и других организационих јединица. У саставу огледног добра Пољопривредног факултета (ОДПФ) Радмиловац постоје три специјализована центра и то: Центар за воћарство, Центар за пчеларство и Центар за рибарство и примењену хидробиологију. У овим центрима на ОДПФ Радмиловац организује се научно-истраживачки и стручни рад за реализацију квалитетних студија, за њихово развијање и унапређење, као и за развој и унапређење трансфера знања и технологије у целини.

Ангажовање наставника и сарадника у оквиру научно-истраживачких пројеката

У Табели 6.2. дат је списак наставника и сарадника запослених и ангажованих у високошколској установи, учесника у међународним пројектима и пројектима које финансира Министарство науке у оквиру Уговора о реализацији и финансирању научноистраживачког рада НИО у 2020.

На основу података у Табели 6.2. и Прилогу 6.2. се уочава да је 96% наставника и сарадника на Факултету ангажовано у оквиру научно-истраживачких пројеката које финансира Министарство за просвету и науку са максималним бројем истраживачких месеци за период од 2011. године до данас, односно само незнатањ број наставника и сарадника на Факултету не остварује ангажовање у оквиру научно-истраживачких пројеката које финансира Министарство за просвету, науку и технолошки развој. Поред тога, уочава се да значајан број наставника и сарадника на Факултету учествује у реализацији више националних пројеката, као и међународних пројеката.

Интегрисаност истраживачких метода и резултата истраживања у наставне програме

У Стратегији обезбеђења квалитета предвиђено је повезивање образовне, научноистраживачке и стручне делатности Факултета.

У Табели 6.5. дат је импозантан списак објављених докторских дисертација и одговарајуће публикације у часописима са рецензијом који приказују резултате докторске дисертације за све кандидате који су докторирали на високошколској установи у претходне три школске године.

У Прилогу 6.2. приказани су подаци о односу наставника и сарадника укључених у пројекте у односу на укупан број наставника и сарадника на високошколској установи.

На основу података у Табели 6.5. и Прилогу 6.2. јасно се уочава да се знања до којих научни радници Пољопривредног факултета долазе континуирано укључују у наставни процес академских и докторских студија, чиме се повећава њихов квалитет.

Подршка наставницима и сарадницима да повећају број и квалитет публикација

Пољопривредни факултет као еминентна научно-истраживачка установа континуирано подстиче наставни особље да се активно баве научно-истраживачким радом, тако што обезбеђује и одржава научно-истраживачку опрему и простор, остварује значајну међународну сарадњу, развија информациони систем, школује научно-истраживачки подмладак, издаје научне књиге и публикације, организује међународне и домаће научне скупове, набавља међународну и домаћу

научну и стручну литературу, обезбеђује приступ електронским научним базама података.

Пољопривредни факултет обавља своју издавачку делатност публиковањем часописа Архив за пољопривредне науке (*Journal of Agricultural Sciences*) на енглеском језику. У оквиру научно-истраживачког рада издају се различите публикације (монографије, тематски зборници, зборници радова и др.) у којима се приказују научни резултати истраживања, остварени на појединим пројектима и у оквиру мастер радова, магистарских радова, специјалистичких радова и докторских дисертација. На крају сваке године сачињава се извештај о годишњим резултатима научних и стручних истраживања.

У Табели 6.4. дат је број и списак SCI-индексираних радова по годинама за претходни четворогодишњи период. Укупан број SCI-индексираних радова у трогодишњем периоду (217-2019) износи 479.

У Табели 6.5. дат је списак одбрањених докторских дисертација и одговарајуће публикације у часописима са рецензијом који приказују резултате докторске дисертације за све кандидате који су докторирали на високошколској установи у претходне три школске године.

У Прилогу 6.1. дати су подаци о наградама и признањима наставника, сарадника и студената за остварене резултате у научноистраживачком раду.

У Прилогу 6.2. приказани су подаци о односу наставника и сарадника укључених у пројекте у односу на укупан број наставника и сарадника на високошколској установи. Број наставника и сарадника укључених у пројекте у односу на укупан број наставника и сарадника на високошколској установи износи 96%.

У Прилогу 6.3. приказани су однос броја SCI индексираних радова у односу на укупан број наставника и сарадника на високошколској установи (1,89).

На основу података у Табелама 6.3. и 6.5. и Прилогима 6.1., 6.2. и 6.3. уочава се да подршка Факултета значајно доприноси да наставници и сарадници континуирано повећавају број и квалитет публикација уrenomiranim часописима са SCI индексацијом, број објављених докторских дисертација и број одговарајућих публикација у часописима са рецензијом који приказују резултате докторских дисертација што резултира наградама и признањима наставника, сарадника и студената за остварене резултате у научноистраживачком раду.

У оквиру овог стандарда методом SWOT анализе (табела 6.0.) установа је размотрила и квантитативно оценила следеће елементе:

1. Усаглашеност образовног, научноистраживачког, уметничког и стручног рада;
2. Перманентност научног истраживања и међународне сарадње;
3. Праћење и оцењивање квалитета научноистраживачког рада наставника и сарадника;
4. Усаглашеност садржаја научноистраживачког уметничког и стручног рада са стратешким определењем земље и европским циљевима;
5. Активно укључивање резултата истраживања у наставни процес;
6. Подстицање наставника и сарадника на публиковање резултата истраживања;
7. Издавачку делатност и
8. Бригу о научно-истраживачком подмлатку.

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 6:

На основу урађене SWOT анализе Наставно-научно веће Факултета Факултета су усвојили следеће мере и активности за унапређење квалитета научно-истраживачког и стручног рада:

1. Развој курсева доживотног образовања;
2. Интензивирање међународне сарадње;
3. Даље усаглашавање критеријума за праћење и оцењивање квалитета научно-истраживачког рада наставника и сарадника;
4. Даље усаглашавање садржаја научно-истраживачког и стручног рада са европским циљевима;
5. Даље усклађивање истраживања наставника и сарадника са наставним процесом у коме учествују;
6. Дефинисање акционог плана за подстицање наставника и сарадника на публиковање резултата истраживања; и
7. Дефинисање акционог плана за развој научно-истраживачког подмлатка.

У периоду до следећег самовредновања високошколске установе максимална пажња биће усмерена на унапређење кључних процедура, и то:

- Процедуре за подршку наставницима и сарадницима за повећање броја и квалитета публикација и
- Процедуре за избор и именовање наставника и ментора на студијским програмима докторских студија.

Показатељи и прилози за стандард 6:

Табела 6.0. SWOT анализа

Табела 6.1. Назив текућих научноистраживачких/уметничких пројекта, чији су руководиоци наставници стално запослени у високошколској установи.

Табела 6.2. Списак наставника и сарадника запослених у високошколској установи, учесника у текућим домаћим и међународним пројектима

Табела 6.3. Збирни преглед научноистраживачких и уметничких резултата у установи у претходној календарској години према критеријумима Министарства и класификације уметничко-истраживачких резултата.

Табела 6.4. Списак SCI/CCCI-индексираних радова по годинама за претходни трогодишњи период. (Навести референце са редним бројем)

Табела 6.5. Листа одбрањених докторских дисертација и уметничких пројекта (име кандидата, име ментора, назив дисертације и година одбране, публиковани резултати) у високошколској установи у претходне три школске године

Табела 6.6. Списак стручних и уметничких пројекта који се тренутно реализују у установи чији су руководиоци наставници стално запослени у високошколској установи.

Табела 6.7. Списак ментора према тренутно важећим стандардима који се односи на испуњеност услова за менторе у оквиру образовно-научног, односно образовно-уметничког поља, као и однос броја ментора у односу на укупан број наставника на високошколској установи.

Прилог 6.1. Списак награда и признања наставника, сарадника и студената за остварене резултате у научноистраживачком и уметничко-истраживачком раду.

Прилог 6.2. Однос наставника и сарадника укључених у пројекте у односу на укупан број наставника и сарадника на високошколској установи.

Прилог 6.3. Однос броја SCI-индексираних радова у односу на укупан број наставника и сарадника на високошколској установи.

[стандарди](#)

Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника

Квалитет наставника и сарадника обезбеђује се пажљивим планирањем и избором на основу јавног поступка, стварањем услова за перманентно усавршавање и развој наставника и сарадника и провером квалитета њиховог рада у настави.

Опис

Квалитет наставника и сарадника на Пољопривредном факултету - Универзитета у Београду обезбеђује се пажљивим планирањем и избором на основу јавног поступка, креирањем услова за перманентну едукацију и развој наставника и сарадника и провером квалитета њиховог рада у настави, научно-истраживачком и стручном раду.

Пољопривредни факултет - Универзитета у Београду је у потпуности осигурао да наставу изводи квалификовано и компетентно наставно особље. Поступак и услови за избор наставника и сарадника утврђују се унапред, јавни су и доступни оцени стручне и шире јавности. Овај поступак и услови су предмет периодичне провере и унапређења у складу са Законом о високом образовању.

Факултет врши редовну евалуацију своје политике и процедуре везаних за запошљавање и избор наставног особља. Редовно се врше праћење и евалуација квалитета и компетентности наставног особља. Ово посебно важи за процедуре избора, именовања, процене, развоја и промоције наставног особља. У прилогу је дата документација која сагледава испуњење ових захтева. Факултет поседује програм развоја кадра и за ту сврху обезбеђује одговарајућа средства. Спроводи се дугорочна политика квалитетне селекције младих кадрова и њиховог даљег

напретка, као и различите врсте усавршавања.

Пољопривредни факултет – Универзитета у Београду систематски прати, оцењује и подстиче научну, истраживачку и педагошку активност наставника и сарадника. Обезбеђује наставницима и сарадницима перманентну едукацију и усавршавање, путем студијских боравака, специјализација, учешћа на научним и стручним скуповима. Професионални развој кадра постиже се организовањем семинара по типу "едукација едукатора". Факултет има план развоја хуманих ресурса за академско, техничко и административно особље, као и обезбеђене предуслове и прилике за континуирану едукацију. У плану развоја подржава се комуникација између академског особља и релевантних професионалних удружења.

Факултет се приликом избора наставника и сарадника у звања придржава прописаних поступака и услова путем којих оцењује научно-истраживачку и педагошку активност наставника и сарадника. Процеси именовања и избора у звања транспарентно су регулисани и документовани. При избору и унапређењу наставно-научног и стручног кадра посебно се вреднује повезаност рада у образовању са радом на пројектима у другим областима привредног и друштвеног живота, као и релевантност педагошких компетенција наставника и сарадника.

Пољопривредни факултет - Универзитета у Београду има дефинисане критеријуме за избор наставног кадра. За избор у звање наставника и сарадника Факултет обезбеђује доследно примењивање критеријума који се односе на научно-истраживачки и стручни рад који су у складу са препоруком Националног савета за високо образовање. Ови критеријуми су описаны у одговарајућим одредбама Закона о високом образовању, Статута Универзитета у Београду, Статута Пољопривредног факултета, Правилника о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду, Правилника о допуне правилника о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду, Правилника о изменама и допунама правилника о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду, Критеријума за стицање звања наставника на Универзитету у Београду, Правилника о студентском вредновању педагошког рада наставника и сарадника Универзитета у Београду, Правилника о уређењу дела поступка избора у звања и заснивања радног односа наставника и начину и поступку избора у звања и заснивања радног односа сарадника Пољопривредног факултета и Правилника о организацији и систематизацији радних места Пољопривредног факултета.

Факултет запошљава наставнике и сараднике који својом научном и наставном делатношћу омогућавају потпуно испуњење основних задатака и циљева установе. Наставно особље компетентно остварује студијске програме и испуњава остале Статутом Факултета утврђене задатке. Број наставника према документацији за акредитацију одговара потребама студијских програма на свим нивоима студија које установа реализује. У настави и научним активностима учествују један члан САНУ, 98 редовних професора, 63 ванредних професора, 42 доцената, 2 наставника страног језика и 42 сарадника у сталном радном односу.

Укупан број наставника према документацији за акредитацију довољан је да покрије укупан број часова наставе на студијским програмима које установа реализује, тако да наставник остварује просечно 180 часова активне наставе (предавања, консултације, вежбе, практичан рад и теренски рад) годишње, односно 6 часова недељно, што је случај и у моменту писања овог извештаја. Ангажовање по наставнику није веће од 12 часова активне наставе недељно. При томе, од укупног броја потребних наставника више од 99% је у сталном радном односу са пуним радним временом, а у потпуности су покривени сви предмети на студијским програмима који се реализују на свим нивоима образовања.

Број сарадника према документацији за акредитацију одговара потребама реализације студијских програма. Као сарадници ангажују се студенти докторских студија високошколске установе који су стипендисти Министарства просвете, науке и технолошког развоја Србије, студенти докторских студија који су истраживачи приправници или истраживачи сарадници финансиирани од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја Србије и имају заснован радни однос и сарадници ван радног односа који су студенти мастер односно докторских студија, а имају услове за избор сарадника у настави односно асистента. Укупан број сарадника је довољан да покрије укупан број часова наставе на студијским програмима које установа реализује, а да при томе сваки сарадник остварује просечно 300 часова активне наставе годишње, односно просечно 10 часова активне наставе недељно.

Научне и стручне квалификације наставног особља одговарају области биотехничких наука у пољу техничко-технолошких наука и области агроекономије у пољу друштвено-хуманистичких наука, као и нивоу њихових задужења. Квалификације се доказују дипломама, објављеним радовима, као и евиденцијом о педагошким квалитетима и одговарајућем професионалном искуству.

Факултет на пословима сарадника у настави запошљава студенте мастер академских или специјалистичких студија и сви они имају просек оцена на основним студијама најмање осам (8). Факултет бира у звање асистента студенте докторских студија који су претходне нивое студија завршили са укупном просечном оценом најмање осам (8) и који показују смисао за наставни рад. Факултет обезбеђује довољан број асистената за квалитетно извођење студијских програма и континуирано подмлађивање наставничког кадра.

Факултет обезбеђује наставницима и сарадницима услове за научно и професионално напредовање и развој, односно услове за научни и истраживачки рад, учешће на домаћим и међународним научним скуповима, прикупљање потребне литературе, планирање и извођење истраживања.

Ради обезбеђења квалитета наставног процеса Факултет изводи наставни процес тако да на основним студијама групе за предавања су до 180 студената, групе за аудиторне вежбе до 60 студената, док групе за лабораторијске и рачунарске вежбе не прелазе 20 студената. За мастер академске студије наставни процес се одвија на квалитетан начин, с обзиром да групе за предавања не прелазе 32 студента, групе за аудиторне вежбе 16 студената, а групе за лабораторијске и рачунарске вежбе 8 студената. На докторским студијама обезбеђен је рад у малим групама и одвија се у истраживачким лабораторијама Факултета и у научно-истраживачким институтима.

Пољопривредни факултет је у потпуности испунио обавезе у вези Стандарда 7 јер се избори наставника и сарадника врше у складу са Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Београду и Факултета и одговарајућим правилницима о избору наставника и сарадника. О степену испуњеност овог стандарда сведоче многобројни наведени елементи, којима се вреднује квалитет наставника и сарадника. Увидом у анкету студената може се закључити да су оцене наставника на завидном нивоу.

Пример једног студијског програма:

Анализа студијског програма основних студија из Зоотехнике

За реализацију студијског програма Зоотехника обезбеђено је наставно особље са потребним научним, и стручним квалификацијама. Укупан број наставника износи 56 и одговара потребама студијског програма. Ангажовање по наставнику износи просечно 1,92 часова активне наставе недељно. Укупан број наставника је довољан да покрије укупан број часа наставе на студијском програму. Проценат часова предавања које изводе наставници у сталном радном односу са пуним радним временом је 99,26%. На студијском програму је ангажовано 7 сарадника. Ангажовање по сараднику износи просечно 1,90 часова активне наставе недељно. Један број наставника држи практичну наставу (вежбе) тако да је активна настава на студијском програму у потпуности покривена наставничким и сарадничким кадром.

Подаци о наставницима (CV, избори у звања, референце) приказани су у Књизи наставника и доступни су јавности. Научне и стручне квалификације наставног особља одговарају техничко-технолошком пољу и нивоу њихових задужења. Сви наставници са студијског програма имају најмање пет референци из уже научне области из које изводе наставу на студијском програму. Подаци су доступни јавности и налазе се на сајту Факултета.

Квалитет наставника и сарадника обезбеђује се дугорочним планирањем и усклађивањем броја наставника и сарадника са националним и међународним стандардима, поштовањем високих критеријума за избор у одговарајуће звање, стварањем услова за перманентно усавршавање наставника и сарадника, провером квалитета њиховог рада у свим фазама наставног процеса, као и спровођењем дугорочне политике квалитетне селекције млађих кадрова.

Извештај о броју наставника:

1. Број наставника на студијском програму

Укупан број = 56

Број наставника са пуним радним временом = 55
Број наставника ангажованих по уговору = 1
2. Укупно часова активне наставе на студијском програму држе наставници
Укупно часова предавања у студијском програму = 135,00
3. Потребан број наставника да покрије укупан број часова активне наставе коју држе наставници на студијском програму
Потребан број наставника = 11,25
4. Укупан број наставника - Потребан број наставника = $56-11,25=44,75$
5. Активна настава коју наставници који раде са пуним радним временом
% наставе коју држе наставници који раде са пуним радним временом у установи = 99,26%
6. Оптерећење наставника:
Просечно оптерећење наставника по овом студијском програму = 1,92
% наставника са оптерећењем већим од 12 часова недељно = 0
% наставника са оптерећењем већим од 12 часова укупно у установи и другим високошколским установама = 0
Извештај о броју сарадника:
1. Број сарадника на на студијском програму
Укупан број = 7
Број сарадника са пуним радним временом = 7
Број сарадника који нису ангажовани са пуним радним временом = 0
2. Укупно часова активне наставе на студијском програму коју држе сарадници
Укупно часова вежби у студијском програму = 148,00
3. Потребан број сарадника да покрије укупан број часова активне наставе коју држе сарадници на студијском програму које установа реализује
Потребан број сарадника = 9
4. Укупан број сарадника на студијском програму - Потребан број сарадника = $7-9=-2$
5. Оптерећење сарадника:
Просечно оптерећење сарадника на овом студијском програму = 1,90.

У оквиру овог стандарда методом SWOT анализе (табела 7.0.) установа је анализирала и квантитативно оценила следеће елементе:

1. јавност поступка и услова за избор наставника и сарадника;
2. усаглашеност поступка избора са предлогом критеријума Националног савета за високо образовање;
3. систематско праћење и подстицање педагошких истраживачких и стручних активности наставника и сарадника;
4. дугорочну политику селекције наставничког и истраживачког подмлатка.
5. обезбеђење перманентне едукације и усавршавања;
6. повезаност образовног рада са истраживањем на пројекту и радом у привреди;
7. вредновање педагошких способности;
8. вредновање истраживачких способности;
9. уважавање мишљена студената о педагошком раду наставника и сарадника.

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 7:

На основу урађене SWOT анализе на Наставно-научном већу Факултета усвојене су следеће мере и активности у вези са Стандардом 7:

1. Допунити поступке и услове за избор наставника и сарадника;
2. Предложити допуну критеријума Националном савету за високо образовање и дефинисати сопствене специфичне научне и педагошке критеријуме;
3. Увести сврсисходне процедуре за систематско праћење и подстицање педагошких истраживачких и стручних активности наставника и сарадника;
4. Дефинисати упитник (анкету) за оцењивање сарадника;
5. Дефинисати дугорочну политику селекције наставничког и истраживачког подмлатка;
6. Дефинисати систематско увођење обука и тренинга за унапређење истраживачких компетенција младих наставника и сарадника;

7. Дефинисати систематско увођење обуке за унапређење педагошких способности доцената и сарадника;
8. Дефинисати нове курсеве за перманентну едукацију и усавршавање наставника и сарадника;
9. Континуирано пратити повезаност образовног рада са истраживањем на пројекту и радом у привреди;
10. Потребно је сагледати оптерећење наставника и сарадника које је неопходно испунити да би се одобравало ангажовање спољних сарадника, при чему треба водити рачуна да се ангажовање на другим факултетима одобрава уз сагледавање потреба Факултета, ангажовање наставника у допунском раду одобрава само о у случајевима када не постоји могућност реализације наставе сопственим наставним кадром, односно када оптерећење наставног особља превазилази дефинисану границу. У том смислу предлаже се, само за изузетне случајеве, увођење праксе комисијског извештавања, као и дефинисања јасних критеријума за предлагање продужења радног односа на основу којих би се спроводио овакав поступак. Потребно је и пооштрити критеријуме у погледу могућности превођења сарадника у звање стручних сарадника, и посебно у погледу временског интервала који могу провести у том звању, са тенденцијом да се ова пракса временом потпуно угаси, као и усавршавати анкету о вредновању педагошког рада наставника и сарадника, и у том делу обезбедити посебно ангажовање Студентског парламента;
11. У акционом плану побољшања квалитета уврстити део за систематично вредновање истраживачких и педагошких компетенција наставника и сарадника;
12. Унапредити упитник за сагледавање мишљења студената о педагошком раду наставника и сарадника.

Показатељи и прилози за стандард 7:

Табела 7.0. SWOT анализа

Табела 7.1. Преглед броја наставника по звањима и статус наставника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)

Табела 7.2. Преглед броја сарадника и статус сарадника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)

Табела 7.2а. Сарадници у сталном радном односу

Прилог 7.1. Правилник о избору наставника и сарадника

Прилог 7.2. Однос укупног броја студената (број студената одобрен акредитацијом помножен са бројем година трајања студијског програма) и броја запослених наставника на нивоу установе

[стандарди](#)

Стандард 8: Квалитет студената

Квалитет студената се обезбеђује селекцијом студената на унапред прописан и јаван начин, оцењивањем студената током рада у настави, перманентним праћењем и проверавањем резултата оцењивања и пролазности студената и предузимањем одговарајућих мера у случају пропуста.

Опис

Квалитет студената на Пољопривредном факултету се обезбеђује селекцијом студената на унапред прописан и јаван начин, оцењивањем студената током рада у настави, перманентним праћењем и проверавањем резултата оцењивања и пролазности студената и предузимањем одговарајућих мера у случају пропуста. Сагласно основним задацима и циљевима Пољопривредни факултет утврђује услове за упис студената и на основу тога врши избор кандидата за студије.

Предлог броја студената по студијским програмима усваја Наставно-научно веће и упућује Универзитету у Београду. Факултет расписује конкурс за упис на студије и обезбеђује потребне услове студентима за успешно савладавање студијских програма. Конкурс за упис објављује Универзитет у Београду преко средстава јавног информисања, на сајту Универзитета, а исти се

објављује и на интернет страници Факултета. Конкурс садржи: број студената за одређене студијске програме, услове за упис, мерила за утврђивање редоследа кандидата, поступак спровођења конкурса, начин и рокове за подношење жалбе на утврђени редослед, као и висину школарине коју плаћају студенти чије се студирање не финансира из буџета.

Услови за упис на студије

Пољопривредни факултет обезбеђује потенцијалним и уписаним студентима све релевантне информације и податке који су везани са њиховим студијама, као и све потребне услове за успешно савладавање студијских програма. Информатор Пољопривредног факултета садржи све неопходне информације везане за конкурс за упис на основне академске студије, као и податке о расположивим акредитованим студијским програмима. Кандидати су у могућности да све информације везане за упис прате и на веб страници Факултета (информације се редовно ажурирају, што омогућава динамично праћење целокупне процедуре уписа) на којој се налазе и детаљне информације о свим студијским програмима које Пољопривредни факултет организује.

Број студената који Факултет уписује је усклађен са кадровским, просторним и техничко-технолошким могућностима. Кандидат за упис на студије првог степена полаже пријемни испит, у складу са Статутом Факултета.

У прву годину основних академских студија, студија првог степена, може се уписати лице које има завршено средње образовање у четвротодишњем трајању. Редослед кандидата за упис у прву годину основних академских студија утврђује се на основу општег успеха постигнутом у средњем образовању и оствареним резултатом на пријемном испиту. Кандидат може да освоји укупно највише 100 бодова.

Под општим успехом у средњој школи подразумева се збир просечних оцена у сваком разреду средње школе, помножен са 2. По овом основу кандидат може стећи најмање 16, а највише 40 бодова. Општи успех у средњој школи рачуна се заокруживањем на две децимале. На пријемном испиту кандидат може стећи од 0 до 60 бодова.

Ученицима трећег и четвртог разреда средње школе који су освојили једно од три појединачна места на републичком такмичењу које организује Министарство просвете, науке и технолошког развоја на међународном такмичењу из предмета који се полаже на пријемном испиту, признаје се максималан број бодова из тог предмета.

Факултет, након завршеног полагања пријемног испита, утврђује ранг листе по критеријумима утврђеним конкурсом. Кандидат који сматра да редослед кандидата на ранг листи није утврђен на начин предвиђен конкурсом или има примедбе на регуларност пријемног испита, може поднети приговор декану факултета. Место на ранг листи и број укупно постигнутих бодова одређују да ли кандидат може бити уписан у прву годину, као и то да ли ће бити финансиран из буџета или ће сам плаћати школарину. Кандидат може бити уписан на терет буџета Републике Србије ако се налази на ранг листи до броја одобреног за упис кандидата на терет буџета, који је одређен конкурсом, а има најмање 51 бод. Кандидат може бити уписан као самофинансирајући студент уколико се на ранг листи налази до броја одобреног за упис самофинансирајућих студената, који је одређен конкурсом, а има најмање 30 бодова.

Кандидат који конкурише за упис у прву годину основних академских студија полаже пријемни испит из једног од пет предмета: биологије, хемије, физике, математике или социологије.

Одлуку о упису лица са посебним потребама и припадника мањинских група, доноси Министарство просвете, науке и технолошког развоја у сарадњи са другим надлежним министарствима, на бази афирмativне акције. Особама са хендикепом се обезбеђује да могу полагати пријемни испит на начин прилагођен њиховим могућностима односно у њима доступном облику, а у складу са објективним могућностима Факултета. На тај начин обезбеђује се једнакост и равноправност студената по свим основама. Равноправност студената, независно од расе, боје коже, пола, сексуалне оријентације, етничког, националног или социјалног порекла, језика, вероисповести, политичког или другог мишљења, статуса стеченог рођењем, постојања сензорног или моторног хендикепа и имовинског стања, загарантован је Статутом Факултета, као и могућност студирања за студенте са посебним потребама.

Кандидати за упис на други и трећи степен студија су у могућности да све информације везане за уписну процедуру прате на веб страници Факултета, што омогућава динамично праћење

целокупне процедуре уписа. Веб страница Факултета садржи и детаљне информације о свим студијским програмима на другом и трећем степену студија.

Кандидати за упис на мастер и специјалистичке студије не полажу пријемни испит. Редослед кандидата утврђује се на основу дужине студирања, успеха постигнутог на одговарајућим основним академским студијама и сродности завршених основних студија и студијског програма другог степена за који је кандидат конкурисао.

У прву годину мастер академских студија могу да се упишу:

- кандидати који су претходно остварили најмање 240 ЕСПБ на основним академским студијама на Пољопривредном факултету или неком другом сродном факултету;
- кандидати који су стекли високо образовање завршетком основних студија у трајању од 8 семестара на Пољопривредном или неком другом сродном факултету.

Лица која долазе са сродних факултета или других студијских програма Пољопривредног факултета дужна су да полажу допунске испите из ужег струке које одређује одговарајуће веће катедре, ако је то прописано студијским програмом. Редослед кандидата на ранг листи за сваки студијски програм, утврђује се на основу укупно освојених бодова. Кандидати могу освојити укупно 100 бодова и то на основу опште просечне оцене, дужине студирања и сродности структуре студијских програма.

Под општом просечном оценом подразумева се просечна оцена са основних студија помножена са 4; на основу оваквог рачунања, по овом основу кандидати могу стећи највише 40 бодова.

На основу дужине студирања кандидати могу стећи највише 10 бодова. Кандидати који су завршили студије у року стичу по овом основу 10 бодова, а за сваку годину продужетка студирања одузима се један бод.

На основу сродности структуре студијских програма кандидати могу стећи највише 50 бодова. За оцену сродности структуре студијских програма узимају се у обзир сви предмети претходно завршеног студијског програма. Оцену сродности структуре студијских програма врши надлежни стручни орган Факултета.

На специјалистичке академске студије могу да се упишу:

- Кандидати који су завршили одговарајући студијски програм на Пољопривредном факултету;
- Кандидати који су завршили неки од сродних факултета, с тим да положу допунске испите, ако је то прописано студијским програмом, из предмета које одреди одговарајуће веће катедре. Полагање допунских испита мора да се обави пре полагања испита из програма специјалистичких академских студија.
- Кандидати који нису завршили студијски програм/модул мастер академских студија одговарајући за наставак студија на одређеном студијском програму/модулу, положу допунске испите из највише 3 ужег стручног предмета које одређује надлежни стручни орган Факултета.

Ранг листа за упис на специјалистичким студијама формира се посебно за сваки програм. Кандидати могу освојити 100 бодова и то на основу опште просечне оцене и сродности структуре студијских програма. Под општом просечном оценом подразумева се просечна оцена са основних академских студија и мастер академских студија, помножена са 5. По овом основу кандидати могу стећи највише 50 бодова. На основу сродности структуре студијских програма кандидати могу стећи највише 50 бодова. За оцену сродности структуре студијских програма узимају се у обзир сви предмети претходно завршеног студијског програма. Оцену сродности структуре студијских програма врши надлежни стручни орган Факултета.

Кандидати који конкуришу за упис на докторске студије, поред завршених мастер академских студија, треба да имају укупну просечну оцену на основним и мастер студијама најмање осам. Редослед кандидата за упис у прву годину докторских студија утврђује се на основу опште просечне оцене остварене на основним и мастер академским студијама, дужине студирања на основним и мастер студијама, као и на основу остварених научних резултата у складу са општим актом Универзитета у Београду.

При утврђивању ранг листе предност имају кандидати са директном проходношћу за упис и већом просечном оценом. Кандидати који долазе са сродних факултета дужни су да положу допунске испите (најмање два, а највише четири предмета из ужег струке које одређује одговарајуће веће катедре), ако је то прописано студијским програмом. Страни држављани могу

да се упише на Факултет под истим условима као и домаћи држављани.

Кандидати који нису завршили студијски програм, односно модул основних и мастер академских студија одговарајући за наставак студија на одређеном студијском програму/модулу, полажу допунске испите из највише 3 уже стручна предмета које одређује надлежни стручни орган Факултета. Посебни услови објављују се у конкурсу за упис на докторске студије на интернет страницама: www.agrif.bg.ac.rs.

Кандидати могу освојити 100 бодова и то на основу опште просечне оцене и сродности структуре студијских програма. Под општом просечном оценом подразумева се просечна оцена са основних академских студија и мастер академских студија, помножена са 5. По овом основу кандидати могу стећи највише 50 бодова. На основу сродности структуре студијских програма кандидати могу стећи највише 50 бодова. За оцену сродности структуре студијских програма узимају се у обзир сви предмети претходно завршеног студијског програма. Оцену сродности структуре студијских програма врши надлежни стручни орган Факултета.

На студијске програме докторских академских студија могу се уписати:

- лица која имају завршене мастер академске студије, односно интегрисане студије са најмање 300 ЕСПБ бодова и општом просечном оценом од најмање 8 (осам) на основним академским и мастер академским студијама;

- лица која су према прописима који су важили до ступања на снагу Закона о високом образовању завршила основне студије и то са просечном оценом најмање 8 (осам) и уколико није другачије утврђено посебним условима уписа на одређени студијски програм.

Лица са звањем магистра наука која нису у складу са Законом одбранила докторску дисертацију могу се уписати на студијски програм докторских студија у складу са општим актом Универзитета.

На почетку сваког семестра наставници у оквиру својих предмета, упознају студенте са структуром предмета, планом и програмом наставе, обавезама студената, начином провере знања и оцењивања.

Факултет непрекидно и систематски прати успех студената и њихово напредовање на сваком од студијских програма које изводи и предузима мере подршке у случају незадовољавајућег успеха студената. Факултет систематично анализира, оцењује и унапређује методе и критеријуме оцењивања студената по предметима, а посебно: да ли је метод оцењивања студената прилагођен предмету, да ли се прати и оцењује рад студента током наставе, какав је однос оцена рада студента током наставе и на завршном испиту у укупној оцени и да ли се оцењује способност студената да примене знање. Факултет развија културу квалитета наставе и унапред упознаје студенте са обавезом праћења наставе.

Успешност студента у савлађивању појединачног предмета непрекидно се прати и вреднује током извођења наставе. Укупна оцена студента на једном предмету се састоји од оцене коју је студент добио за предиспитне обавезе и за показано знање на испиту.

Минимално учешће оцене коју студент добија током наставе у укупној оцени је 30%, а максимално 70%. Разлику поена студент остварује на завршном испиту. Поједине делове завршног испита, који чине логичну целину, студент може да полаже и током наставног процеса. У јануарском и јунском испитном року полагање испита је предвиђено у два термина, тако да студент сам може да планира распоред полагања испита. Начин и услови полагања испита су регулисани Правилником о правилима основних академских студија, Правилником о правилима мастер академских студија, Правилником о правилима специјалистичких академских студија, Правилником о правилима докторских академских студија и Правилником о докторским студијама на Универзитету у Београду. Лице које заврши студије стиче одговарајући стручни, академски, односно научни назив у складу са *Правилник о листи стручних, академских и научних назива* и Законом о високом образовању. Својство студента престаје у случајевима предвиђеним Законом о високом образовању и Статутом Факултета.

Из описа стања, наведених података у табелама и на основу прилога уочава се да Польо привредни факултет поштује једнакост и равноправност студената по свим основама с обзиром на процедуре пријема и признавања образовања при примењивању опште институционалне стратегије која је дата у Информатору и другим документома који се налазе у оквиру фолдера <http://www.agrif.bg.ac.rs/pages/upis> у складу са Законом о високом образовању, општим актом Факултета и Универзитета у Београду и одговарајућим правилницима.

На основу исте документације такође се уочава да су процедуре за пријем и оцењивање студената јасно дефинисане, јавно објављене и да се непрестано и доследно примењују у читавој установи.

На основу Правилника о правилима основних академских студија, Правилника о правилима мастер академских студија, Правилника о правилима специјалистичких академских студија, Правилником о правилима докторских академских студија и Правилника о докторским студијама на Универзитету у Београду јасно се може уочити да су методе оцењивања тако конципиране да на одговарајући начин оцењују исходе учења. Такође се на основу истих правилника уочава да су са пропозицијама оцењивања сви наставници, сарадници и студенти упознати на јасан и недвосмислен начин, као и да постоје механизми за процену и контролу процедуре оцењивања.

Студенти се оцењују помоћу унапред објављених критеријума, правила и процедуре. Методе оцењивања студената и знања које су усвојили у току наставно-научног процеса усклађене су са циљевима, садржајима и обимом акредитовања студијских програма. У зависности од природе и структуре предмета, тежи се што адекватнијој расподели поена које студенти могу стечи испуњењем предиспитних обавеза (током наставе) и на завршном испиту. Факултет обезбеђује коректно и професионално понашање наставника током оцењивања студената (објективност, етичност и коректан однос према студенту). Факултет систематично прати и проверава оцене студената по предметима и предузима одговарајуће мере уколико дође до неправилности у дистрибуцији оцена (сувише високих или ниских оцена, неравномеран распоред оцена) у дужем периоду.

Правилником о правилима основних академских студија, Правилником о правилима мастер академских студија, Правилником о правилима специјалистичких академских студија, Правилником о правилима докторских академских студија и Правилником о докторским студијама на Универзитету у Београду ближе се уређују правила основних академских студија и студија другог и трећег степена која нису уређена Статутом и другим општим актима Универзитета у Београду и Факултета, права и обавезе наставника, сарадника и студената у погледу провере знања студената, начин, поступак и друга питања везана за проверу знања студената, услови уписа на вишу годину студија и друга питања.

На основу заступљености у Комисији за обезбеђење, проверу и унапређење квалитета, активности Студентског парламента и учешћа у раду Наставно-научног већа Факултета, учешће студената у процени услова и организације студијских програма је обезбеђено на континуиран начин.

Пољопривредни факултет систематично прати и проверава пролазност студената по предметима, програмима, годинама и предузима корективне мере у случају сувише ниске пролазности или других неправилности у оцењивању.

На основу досадашњих анкета уочава се да се студентске процене квалитета студијских програма раде систематично, а да се резултати процене користе у оквиру мера за повећање квалитета наставе. На основу истих анкета уочава се да односи наставника, сарадника и студената обезбеђују постизање образовних циљева.

На седницама Комисије за обезбеђење, проверу и унапређење квалитета донето је низ мера ради превазилажења слабе пролазности по предметима, студијским програмима, годинама, као и у случају уочених неправилности у оцењивању. Ове мере су усвојене и на Наставно-научном већу Факултета. На почетку сваке школске године, наставници и сарадници су у обавези да за своје предмете истакну термине у свим испитним роковима у којима студенти могу да положу. Такође су обавезане све катедре, као и сва Наставно-научна већа института да врше анализу пролазности студената у свим испитним роковима и да утврде мере за повећање пролазности, при чему се нарочито инсистира на увођењу што више усклађених термина за полагање испита у свим роковима. Поред тога, уведене су сталне консултације са студентима које ће обављати наставници, асистенти и сарадници на свим предметима нарочито у остваривању предиспитних обавеза.

Факултет омогућава студентима одговарајући облик студентског организовања, деловања и учешћа у одлучивању, у складу са законом. Инфраструктура за студенте (простор за рекреацију, клуб, студентска служба, библиотека, читаонице и др.) испуњава захтеве који важе за високошколске инситуције. На Пољопривредном факултету постоји ресторани за исхрану студената у склопу Студентског центра.

Пољопривредни факултет-Универзитета у Београду обезбеђује одговарајући простор и опрему за квалитетно извођење свих облика наставе, учења и консултације. Стандарди простора и опреме Факултета одговарају пољу техничко-технолошких и друштвено-хуманистичких наука. Поред тога, Факултет обезбеђује простор за административне послове, и то одговарајуће канцеларије за потребе студентске службе.

Пољопривредни факултет има одговарајућу библиотеку снабдевену потребним уџбеницима за извођење наставе и информационе ресурсе и сервисе које користи ради испуњења основних циљева и задатака. Факултет има библиотеку снабдевену научном и стручном литературом која својим нивоом и обимом у потпуности обезбеђује подршку наставном процесу и научноистраживаком раду. Пољопривредни факултет – Универзитета у Београду повезан је у Академску мрежу Србије (AMPEC) оптичким гигабитним линком преко чворишта Рачунарског центра Универзитета у Београду (РЦУБ). На тај начин обезбеђена је стална интернет конекција. Студентима је на располагању и e-learning систем базиран на Moodle и Microsoft платформама. Од стране наставника, сарадника и студената користе се и друге платформе (ZOOM, Google Classroom и др.). Платформе су намењене студентима и наставницима као подршка у процесу извођења наставе у учионицама и на даљину.

У оквиру овог стандарда методом SWOT анализе (табела 8.0.) установа је анализирала и квантитативно оценила следеће елементе:

- процедуру пријема студената;
- једнакост и равноправност студената, укључујући и студенте са посебним потребама;
- рад на планирању и развоју каријере студената;
- доступност информација о студијама;
- доступност процедуре и критеријума оцењивања;
- анализу метода и критеријума оцењивања по предметима, програмима, годинама, уз корективне мере;
- усклађеност метода оцењивања са исходима студијског програма;
- објективност и принципијелност наставника у процесу оцењивања;
- праћење пролазности студената по предметима, програмима и годинама, уз корективне мере;
- студентско организовање и учествовање у одлучивању.

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 8:

На Наставно-научном већу Факултета размотрена је потреба унапређења квалитета стандарда 8 и усвојен следећи предлог мера и активности:

1. Укључивање већег броја кандидата за упис на студијске програме у програме припремне наставе;
2. Стварање свих неопходних услова за студенте са посебним потребама;
3. Побољшање презентације Факултета, студијских програма, програма пријемног испита и стандарда обезбеђења квалитета (поред истицања на интернет страницама Факултета, студијске програме треба непосредно и у електронској форми представити потенцијалним кандидатима у одговарајућим средњим школама најкасније до краја фебруара. Поред тога, потребно је истицати да акредитовани студијски програми омогућавају мобилност студената, што ће несумњиво унапредити промоцију факултета и допринети већој заинтересованости кандидата);
4. Унапређење праћења пролазности студената по предметима, студијским програмима и годинама;
5. Подржавање настојања студената за унапређење студентског организовања, укључивање већег броја студената у ван-наставне активности и рад студентских организација;
6. Организовање неопходних активности по питању планирања и развоју каријере студената у складу са Правилником о алумни удружењу студената Пољопривредног факултета.

Показатељи и прилози за стандард 8:

Табела 8.0. SWOT анализа

Табела 8.1. Преглед броја студената по степенима, студијским програмима и годинама студија на текућој школској години

Табела 8.2. Стопа успешности студената. Овај податак се израчунава за студенте који су дипломирали у претходној школској години (до 30.09) а завршили студије у року предвиђеном за трајање студијског програма

Табела 8.3а. Број студената који су уписали текућу школску годину у односу на остварене ЕСПБ бодове (60), (37-60) (мање од 37) за све студијске програме по годинама студија

Табела 8.3б. Број студената који су уписали текућу школску годину у односу на остварене ЕСПБ бодове (60), (37-60) (мање од 37) за све студијске програме по годинама докторских студија

Прилог 8.1. Правилник о процедури пријема студената

Прилог 8.1а. Конкурс за основне студије

Прилог 8.1б. Конкурс за мастер студије

Прилог 8.1в. Конкурс за специјалистичке студије

Прилог 8.1 г. Конкурс за докторске студије

Прилог 8.2. Правилник о оцењивању (Извод из правилника о правилима основних академских студија)

Прилог 8.2а. Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту

Прилог 8.2б. Правилник о правилима основних академских студија

Прилог 8.2в. Правилник о правилима мастер академских студија

Прилог 8.2г. Правилник о правилима специјалистичких академских студија

Прилог 8.2д. Правилник о правилима докторских студија

Прилог 8.2е. Правилник о докторским студијама на Универзитету у Београду

Прилог 8.3. Процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања

стандарди

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса се обезбеђује доношењем и спровођењем одговарајућих општих аката.

Опис

Пољопривредни факултет има одговарајућу библиотеку снабдевену потребним уџбеницима за извођење наставе и информационе ресурсе и сервисе које користи ради испуњења основних циљева и задатака. Факултет има библиотеку снабдевену литератуrom која својим нивоом и обимом обезбеђује подршку наставном процесу и научно-истраживачком раду. Библиотека тренутно располаже са укупно 70938 библиотеких јединица, од тога 67634 из свих области из којих се изводи наставни процес без база електронских јединица, међу којима су 10336 основна наставна средстава (уџбеници, скрипта, збирке), 5150 монографија, 39478 помоћних наставних средстава (приручници, енциклопедије, речници, атласи). Факултет обезбеђује покривеност свих предмета одговарајућом уџбеничком литератуrom, училима и помоћним наставним средствима. Учила и помоћна наставна средства су расположиви у броју довољном да се обезбеди нормално одвијање наставног процеса.

Пољопривредни факултет у Београду повезан је у Академску мрежу Србије (AMRES) оптичким гигабитним линком преко чворишта Рачунарског центра Универзитета у Београду (RCUB). На тај начин обезбеђена је стална интернет конекција. Локална рачунарска мрежа (LAN) садржи:

- преко 500 мрежних приклучних места (Cat 5e);
- 45 управљива L2 switch-a;
- 1 L3 switch;
- 2 firewall-a Cisco ASA 5100 и
- 52 Wi-Fi приступне тачке (AP).

Wi-Fi мрежом (Eduroam и CASA пројект) покривена је свака учионица, слушаоница, сала, амфитеатар и библиотека са свим читаоницама. Овом мрежом покривени су и сви главни улази и холови испред свих амфитеатара и учионица, укључујући и кафе клуб.

У оквиру физичке LAN инфраструктуре логички је распоређено 15 сервера под Windows и

Linux оперативним системом са преко 800 активних десктоп и лаптоп рачунара регистрованих у MS Активном директоријуму, логички распоређених у 18 подмрежа.

Студентима основних, мастер, специјалистичких и докторских студија на располагању је 7 рачунарских учионица, једна наставничка и инфопулт терминали:

- Статистичка лабораторија AEKLAB (нова зграда, IV спрат) са 20 рачунара;
- Лабораторија агроекономије Tempus CD_JEP_400067-2005 (нова зграда, IV спрат) са 16 рачунара;
- Lolaqua учионица TEMPUS 2 (нова зграда, IV спрат) са 10 рачунара;
- Студентски рачунарски центар (стара зграда, галерија) са 24 рачунара и принт сервером;
- Студентска читаоница - библиотека (нова зграда, V спрат - галерија) са 9 рачунара;
- Вежбаоница за ботанику (стара зграда, II спрат) са 18 рачунара;
- Лабораторија за зоотехнику (нова зграда, III спрат) са 6 рачунара;
- Moodle учионица (нова зграда, V спрат - галерија) са 12 рачунара и
 - Инфопулт терминал за студенте (хол факултета) са 4 рачунара.

Укупно студенти свих степена студија могу да користе 120 рачунара. У свим учионицама рачунари су повезани на мрежу факултета и имају сталан приступ интернету.

Студентима је на располагању и e-learning систем базиран на Moodle и Microsoft платформама. Намењен је студентима и наставницима као подршка у процесу извођења наставе. Интернет адреса платформе за учење на даљину је <http://cmoodle.agrif.bg.ac.rs> и тренутно има преко 4000 регистрованих корисника који прате 113 курсева.

На серверима факултета постављена је и Atutor платформа за учење на даљину, у оквиру Tempus пројекта. Интернет адреса платформе је <http://tempus.agrif.bg.ac.rs/learning>. Информациони систем библиотеке Пољопривредног факултета заснива се на 2 базе података: CDS/ISIS бази података, уз коришћење WINISIS софтвера за управљање и COBISS базе која чини саставни део ВБС. Систем тренутно чини девет рачунара за запослене на факултету и четири рачунара за раднике у библиотеци. Ови рачунари формирају интранет мрежу библиотеке, која је истовремено део академске рачунарске мреже Универзитета у Београду, те путем ње Факултет има приступ глобалној рачунарској мрежи – интернету. Путем интернета библиотека остварује сарадњу са Народном библиотеком Србије и њеним ресурсима. Библиотека је део Конзорцијума библиотека Србије за обједињену набавку часописа (КОБСОН), тако да је наставницима и сарадницима доступно око 35000 наслова иностраних часописа, односно 22 издавача и сервиса. Библиотекари редовно посещују стручне семинаре у Народној библиотеци Србије и осталим центрима у земљи. Рад Библиотеке Пољопривредног факултета регулисан је Правилником о раду библиотеке.

Факултет располаже богатом информационом опремом са више од 650 рачунара у оквиру локалне мреже Факултета која је повезана на академску мрежу (AMPEC) која у потпуности обезбеђује студирање и научно-истраживачки рад. Факултет има осам рачунарских учионица/лабораторија са укупно 117 рачунара који имају приступ интернету. Поред тога, Факултет располаже опремом за учење на даљину (*e-learning MOODLE platform* сервер, и *e-learning ATUTOR platform* сервер). У циљу ефикасног коришћења библиотеке и осталих информационих ресурса Факултет обезбеђује неопходну обуку наставника, сарадника и студената. Број запослених у библиотеци и пратећим службама, као и врста и ниво њихове стручне спреме усклађени су са националним и европским стандардима за пружање ове врсте услуга.

Централна библиотека на Факултету обједињује литературу из свих области које се изучавају на факултету, као што су: Хемија, Физика, Биохемија, Ботаника, Зоологија, Анатомија домаћих животиња, Математика, Статистика, Раунарство и информатика, Страни језици, Физиологија домаћих животиња, Генетика и оплемењивање биљака, Генетика и оплемењивање животиња, Педологија, Наводњавање пољопривредних култура, Агрономија, Физиологија и исхрана биљака, Опште ратарство, Посебно ратарство, Повртарство, Микробиологија, Метеорологија, Крмно биље, Фитопатологија, Ентомологија, Фитофармација, Хербологија, Воћарство, Виноградарство, Пчеларство, Хортикултура, Сточарство, Исхрана животиња, Зоохигијена, Здравствена заштита домаћих животиња, Одгајивање и репродукција животиња, Мелиорације, Геологија са хидрогеологијом, Геодезија, Защита и коришћење вода, Конструксије и материјали, Механика, Механика и конструкције, Системска анализа и менаџмент вода, Социологија, Пољопривредна

техника, Економија, Економика пољопривреде са задругарством, Маркетинг и тржите пољопривредно-прахамбених производа, Рачуноводство и економика пољопривредних газдинства и Менаџмент и организација у пољопривреди. Поред наставне литературе библиотека Пољопривредног факултета располаже бројним публикацијама из области пољопривреде и биотехничких наука које помажу бољем образовању и високом нивоу информисаности о најновијим достигнућима у науци и струци како студената, тако и наставног особља. Рад Библиотеке је регулисан Правилником о раду Библиотеке (Прилог 9.16). Њиме је јасно утврђен поступак за набавку, пријем, инвентарисање и каталогизовање библиотечког фонда, неопходна обука наставника, сарадника и студената у циљу ефективног коришћења библиотеке и осталих информационих ресурса, начин коришћења библиотечког фонда, начин коришћења читаонице. На основу Правилника врши се периодично проверавање квалитета и унапређење библиотечких ресурса.

У библиотеци се налази домаћа и страна литература. За рад наставног особља и студената на располагању је велики број потребних приручника, енциклопедија, зборника радова и речника. У библиотеци постоји база података о библиотеким јединицама у високошколској установи, одбрањеним специјалистичким радовима, магистарским тезама и докторских дисертацијама. За потребе својих корисника, библиотека има развијену међубиблиотечку сарадњу са другим библиотекама у земљи, а преко Народне библиотеке и са библиотекама у иностранству. Информације о библиотечком материјалу, корисник може да добије телефоном, уз стручну помоћ библиотекара. Информациони систем библиотеке Пољопривредног факултета заснива се на одговарајућој бази података, уз коришћење одговарајућег софтвера за управљање. Ови рачунари формирају интранет мрежу библиотеке, која је истовремено део академске рачунарске мреже Универзитета у Београду, те путем ње има приступ глобалној рачунарској мрежи – интернету.

Путем интернета библиотека остварује сарадњу са Народном библиотеком Србије и њеним ресурсима. Библиотека је део Конзорцијума библиотека Србије за обједињену набавку часописа (КОБСОН), тако да је наставницима и сарадницима доступно око 35000 наслова иностраних часописа, односно 22 издавача и сервиса, који се у великој мери подударају са листом часописа *Web of Science* (*WoS*) који обухвата најзначајније светске наслове. Библиотека је током 2011. године постала чланица и повезана је у јединствени COBISS систем а у току је унос целокупне библиотечке грађе, после кога ће листинг комплетне грађе бити доступан преко интернета. Тренутно се у COBISS.SR систему може претраживати новија библиотечка грађа која је већ унета у базу података.

За потребе систематичног и функционалног вођења библиотеке, развијен је информациони систем за пословање библиотеке који подржава све функције које су потребне у свакодневном раду библиотекара. Ова апликација покрива *UNIMARC* стандард, који је универзални стандард у библиотекарству. На овај начин се може радити једноставна претрага постојећих наслова, унос, брисање и измена записа.

Библиотекари редовно посећују стручне семинаре у Народној библиотеци Србије и осталим центрима у земљи. Пољопривредни факултет систематично прати, оцењује и унапређује структуру и обим библиотечког фонда. Компетентност и мотивисаност особља за подршку у библиотеци, читаоници и рачунарском центру се континуирано прати, оцењује и унапређује.

Студенти се систематски упознају са начином рада у библиотеци и рачунском центру.

Просторије намењене за смештај библиотечког фонда, архивског и осталог електронског материјала, а нарочито студентске читаонице, смештене су у одговарајућем делу зграде како би студентима, наставном и ненаставном особљу и осталим корисницима пружиле адекватне услове за рад. Коришћење библиотеке и приступ њеном комплетном фонду обезбеђен је најмање 12 часова дневно.

Факултет је донео општи акт о уџбеницима - Правилник о издавачкој делатности, уџбеницима и другој наставној литератури. Овим Правилником у складу са Законом о публикацијама и Статутом Факултета уређена је издавачка делатност Факултета: припремање, одобравање, издавање и употреба уџбеника и друге наставне литературе на Факултету, поступци за праћење квалитета и вредновање током употребе у наставном процесу, као и друга питања везана за издавачку делатност. У складу са одредбама Закона о обавезному примерку публикација и Правилника о достављању обавезног примерка електронских публикација депозитним библиотекама и њиховом коришћењу усвојено је одговарајуће Упутство.

Циљ издавачке делатности Факултета је да се студентима свих нивоа студија обезбеде основни уџбеници и допунска уџбеничка литература која ће на сигуран начин побољшати квалитет наставе и унапредити процес образовања на Факултету. Издавачка делатност Факултета обухвата издавање публикација за све видове стручног усавршавања. Програм издавачке делатности у области уџбеничке и приручне литературе доноси Наставно-научно веће Факултета на предлог Одбора за издавачку делатност. Већа катедри утврђују уџбеничку литературу коју студент може да користи за савладавање садржаја одређеног предмета сваке године. Наставни материјал може бити из интерног или екстерног извора. Интерни извори су они материјали чији су аутори бивши и садашњи професори Факултета, док се екстерни односе на уџбенике и другу литературу чији су аутори са друге високошколске установе у земљи или иностранству.

У складу са општим актом, Факултет систематично прати, оцењује квалитет уџбеника и других учила са аспекта квалитета садржаја (савременост, тачност), структуре (примери, питања, резиме), стила и обима (усклађеност са бројем ЕСПБ). Контролу квалитета врше рецензенти, катедра и одговарајућа наставно - научна већа Института, као и Одбор за издавачку делатност. У току коришћења уџбеника, контролу квалитета врше и студенти кроз одговарајуће анкете предмета.

Уџбеници који се користе као извор наставне и испитне материје, а које издаје Факултет, према Правилнику, морају поштовати одређене стандарде структуре. Свако поглавље, поред основног текста, треба да садржи:

- циљ поглавља или шта ће студент сазнати у њему или како ће проучавање поглавља допринети увећавању знања и способности студента;
- резиме поглавља;
- питања за проверу знања или дискусију;
- пример, вежбу, симулацију, илустрацију, задатак, случај из праксе на почетку поглавља и/или крају поглавља и/или интегрисан у текст поглавља. Изузетак могу бити једино уџбеници на предметима на којима постоје збирке задатака, примера, случајева из праксе или други материјали који служе за вежбање студената;
- напомене;
- литературу и референце на један од три начина:
- референце у фуснотама на свакој страни уз обавезну библиографију на крају поглавља или на крају уџбеника,
- референце у енднотама на крају поглавља уз необавезну библиографију на крају уџбеника;
- референце у заградама интегрисане у текст уз обавезну литературу у енднотама и необавезну библиографију на крају уџбеника.

Уџбеник, који издаје Факултет, према Правилнику, треба да садржи:

- предговор са циљевима, структуром и планом излагања у уџбенику.

Препоручује се да уџбеник који издаје Факултет, садржи:

- речник (дефинише главне појмове у уџбенику);
- индекс појмова;
- индекс имена.

Уџбеник мора бити јасан и разумљив студентима. Наставна материја у уџбенику мора бити изложена на начин који студент може лако разумети. Уџбеник мора бити логично структуриран. Делови, поглавља или друге целине морају бити заокружене и повезане, а њихов редослед мора бити логичан. Уџбеници и друга учила која не задовољавају стандард бивају побољшани или повучени из наставе и замењени квалитетнијим.

У оквиру овог стандарда методом SWOT анализе (табела 9.0.) установа је анализирала и квантитативно оценила следеће елементе:

- постојање општег акта о уџбеницима и поступање по њему;
- покривеност предмета уџбеницима и училима;
- структуру и обим библиотечког фонда;
- постојање информатичких ресурса (рачунара, софтвера, интернета, електронских облика часописа);

- број и стручну спрему запослених у библиотеци и другим релевантним службама;
- адекватност услова за рад (простор, радно време).

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 9:

На Наставно-научном већу Факултета размотрена је потреба унапређења квалитета стандарда 9 и усвојен следећи предлог мера и активности:

1. Дефинисати план континуираног рада на побољшању уџбеника;
2. Унапредити издавачку делатност на Факултету и повећати мотивисаност наставног особља за издавање различитих облика наставничког материјала;
3. Наставити умрежавање које омогућава квалитетнију искоришћеност информатичких ресурса;
4. Потребно је континуирано обогаћивати библиотечки фонда у складу са потребама студената, наставника и сарадника;
5. У рачунском центру је потребно вршити сталну имплементацију нових информационих и комуникационих технологија;
6. Унапређење компетентности и мотивисаности запослених у библиотеци и другим релевантним службама; и
7. Набавка софтвера за евидентирање публикација запослених на Факултету, који би омогућио унос сопствених публикација, било да је реч о уџбеницима, монографијама, поглављима у књизи или нечем другом, односно унос свих научно-истраживачких резултата према критеријумима Министарства просвете, науке и технолошког развоја, са свим релевантним подацима (аутори, година публикације, категорија и наслов резултата).

Показатељи и прилози за стандард 9:

Tabela 9.0. SWOT анализа

Табела 9.1. Број и врста библиотечких јединица у високошколској установи

Табела 9.1а. Допуна броја и врсте библиотечких јединица у високошколској установи

Табела 9.2. Попис информатичких ресурса

Прилог 9.1. Општи акт о уџбеницима (Правилник о издавачкој делатности и наставним и научним публикацијама)

Прилог 9.2. Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници запослени на високошколској установи (са редним бројевима)

Прилог 9.3. Однос броја уџбеника и монографија (заједно) чији су аутори наставници запослени на установи са бројем наставника на установи

стандарди

Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке се обезбеђује утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и јединица за ненаставну подршку и перманентним праћењем и провером њиховог рада.

Опис

Квалитет управљања Факултетом и квалитет ненаставне подршке на Факултету је обезбеђен утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и јединица за ненаставну подршку и перманентним праћењем и провером њиховог рада. Описи организационе структуре и процедура система обезбеђења квалитета на Пољопривредном факултету дати су детаљно у анализи стандарда 3. У истом стандарду наведене су организационе јединице и њихов делокруг рада, као и реализација, координација и контрола њиховог рада.

У општем акту Факултета регулисане су основне надлежности, поступак и начин рада органа пословођења, органа управљања, Студентског парламента и стручних служби што је детаљно описано у стандарду 3.

Пољопривредни факултет има 29 катедри, огледно школско добро Пољопривредног факултета Радмиловац (ОДПФ "Радмиловац") и Централну лабораторије Пољопривредног

факултета (у даљем тексту: ЦЛПФ). Њихове надлежности ближе су уређене општим актом у складу са законским прописима, што је детаљно описано у стандарду 3.

У оквиру организационе јединице Стручна служба, обављају се правни, кадровски и општи послови, послови за потребе студија, финансијско-рачуноводствени послови, послови библиотеке са документацијом, техничко-набавни, издавачки и други послови који обезбеђују услове за несметано одвијање наставног, научно-истраживачког и стручног рада на Факултету.

Стручну службу Факултета чине организациони делови:

1. Служба за правне, кадровске и опште послове;
2. Служба за финансијске и рачуноводствене послове;
3. Студентска служба;
4. Служба за техничке и набавне послове;
5. Служба за издавачке послове;
6. Служба за информационе технологије и
7. Библиотека.

Унутар поједињих служби, према потреби, образују се посебне радне јединице. Надлежности стручних служби ближе су уређене општим актом у складу са законским прописима, што је детаљно описано у стандарду 3.

Пољопривредни факултет има ненаставно особље (укупно 181 запослено лице, табела 10.1.) које својим стручним и професионалним радом обезбеђује успешну реализацију студијских програма, као и свих осталих основних задатака и циљева високошколске установе. Организационе јединице Факултета, њихов делокруг рада, као и њихова координација и контрола, утврђени су Статутом Факултета и Правилником о организацији и систематизацији радних места. Ненаставно особље Факултета организовано је у одговарајуће стручне службе које својим стручним и професионалним радом дају подршку реализацији основних задатака и циљева студијских програма на свим степенима високошколског образовања на Факултету. Стручним службама руководи секретар Факултета који је дипломирани правник. У библиотеци Пољопривредног факултета стално су запослена три лица, два библиотекара са високим образовањем и један књижничар са средњим стручним образовањем. Студентска служба Факултета запошљава девет лица, осам референата и руководиоца Студентске службе који има високо образовање. На пословима информационог система запослено је четири извршиоца, три лица са средњим образовањем и једно лице са високим образовањем. У реализацији лабораторијских вежби са студентима помажу 27 лица, од тога 3 стручна сарадника и 24 сарадника без сарадничког звања и једно лице као техничко административни сарадник (табела 7.2а.).

У Служби за финансијске и рачуноводствене послове запослено је 8 лица, Служби за издавачке делатности 5 лица, Служби за техничке и набавне послове 36 лица и Радној јединици "Кафе клуб" 2 лица. На ОДПФ "Радмиловац" запослено је укупно 28 лица, а у Стакленику Пољопривредног факултета 4 лица. Сва ова лица доприносе својим стручним и професионалним радом успешној реализацију студијских програма, стварању креативне атмосфере за наставу и учење, као и реализацији осталих основних задатака и циљева високошколске установе.

Услови и поступак заснивања радног односа и напредовања ненаставног особља утврђени су општим актом високошколске установе и правилником о организацији и систематизацији послова и доступни су јавности.

Факултет систематски прати и оцењује организацију и управљање високошколском установом и предузима мере за њихово унапређење. Такође систематски прати и оцењује рад управљачког и ненаставног особља и предузима мере за унапређење квалитета њиховог рада. Посебно прати и оцењује њихов однос према студентима и мотивацију у раду са студентима. Рад и деловање управљачког и ненаставног особља су доступни оцени наставника, ненаставног особља, студената и заинтересованих субјеката. У целини посматрано, високошколска установа обезбеђује број и квалитет ненаставног особља у складу са стандардима за акредитацију. Установа обезбеђује управљачком и ненаставном особљу перманентно образовање и усавршавање на професионалном плану.

Квалитет рада органа управљања, стручних органа и студентског парламента периодично се оцењује и на основу оцена по потреби усваја се предлог мера за унапређење квалитета њиховог рада. При томе посебно се прати и оцењује однос органа управљања, стручних органа и

студентског парламента према студентима, као и њихова мотивација у раду са студентима.

У оквиру стандарда методом SWOT анализе (табела 10.0.) установа је анализира и квантитативно оценила следеће елементе:

- дефинисаност надлежности органа управљања, пословођења и стручних органа;
- дефинисаност организационе структуре;
- праћење и оцењивање квалитета управљања установом, уз мере за унапређење;
- праћење и оцењивање квалитета рада стручних служби и ненаставног особља, уз мере за унапређење;
- дефинисаност и доступност услова за напредовање ненаставног особља;
- доступност релевантних информација о раду стручних служби и органа управљања;
- перманентно усавршавање и образовање ненаставног особља.

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда

На Наставно-научном већу Факултета размотрена је потреба унапређења квалитета стандарда 10 и усвојен следећи предлог мера и активности:

1. Преиспитати организациону структуру и извршити промене у складу са потребама подизања нивоа квалитета у свим областима контроле квалитета;
2. Унапредити квалитет управљања дефицитом превентивних и корективних мера;
3. Унапредити квалитета стручних служби и компетенције ненаставног особља;
4. Побољшати информисање на Факултету.
5. Ради подизања квалитета у оквиру стандарда 10 потребно је извршити свеобухватну анализу дугогодишње кадровске политике на Факултету као основу за израду нове систематизације радних места, планирање радних места и будуће промене систематизације ускладити са стандардима акредитације и самовредновања, извршити темељну анализу заступљености ненаставног особља по институтима и службама и према потреби, а у складу са могућностима у вези са профилом и степеном стручности евентуално вршити прерасподелу.

Показатељи и прилози за стандард 10:

[Табела 10.0.](#) SWOT анализа

[Табела 10.1.](#) Број ненаставних радника запослених са пуним или непуним радним временом у високошколској установи у оквиру одговарајућих организационих јединица

[Прилог 10.1.](#) Шематска организациона структура високошколске установе

[Прилог 10.2а.](#) Анализа резултата анкете студената о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби

[Прилог 10.2б.](#) Анализа резултата анкете запослених о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби

[Прилог 10.3.](#) Правилник о организацији и систематизацији послова

стандарди

Стандард 11: Квалитет простора и опреме

Квалитет простора и опреме се обезбеђује кроз њихов адекватан обим и структуру.

Опис

Пољопривредни факултет-Универзитета у Београду обезбеђује одговарајући простор и опрему за квалитетно извођење свих облика наставе и учења на свим степенима студија. Стандарди простора и опреме Факултета одговарају пољима техничко-технолошких и друштвено-хуманистичких наука.

Наставни процес се на Факултету одвија у две смене, преподне углавном на првом, а послеподне на осталим степенима студија. Према планираном броју студената на свим степенима високошколског образовања за акредитацију, који износи 4000 (на основним студијама 3160, на мастер студијама 450, на специјалистичким студијама 24 и на докторским студијама 366 студената) и укупном простору од 25961 m^2 , Факултет располаже са 6,61 m^2 бруто простора по студенту. Факултет обезбеђује одговарајуће место у амфитеатру, учионици и лабораторији за сваког студента будући да располаже са укупним капацитетом од 4445 места за студенте у једно

смени. Укупна површина (у власништву високошколске установе) са површином објекта (амфитеатри, учионице, лабораторије, организационе јединице, службе) дата је у табели 11.1а. Спецификација лабораторијског простора који високошколска установа обезбеђује за извођење експерименталне наставе дата је у табели 11.1б.

Пољопривредни факултет обезбеђује амфитеатре, учионице, лабораторије, односно друге одговарајуће просторије за извођење наставе, као и библиотечки простор и читаоницу, у складу са потребама образовног процеса поља техничко-технолошких наука и друштвено-хуманистичких наука.

Настава се одвија у 11 амфитеатара, 10 предаваоница (слушаоница), 21 вежбаоници, 86 лабораторија, 3 рачунарске лабораторије и једној учионици, 8 библиотека, 3 студентске радионице, 9 помоћних кабинета, 2 учионице и једну салу за конференције на ОДПФ "Радмиловац" (укупно простора 3448 м² на ОДПФ "Радмиловац"). Факултет располаже са 8 просторија у којима се одржавају одбране завршних радова и седнице тела Факултета.

Пољопривредни факултет обезбеђује одговарајући радни простор за наставнике и сараднике. Наставници и сарадници располажу са укупно 289 кабинета укупне површине од 5403 м². Простор свих кабинета је одговарајући за одржавање консултација и завршних усмених испита на свим нивоима студија, а већина кабинета је специјализована и опремљена за одржавање наставе у мањим групама на другом и трећем степену студија.

Факултет обезбеђује простор за административне послове, и то одговарајуће канцеларије за потребе студентске службе и секретаријата. Факултет има обезбеђен простор за административне и друге послове, и то за студентску службу одговарајуће канцеларије површине од укупно 150 м², 4 канцеларије за финансијско-рачуноводствујућу службу са укупном површином 150 м², просторију за писарницу и архиву површине 112 м², канцеларију за секретара површине 26 м², канцеларију за секретарију декана површине 26 м², канцеларију за декана површине 26 м², простор за техничку подршку од 50 м², свечану салу са 101 место и површине 105 м², ресторан за студенте површине 500 м² и 160 места, просторију за техничку службу површине 20 м², магацин површине 60 м², 2 гараже за факултетски аутобус и службена возила површине 390 м² и 3 просторије за штампарију, укупне површине од 100 м². Факултет поседује централну библиотеку површине 200 м², наставничку читаоницу и студентску читаоницу површине 476 м² са 208 места и 8 библиотека површине 483 м² и 145 места. Централна библиотека располаже са укупно 67634 библиотечких јединица. Пољопривредни факултет има укупно преко 600 рачунара у кабинетима наставног особља, рачунарским учионицама и лабораторијама са опремом и сви су са континуираним прикључком на интернет.

Целокупна настава и истраживања се одвијају у простору на коме је носилац права коришћења Пољопривредни факултет у Београду, у оквиру Универзитета у Београду. Целокупан простор има употребну дозволу за обављање наставно-научне делатности и у складу са тим задовољава урбанистичке, техничко-технолошке и хигијенске услове. Простор је приступачан за студенте и наставно особље, као и остало академско и неакадемско особље са отежаним кретањем у складу са Правилником о техничким стандардима приступачности ("Сл. гласник РС", бр. 46/2013) односно принципом универзалног дизајна.

Пољопривредни факултет поседује 80 ха обрадивог земљишта на огледном добру Радмиловац. По одлуци Владе Републике Србије Факултету је у периоду од 1946. до 1956. године додељено 57 ха обрадивог земљишта, а тестаментом покојног Милана Вукићевића од 1941. године Факултету је остављено 23 ха обрадивог земљишта такође на Радмиловцу, што укупно чини површину обрадивог земљишта од 80 ха на територији општине Гроцка.

Факултет је закључио са Институтом Тамиш, Новосељански пут 33, Панчево, уговор број 214/1 од 13.5.2008. године о коришћењу обрадивог земљишта и тиме испуњава захтеве допунског стандарда од 100 ха земљишта.

Факултет располаже одговарајућом техничком опремом за савремено извођење наставе у складу са потребама студијских програма на свим степенима студија. У свим салама се користе уређаји за презентацију предавања уз прикључак одговарајућих рачунара и видео-бимова. Факултет поседује 13 сервера. У просторијама библиотеке Факултета се налази 9 рачунара у студентској читаоници, 12 у наставничкој читаоници и четири које користе запослени у библиотеци. Осим тога, у амфитеатрима и 5 предаваоница - великих учионица користе се покретни уређаји за презентацију предавања уз прикључак рачунара и видео-бимова (укупно 9 у

салама и 40 мобилних видео – бимова који се користе у оквиру катедри Факултета. У кабинетима наставника и сарадника има укупно 600 рачунара. У 8 информатичких лабораторија/учионица има укупно 117 рачунара. У студентском рачунарском центру Факултета има 22 рачунара који су искључиво на располагању студената. На Факултету постоје и 4 инфопулт терминала. Укупан број рачунара доступан студената је 120. Ова опрема се користи за израду завршних и дипломских – мастер радова, али и за научни рад студената на дипломским, специјалистичким и докторским студијама. Факултет поседује опрему за студије на даљину *и то са по једним e-learning MOODLE platform* сервером и једним *e-learning ATUTOR platform* сервером. Такође, поседује 46 приступне тачке за бежични интернет, као и *PAC Mate BX400* преносиви рачунар за слепе.

За извођења поједињих облика наставе, практичне обуке и научно-истраживачког рада Факултет поседује и користи огледна добра (ОДПФ "Радмиловац", Стакленици Пољопривредног факултета). ОДПФ "Радмиловац" представља јединствени национални ресурс из више области пољопривредних наука. У саставу огледног добра постоји следећи специјализовани центри:

- Центар за воћарство;
- Центар за пчеларство;
- Центар за рибарство и примењену хидробиологију;

У саставу огледног добра је радна јединица Вински подрум. ОДПФ "Радмиловац" располаже са површинама које су са засадима воћака, винове лозе, под повртарским и ратарским културама, а део површина је у припреми за подизање нових засада. Вински подрум има намену да прихвати сву количину убраног грожђа, а служи и за спровођање сортних вина и јаких пића од воћа и грожђа.

Стакленици, као део Факултета, представљају полигон за практичан рад студената, како на основним и дипломским, тако и на специјалистичким и докторским студијама. Укупна површина стакленика износи око 600 m^2 . Стакленик се састоји из две целине, из старог и новог дела. У старом делу стакленика се чувају и негују собне биљке - колекције истих, као и матичне биљке од којих се узимају резнице за даље умножавање. У новом делу стакленика, студенти свих нивоа студија обављају практичан део наставе и постављају огледе везане за научно истраживање.

Факултет поседује централну библиотеку површине 200 m^2 , наставничку читаоницу и студентску читаоницу површине 300 m^2 са 150 места. Централна библиотека располаже са укупно око 67634 библиотечких јединица. Факултет поседује 8 рачунарских лабораторија, укупне површине 164 m^2 , и 117 рачунара у њима. Пољопривредни факултет има укупно више од 770 рачунара и сви су са прикључком на интернет 24 часа.

Целокупна настава и истраживања се одвијају у простору на коме је носилац права коришћења Пољопривредни факултет у Београду, у оквиру Универзитета у Београду. Целокупан простор има употребну дозволу за обављање наставно-научне делатности и у складу са тим задовољава урбанистичке, техничко-технолошке и хигијенске услове.

Целукупна опрема је безбедна за рад и извођење наставе у складу са здравственим и сигурносним стандардима о чему су студенти посебно обавештени преко упутства за коришћење. Осим тога, Факултет сваке године за све наставнике и сараднике организује обуку за противпожарну заштиту према Закону о безбедности на раду. Поступак одржавања опреме је дефинисан одговарајућим документима.

За извођење студијских програма Факултет је обезбедио сопствене наставно-научне базе, као и наставно научне базе у привреди (табела 11.3.). У оквиру сопствених наставно-научних база Факултет, осим тога располаже са наставним лабораторијама, има и научне и истраживачко-развојне лабораторије, научно-стручне центре и истраживачко развојне и иновационе јединице. У оквиру сарадње са привредом Факултет је ради квалитетног извођења наставе на студијским програмима потписао уговоре о пословној сарадњи и обезбедио извођење стручне праксе и дела наставног процеса у око 62 одговарајућих предузећа. У свом возном парку Факултет поседује и аутобус за извођење теренске наставе.

Факултет у свом саставу поседује више просторија опремљених савременим техничким и осталим уређајима који студената и особљу омогућавају рад на рачунарима и коришћење услуга рачунског центра (фотокопирање, штампање, скенирање, нарезивање CD и DVD материјала). Свим запосленим и студената обезбеђује неометан приступ различитим врстама информација у

електронском облику и информационим технологијама, како би се те информације користиле у научно-образовне сврхе.

У оквиру овог стандарда методом SWOT анализе (табела 11.0.) установа је анализирала и квантитативно оценила следеће елементе:

- усклађеност просторних капацитета са укупним бројем студената;
- адекватност техничке, лабораторијске и остале опреме;
- усклађеност капацитета опреме са бројем студената;
- рачунарске учионице.

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 11:

На Наставно-научном већу Факултета размотрена је потреба унапређења квалитета стандарда 11 и усвојен следећи предлог мера и активности:

1. Реновирати део просторних капацитета;
2. Извршити набавку дела техничке и лабораторијске опреме која је застарела или нефункционална;
3. Извршити набавку дела информатичке опреме која застарела;
4. Извршити набавку софтвера за базе података, нарочито по питању праћења успешности студирања студента;
5. Искоришћавање просторних капацитета и опреме на факултету ускладити са потребама наставне, научно-истраживачке и стручне делатности.

Показатељи и прилози за стандард 11:

Табела 11.0. SWOT анализа

Табела 11.1а. Укупна површина (у власништву високошколске установе и изнајмљени простор) са површином објекта (амфитеатри, учионице, лабораторије, организационе јединице, службе)

Табела 11.1б. Спецификација лабораторијског простора који високошколска установа обезбеђује за извођење експерименталне наставе

Табела 11.2а. Листа вредније опреме у власништву високошколске установе која се користи у наставном процесу и научноистраживачком раду

Табела 11.2б. Листа капиталне опреме која се користи у наставном и научно-истраживачком процесу (опрема вредна више од 100.000 EUR)

Табела 11.3. Наставно-научне и стручне базе

[стандарди](#)

Стандард 12: Финансирање

Квалитет финансирања високошколске установе обезбеђује се кроз квалитет извора финансирања, финансијско планирање и транспарентност у употреби финансијских средстава, што доводи до финансијске стабилности у дугом року.

Опис

Финансијска конструкција и дугорочна стабилност Пољопривредног факултета обезбеђује се из различитих извора финансирања, добрым финансијским планирањем и транспарентношћу коришћења финансијских средстава. Пољопривредни факултет у Београду стиче приходе на основу Закона о високом образовању, Статута Универзитета у Београду и Статута Факултета. По основу Закона и општих аката, Факултет самостално располаже овим финансијским средствима.

Извори финансирања Факултета су финансијска средства која обезбеђује оснивач и средства из сопствених прихода Факултета. Оснивач обезбеђује средства Факултету за: материјалне трошкове, текуће и инвестиционо одржавање, зараде запослених, у складу са законом и колективним уговором, опрему, библиотечки фонд, обављање научно-истраживачког рада који је у функцији подизања квалитета наставе, научно и стручно усавршавање запослених лица,

подстицање развоја наставно-научног подмлатка, рад са талентованим студентима, међународну сарадњу, изворе информација и информационе системе, издавачку делатност, рад студентског парламента и ваннаставну делатност студената, финансирање опреме и услова за студирање студената са хендикепом и друге намене, у складу са законом.

Сопствена средства Факултет стиче од школарине и других накнада за услуге образовања, донација, поклона и завештања, средстава за финансирање научно-истраживачког рада, пројекта и уговора у вези са реализацијом наставе, истраживања и консултантских услуга, накнада за комерцијалне и друге услуге, оснивачких права и средстава по уговорима о пружању услуга трећим лицима, као и средстава од домаћих и страних улагача и других извора, у складу са законом.

Пољопривредни факултет је у досадашњем раду континуирано остваривао позитивне финансијске резултате. Извори финансирања Факултета довољни су да обезбеде квалитетно извођење наставе за све време трајања студијских програма на свим нивоима високошколског образовања. Факултет има јавности доступан финансијски план за период законом прописаног трајања студијских програма, који је саставни део пословног плана високошколске установе. Финансијски план садржи јасно представљене будуће планиране приходе и расходе по врстама и динамици.

Финансијско функционисање Факултета у великој мери зависе, пре свега, од доспећа средстава из буџета Р. Србије. Министарство просвете и науке обезбеђује средства за одржавање наставе и текуће одржавање Факултета сагласно "Уредби о нормативима и стандардима услова рада универзитета и факултета за делатности које се финансирају из буџета" (у даљем тексту Уредба). Ову Уредбу је Министарство донело пре усвајања Закона о високом образовању и услед тога она није сасвим усклађена са њим и стандардима за акредитацију студијских програма и установа. Пољопривредни факултет је с тога принуђен да налази друге изворе финансирања и уводи мере рационализације и штедње да би се одржао потребан квалитет наставног процеса. Факултет захваљујући сопственим приходима и самосталном планирању распореда и намене сопствених финансијских средстава обезбеђује финансијску стабилност и ликвидност у дужем временском периоду. Тиме су дугорочно обезбеђена финансијска средства неопходна за реализацију наставних активности, научно-стручни и научно-истраживачки рад, чиме је и обезбеђена финансијска стабилност Факултета.

Важан сегмент политike финансирања Пољопривредни факултет остварује и кроз извештај о пословању и годишњи обрачун који усваја Савет Факултета иу складу са Правилником о стицању и расподели дохотка (Прилог 12.0.), чиме се обезбеђује јавност и транспарентност извора финансирања и начина употреба финансијских средстава. Установа има вишегодишњи план финансирања сопствених активности. У оквиру тог плана, буџетирани и стварни трошкови сваког студијског програма и целе установе се периодично структурирају и документују.

У оквиру овог стандарда методом SWOT анализе (табела 12.0.) установа је анализирала и квантитативно оценила следеће елементе:

- изворе финансирања;
- дугорочно обезбеђење финансијских средстава за наставу, научноистраживачки, уметнички и стручан рад;
- финансијско планирање и одлучивање;
- јавност начина употребе финансијских средстава.

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 12:

На Наставно-научном већу Факултета размотрена је потреба унапређења квалитета стандарда 12 и усвојен следећи предлог мера и активности:

1. Повећати сопствене изворе финансирања;
2. Усвојити и применити одговарајуће правилнике који дефинишу зараде запослених;
3. Економичније управљати имовином Факултета;
4. Истражити потенцијалне могућности финансијске подршке од стране привредних субјеката, општинске и градске управе и благовремено аплицирати;
5. Повећати транспарентност начина употребе финансијских средстава; и

6. У програму рада Факултета треба уградити принципе према којима ће се у наредном периоду водити селективнија кадровска политика, усвојити и применити одговарајући правила који дефинишу зараде запослених (нарочито побољшати правила о организацији и систематизацији радних места), економичније управљати имовином Факултета, као и искористити потенцијалне могућности финансијске подршке од стране привредних субјеката, општинске и градске управе.

Показатељи и прилози за стандард 12:

[Табела 12.0.](#) SWOT анализа

[Прилог 12.0.](#) Правилник о стицању и расподели дохотка

[Прилог 12.1.](#) Финансијски план

[Прилог 12.2.](#) Финансијски извештај за претходну календарску годину

[стандарди](#)

Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета

Високошколске установе обезбеђују значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета, и то кроз рад студентских организација и студентских представника у телима високошколске установе, као и кроз анкетирање студената о квалитету високошколске установе.

Опис

Пољопривредни факултет обезбеђују значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета, и то кроз рад Студентског парламента, студентских организација и студентских представника у телима високошколске установе, као и кроз анкетирање студената о квалитету студијских програма и високошколске установе.

Студенти су заступљени у органу управљања (у Савету Факултета један представник је студент), органу пословођења (студент продекан), имају Студентски парламент и студентске организације. У раду Комисије за обезбеђење, проверу и унапређење квалитета (КОПУК) активно учествују четири студента. Студенти преко своје заступљености у органима управљања и руковођења, Студентског парламента и КОПУК-а на одговарајући начин дају мишљење о стратегији, стандардима, поступцима и документима којима се обезбеђује квалитет високошколске установе, укључујући и резултате самовредновања и оцењивања квалитета високошколске установе.

Обавезан елемент самовредновања високошколске установе су анкете (налазе се у саставу Правилника о начину и поступку самовредновања као упитници) којима се испитују ставови и мишљења студената о питањима из свих области које се проверавају у процесу самовредновања. Факултет редовно организује и спроведи анкете и њехове резултате чини доступним јавности и укључује их у укупну оцену самовредновања и квалитета студијских програма. Оцена квалитета наставног процеса утврђује се на основу резултата анкетирања студената.

Студенти су активно укључени у процесе перманентног осмишљавања, реализације развоја и евалуације студијских програма у оквиру курикулума и развоја метода оцењивања, учешћем у раду субјеката Факултета, а нарочито у раду Комисије за обезбеђење, проверу и унапређење квалитета.

Вредновање наставног процеса од стране студената обавља се одговарајућим упитницима. Анкетирање студената се спроводи при крају сваког семестра, при добијању дипломе и након одређеног периода по добијању дипломе и стеченог искуства на радном месту. Анкете су анонимне, изузев анкете при добијању дипломе и након дипломирања.

Тежња Факултета је да се анкетама обухвати што већи број студената, сви наставни предмети, сви наставници, сви сарадници у настави и сви студијски програми. Попуњени упитници су чувају до времена који је прописан општим актом Факултета и Законом о високом образовању. Сви студенти и запослени на Факултету благовремено се обавештавају о циљевима и времену анкетирања. Факултет узима у обзир и друге изворе вредновања наставе и услова рада, као што су: испитни резултати, статистичка анализа похађања наставе, други успеси студената Факултета и слично. Учешће и активности студената у осигурању квалитета установе, студијских програма и наставе, могу се сматрати процесом који се заснива на отвореној, искреној и конструктивној

критици, у циљу континуираних промена на боље.

Након анкетирања и обраде података из анкета, Стручна служба их доставља Комисији за обезбеђење, проверу и унапређење квалитета. Ова комисија анализира резултате анкете и сачињава одговарајући извештај. Наставно-научно веће Факултета разматра и усваја одговарајући коначан извештај. Наставно-научно веће Факултета редовно предлаже мере за побољшање квалитета наставног процеса и услова рада. Извештај о вредновању од стране студената доступан је запосленима, студентима и јавности.

У оквиру овог стандарда методом SWOT анализе (табела 13.0.) установа је анализирала и квантитативно оценила следеће елементе:

- учешће студената у телима за обезбеђење квалитета;
- учешће студената у самовредновању;
- студентску евалуацију установе, студијских програма, наставе.

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 13. Улога студената у самовредновању и провери квалитета

На Наставно-научном већу размотрена је потреба унапређења квалитета стандарда 13 и усвојен следећи предлог мера и активности:

1. Потребно је поспешити иницијативу студената у предлагању конкретних мера за побољшање услова студирања;
2. Потребно је поспешити учешће студената у разматрању питања везаних за евалуације институције, студијских програма и наставног процеса;
3. У циљу побољшања квалитета наставног процеса потребно је систематски вршити допуну обима и садржине анкетних упитника, чиме би се створили услови и за квалитетнију анализу мишљења и коментара студената; и
4. Потребно је поспешити међусобну сарадњу и координацију студенских организација

Показатељи и прилози за стандард 13:

Табела 13.0. SWOT анализа

Прилог 13.1. Документација која потврђује учешће студената у самовредновању и провери квалитета

Прилог 13.1а. Правилник о обезбеђењу квалитета, самовредновању и оцењивању квалитета

Прилог 13.1б. Правилник о начину и поступку самовредновања

Прилог 13.1в. Одлука о именовању чланова сталних Одбора и Комисија

Прилог 13.1г. Одлука измени чланова сталних Одбора и Комисија

Прилог 13.1д. Одлука о именовању чланова КОПУК-а

Прилог 13.1е. Одлука о измени чланова КОПУК-а

Прилог 13.2.а. Извештај о студентском вредновању педагошког рада наставника и сарадника (2017/18)

Прилог 13.2.б. Извештај о студентском вредновању педагошког рада наставника и сарадника (2018/19)

стандарди

Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

Високошколска установа континуирано и систематски прикупља потребне информације о обезбеђењу квалитета и врши периодичне провере у свим областима обезбеђења квалитета.

Опис

Пољопривредни факултет континуирано и систематски прикупља потребне информације о обезбеђењу квалитета и врши периодичне провере у свим областима обезбеђења квалитета. На основу усвојене мисије и визије Факултет је донео и реализује Стратегију обезбеђења квалитета у свом раду. У циљу континуираног побољшања рада Факултет је утврдио јасно и подробно формулисану Стратегију обезбеђења квалитета наставног процеса, управљања високошколском установом, реализације ненаставних активности, као и услова рада и студирања, која је доступна

јавности. Ради континуираног обезбеђења квалитета Факултет је образовао посебну Комисију за обезбеђење, проверу и унапређење квалитета из редова наставника, сарадника, ненаставног особља и студената. Комисију за обезбеђење, проверу и унапређење квалитета има у свом саставу пет поткомисије: 1. Поткомисија за контролу и осигурање квалитета наставе, 2. Поткомисија за развој курикулума, утврђивање броја ЕСПБ бодова, начина акумулације бодова и оптерећења студената, 3. Поткомисија за анализу ефикасности студирања, 4. Поткомисија за праћење, унапређење и контролу квалитета научно-истраживачког рада и 5. Поткомисија за мобилност.

Комисију за обезбеђење, проверу и унапређење квалитета за потребе Факултета организује, контролише и унапређује рад на:

- спровођењу утврђених стандарда и поступака за оцењивање квалитета и обављање свих задатака које у том процесу имају субјекти у систему обезбеђења квалитета факултета;
- обезбеђењу услова и инфраструктуре за редовно, систематско прикупљање и обраду података потребних за оцену квалитета у свим областима које су предмет самовредновања;
- обезбеђењу редовне повратне информације од послодавца, представника Националне службе за запошљавање, својих бивших студената и других одговарајућих организација о компетенцијама студената који заврше одређени ниво студија;
- обезбеђењу података потребних за упоређивање са страним високошколским установама у погледу квалитета; и
- обављању периодичне провере и самовредновања нивоа квалитета током којих сагледава спровођење утврђене стратегије и поступака за обезбеђење квалитета, као и достизање жељених стандарда квалитета.

Комисију за обезбеђење, проверу и унапређење квалитета Факултета је укључена у спровођење интерних и екстерних провера квалитета у циљу сертификације, надзора или ресертификације високошколске установе, студијских програма и диплома. Студенти имају активну улогу у доношењу и спровођењу Стратегије обезбеђења квалитета.

Правилником о начину и поступку самовредновања ближе се уређују начин и поступак самовредновања студија, студијских програма, рада наставног и ненаставног особља и услова рада као дела стратегије Факултета за праћење, обезбеђивање, унапређење и развој квалитета студија. Овај Правилник садржи део о вредновању од стране студената, део о вредновању запослених на Факултету и део о вредновању од стране послодавца свршених студената Факултета са циљем да се побољша квалитет наставе и рад запослених. У периодичним самовредновањима обавезно је укључивање резултата анектирања студената. Предвиђено је да се самовредновање спроводи најмање једном у три године.

Са резултатима самовредновања Комисију за обезбеђење, проверу и унапређење квалитета упознаје наставнике и сараднике, путем катедри и стручних органа, студенте, преко студенских организација, Комисију за акредитацију и проверу квалитета и јавност.

Пољопривредни факултет спроводи у свакодневном раду утврђену Стратегију обезбеђења квалитета и у том циљу предузима потребне активности за њену реализацију, а предузима и мере за отклањање уочених неправилности. Ова високошколска установа посебно прати квалитет извођења наставе, обављања испита, анализира успешност студената у студирању у целини и на појединачним предметима, као и квалитет уџбеника и предузима потребне мере за отклањање уочених недостатака.

Пољопривредни факултет спроводи један од најефикаснијих начина обезбеђења квалитета, а то је преко организације курсева за стицање академских вештина на којима се врши обука младих наставника из домена савремених метода наставе и научно-истраживачког рада, као и контроле квалитета и једне и друге компоненте академских активности.

Сви запослени на Факултету, свако у свом домену рада, доприноси реализацији утврђене Стратегије. Управа Факултета, Комисију за обезбеђење, проверу и унапређење квалитета и одговарајуће поткомисије у њој, стално надгледају и анализирају реализацију наставног процеса, односно примену упитника за вредновање квалитета наставе, испита, успешности студија, квалитет уџбеника и других наставних средстава и на основу резултата утврђују програм унапређења и континуираног побољшања квалитета.

О самовредновању се сачињавају извештаји, које разматра Комисију за обезбеђење, проверу и унапређење квалитета и сачињава предлоге за унапређење које упућује Наставно-научном већу

Факултета на усвајање. Извештај о самовредновању установе обухвата све елементе квалитета свих студијских програма, укључујући и учешће студената у самовредновању и оцењивању квалитета. На основу сагледавања испуњавања стандарда и резултата упитника сачињавају се Извештаји о самовредновању студијских програма на основним академским студијама и дипломским академским студијама. Студенти свих година, при крају семестра, систематски, за сваки предмет, оцењују квалитет наставе и наставног особља. Колегијум Факултета после сваког семестра, у поступку самовредновања оцењује квалитет процеса рада, а посебно наставног процеса. Пољопривредни факултет је своју политику о уџбеницима (планирање, обезбеђење, издавање и сл.) дефинисао активима о уџбеницима и издавачкој делатности.

Пољопривредни факултет сарађује са врши размену информација са другим високошколским установама у оквиру Универзитета у Београду које остварују добре резултате у едукацији студената и у истраживању, као и Пољопривредним факултетом Универзитета у Новом Саду. Факултет поштује принцип јавности у раду у оквиру систематског праћења и периодичне провере квалитета.

У наредном периоду Факултет намерава да обезбеди редовну систематску повратну информацију од послодавца, представника Националне службе за запошљавање, својих бивших студената и других одговарајућих организација о компетенцијама дипломираних студената путем реализације одредаба Правилника о алумни удружења студената Пољопривредног факултета.

У оквиру овог стандарда методом SWOT анализе (табела 14.0.) установа је анализира и квантитативно оценила следеће елементе:

- континуитет у реализацији процеса обезбеђења и унапређења квалитета;
- постојање инфраструктуре за систематско праћење и обезбеђење квалитета;
- редовне повратне информације о квалитету стечених компетенција дипломираних студената;
- усаглашавање са стратегијом унапређења квалитета других престижних високошколских установа у земљи и иностранству;
- периодичност процеса прикупљања података о квалитету;
- јавност резултата процене квалитета.

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 14:

Факултет је на Наставно-научном већу размотрли потребу унапређења квалитета стандарда 14 и усвојио следећи предлог мера и активности:

1. Резултати самовредновања треба да се целовито анализирају и на основу њих донесе темељити план активности за превазилажење уочених недостатака;
2. Потребно је континуирано и систематско унапређење свих активности од значаја за праћење и обезбеђење квалитета;
3. Потребно је поспешити активности Алумни удружења Пољопривредног факултета у складу са усвојеним Правилником о Алумни удружења Пољопривредног факултета у циљу добијање повратних информација о квалитету стечених компетенција дипломираних студената;
4. Потребно је стимулисати учешће наставника на међународним пројектима везаним за унапређење наставе што омогућава усаглашавање са стратегијама унапређења квалитета других престижних високошколских институција у иностранству;
5. Потребан је континуирани и систематски рад на подизању културе квалитета на Факултету; и
6. Потребан је континуирани и систематски рад на имплементацији и унапређењу питања јавности резултата процене квалитета.

Показатељи и прилози за стандард 14:

Табела 14.0. SWOT анализа

Прилог 14.1. Информације презентоване на сајту високошколске установе о активностима које обезбеђују систематско праћење и периодичну проверу квалитета у циљу одржавања и унапређење квалитета рада високошколске установе.

Прилог 14.1а. Правилник о садржају www презентације Пољопривредног факултета

Прилог 14.1б. Правилник о коришћењу Академске мреже Србије на Пољопривредном

факултету.

Прилог 14.1в. Оснивачки акт и статут алумни удружења

стандарди

Стандард 15. Квалитет докторских студија

Квалитет докторских студија се обезбеђује кроз унапређење научноистраживачког рада, односно уметничкоистраживачког рада, осавремењавање садржаја студијских програма докторских студија и редовно праћење и проверу њихових циљева, постизање научних, односно уметничких способности студената докторских студија и овладавање специфичним академским и практичним вештинама потребним за будући развој њихове каријере.

Опис

Квалитет студијских програма докторских студија Пољопривредне науке, Прехрамбена технологија и Агрономија и рурални развој се обезбеђује кроз унапређење научноистраживачког рада, осавремењавање садржаја студијског програма докторских студија и редовно праћење и проверу циљева, постизање научних способности студената и овладавање специфичним академским и практичним вештинама потребним за будући развој каријере.

Студијски програм докторских академских студија Пољопривредне науке траје 3 године, односно 6 семестара. Циљеви студијског програма су образовање научног кадра из области битехничких наука. Овај студијски програм се састоји од 6 изборних подручја-модула.

Прва година је заједничка основа, док су у другој години предмети везани за један од 6 модула. У оквиру модула понуђени су стручни предмети из одговарајућих ужих научних области, а модули су (редом): Ратарство и повртарство, Воћарство и виноградарство, Зоотехника, Управљање земљиштем и водама, Фитомедицина и Биотехнички инжењеринг. У трећој години предвиђен је рад на докторској дисертацији. Број ЕСПБ бодова сваког семестра је 30 (укупно 180 ЕСПБ). Студијски програм садржи један обавезан и изборне предмете на 7 позиција. За сваку позицију изборног предмета студентима је понуђена листа предмета које могу да изаберу-изборни блок предмета. Докторска дисертација се ради током три године студијског програма. У првом семестру заједничке основе студент похађа један обавезан и два изборна предмета (изборни предмет 1 и 2), при чему је понуђено 19 и 18 (укупно 37) предмета методолошког карактера. У другом семестру су два изборна предмета општег карактера, које могу похађати студенти свих модула. Понуђена је листа од 26 и 27 (укупно 53) предмета. Студент који заврши студијски програм докторских студија Пољопривредне науке, одбрани докторску дисертацију и оствари 180 ЕСПБ бодова, стиче академски назив доктор наука-биотехничке науке.

Студијски програм докторских академских студија Пољопривредне науке усклађен је са сличним програмима на европским високошколским установама што је предуслов за мобилност студената докторских студија:

- Свеучилиште у Загребу, Агрономски факултет: <http://www.agr.unizg.hr/>
- Универзитет „Кирило и Методије“ у Скопљу, Факултет за пољопривредне науке и храну: <http://www.fznh.ukim.edu.mk/>
- Универзитет у Хohenhaјmu, Факултет пољопривредних наука: <https://www.uni-hohenheim.de/>

Циљеви студијског програма докторских академских студија Пољопривредне науке докторских академских студија укључују стицање научних способности и академских вештина из уже научне области за коју се студент определио, развој креативних способности и овладавање специфичним практичним вештинама потребним за будући развој каријере. Циљеви су усклађени са савременим правцима развоја одговарајуће научне дисциплине у свету и компатibilни су са основним задацима и циљевима Пољопривредног факултета, као високошколске установе на којој се програм изводи.

Студијски програм Прехрамбена технологија докторских академских студија траје 3 године, односно 6 семестара. Циљеви студијског програма су образовање научног кадра из области Технолошко инжењерство.

Број ЕСПБ бодова сваког семестра је 30 (укупно 180 ЕСПБ). Студијски програм садржи

четири обавезна предмета и изборне предмете на три позиције, односно у оквиру три изборна блока. За сваку позицију изборног предмета студентима је понуђена листа предмета које могу да изаберу. Докторска дисертација се састоји из пет изборних предмета (Докторска дисертација НИР) и четири обавезна предмета (Докторска дисертација-израда и одбрана).

У првом семестру студент похађа четири обавезна предмета који су методолошког карактера. У другом семестру су два изборна предмета (по један из прва два изборна блока) који имају научно стручни карактер. У обе изборне групе су понуђене листе од по шест предмета, у оквиру којих студент бира предмете који су ближе усмерени на област из које ће радити дисертацију. У трећем семестру студент похађа један изборни предмет, који бира у оквиру листе од 19 понуђених предмета. Област из које студент ради дисертацију је садржана у оквиру овог изборног предмета. Студент који заврши студијски програм докторских студија Прехранбена технологија, одбрани докторску дисертацију и оствари 180 ЕСПБ бодова, стиче академски назив доктор наука-технолошко инжењерство.

Студијски програм докторских академских студија Прехранбена технологија усклађен је са сличним програмима на европским високошколским установама што је предуслов за мобилност студената докторских студија:

- Sveučilište u Zagrebu, Prehrambeno biotehnološki fakultet: <http://www.pbf.unizg.hr/>
- Univerzitet vo Skopje, Fakultet za zemjodelski nauki i hrana: <http://www.fznh.ukim.edu.mk/en/>
- Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta: www.bf.uni-lj.si

Циљеви студијског програма Прехранбена технологија докторских академских студија укључују стицање научних способности и академских вештина из уже научне области за коју се студент определио, развој креативних способности и овладавање специфичним практичним вештинама потребним за будући развој каријере. Циљеви су усклађени са савременим правцима развоја одговарајуће научне дисциплине у свету и компатибилни су са основним задацима и циљевима Пољопривредног факултета, као високошколске установе на којој се програм изводи.

Студијски програм докторских студија Агрономија и рурални развој траје 3 године, односно 6 семестара, и за то време студент треба да оствари најмање 180 ЕСПБ, укључујући ту и бодове за докторску дисертацију. Циљеви студијског програма Агрономија и рурални развој докторских академских студија укључују постизање научних способности и академских вештина, развој креативних способности и овладавање специфичним практичним вештинама потребним за будући развој научноистраживачке каријере.

Студије се састоје из 2 обавезна предмета који су од општег значаја за научноистраживачки рад и 4 изборна предмета (од понуђених 19) које студент бира у зависности од одабране теме за израду докторске дисертације у сарадњи са ментором.

У првом семестру студент слуша и полаже два обавезна предмета. У другом семестру полаже један од укупно понуђена три изборна предмета, методолошког карактера. У трећем семестру студент слуша и полаже два од укупно понуђених осам изборних предмета, и то у зависности од одабране теме за израду докторске дисертације у сарадњи са ментором. У четвртом семестру студент слуша и полаже један предмет од укупно понуђених осам изборних предмета у зависности од одабране теме за израду докторске дисертације у сарадњи са ментором. На завршној години студија студенти докторских студија имају активну наставу у виду студијско истраживачког рада који је непосредно у функцији израде докторске дисертације.

Студијски програм докторских студија Агрономија и рурални развој је усклађен са са сличним програмима на европским високошколским установама, а као примере наводимо сајтове следећих високошколских установа у:

- Македонији (http://www.fznh.ukim.edu.mk/images/stories/2018/iiiciklus/studiski_programi_fznh_iii_ciklus_studii_2018.pdf),
- Словенији (http://www.bioznanosti.si/images/izbirni_predmeti_od_1617_dalje/ekonomika_naravnih_virov_1617/E_NV - teoreti%C4%8Dni_predmeti.pdf) и
- Немачкој (http://www.agrареекономик.de/Doctoral_program/).

Циљеви студијског програма докторских академских студија Агрономија и рурални развој укључују стицање научних способности и академских вештина из уже научне области за коју се студент определио, развој креативних способности и овладавање специфичним практичним

вештинама потребним за будући развој каријере. Циљеви су усклађени са савременим правцима развоја одговарајуће научне дисциплине у свету и компатибилни су са основним задацима и циљевима Пољопривредног факултета, као високошколске установе на којој се програм изводи.

Национални савет за високо образовање није усвојио смернице за успостављање докторских школа до момента писања овог самовредновања.

Факултет је проверио своју спремност за извођење докторских студија на студијским програмима 1. Пољопривредне науке (модулима Ратарство и повртарство, Воћарство и виноградарство, Зоотехника, Управљање земљиштем и водама, Фитомедицина и Биотехнички инжењеринг), 2. Прехранбена технологија и 3. Агрономија и рурални развој на основу показатеља који се односе на научноистраживачки рад ценећи број докторских дисертација (за период од школске 2000/2001. године до школске 2019/2020. године износи 1141) односно обраћених докторских дисертација у високошколској установи за области биотехничке науке (361), технолошког инжењерства (72) и агрономије (28) у којима изводи докторске студије, као и имајући у виду однос броја докторских дисертација према броју дипломираних студената (укупан број дипломираних студената на основним академским студијама у области биотехничких наука износи 3099, технолошког инжењерства 2013 и агрономија 1199) и мастер академских студија (за биотехничке науке износи 756, за технолошко инжењерство 294, и за агрономију 123) према броју наставника (тренутан број наставника на студијским програмима у високошколској установи износи 212). Укупан број дипломираних студената на основним студијама у високошколској установи до данас износи 21511 студената, а до 2000. године до данас 15200 студената.

Факултет прати, анализира и унапређује постизање научних способности и академских и специфичних практичних вештина својих студената на студијском програму докторских студија Пољопривредне науке, Прехранбена технологија и Агрономија и рурални развој ценећи научноистраживачке резултате и оспособљеност свршених студената докторских студија да резултате саопштавају на научним конференцијама, објављују у научним часописима са рецензијом, презентују јавности и у мањој мери патентирају или реализацију кроз признате нове техничке и технолошке решења. Поред тога, Факултет прати, анализира доприносе студената у развоју научне дисциплине кроз укључивање у домаће или међународне научноистраживачке пројекте, развој вештина и спретности у употреби знања у одговарајућем подручју биотехничких наука (прехранбеног инжењерства или агрономије) и поштовање принципа етичког кодекса и добре научне праксе.

Факултет прати, анализира и унапређује политику уписа студената на студијском програму докторских студија Пољопривредне науке (Прехранбена технологија, Агрономија и рурални развој) ценећи друштвене потребе и потребе развоја науке, образовања и културе, као и своје материјалне и научноистраживачке ресурсе, односно расположивост савремене истраживачке опреме и лабораторијског простора намењеног студентима (додати неколико реченица о материјалним и научноистраживачким ресурсима односно расположивости савремене истраживачке опреме и лабораторијског простора намењеног студентима, на пример, центар за рибарство и ходробиологију, центар за пчеларство, центар за воћарство, електронски микроскоп, савремено опремљена лабораторија и сл.).

Факултет се определио за непрекидно праћење и анализирање напредовање студента на студијском програму докторских студија Пољопривредне науке (Прехранбена технологија, Агрономија и рурални развој) узимајући у обзир напредак остварен у стицању знања и вештина непходан за даљи развој каријере, и напредак у истраживању усвајањем Правилника о алумни студента, и у том циљу унапређује и развија менторски систем као подршку студенту докторских студија.

Факултет прати, критички оцењује и непрекидно подстиче научни напредак својих наставника, посебно ментора у настојању да унапређује однос броја потенцијалних ментора према броју студената на студијском програму докторских студија Пољопривредне науке (Прехранбена технологија, Агрономија и рурални развој), а у циљу стварања повољнијег истраживачког окружења за своје студенте

Факултет депонује докторске дисертације студијског програма докторских студија Пољопривредне науке (Прехранбена технологија, Агрономија и рурални развој у јединствен репозиторијум (навести где) који је трајно доступан јавности. Установа обезбеђује јавну

доступност реферата о прихватању дисертације и објављених научноистраживачких резултата које је кандидат остварио.

Методом SWOT анализе установа је анализирала и квантитативно оценила сваку тачку из упутства овог стандарда:

- Самовредновање акредитованог студијског програма
- Смернице за успостављање докторске школе
- Спремност за извођење докторских студија на основу показатеља који се односе на научноистраживачки рад
 - Праћење, анализа и унапређење постизање научних способности и академских и специфичних практичних вештина
 - Праћење, анализа и унапређење политике уписа студената на докторске студије
 - Праћење и анализа напредовања студента
 - Праћење, критичко оцењивање и непрекидно подстицање научног напретка наставника
 - Депоновање докторских дисертација у јединствен репозиторијум који је трајно доступан јавности

Резултати анализе и квантитативне оцене приказани су у табели 15.0. (Прилози, Стандард 15, Табела 15.0).

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 15:

Факултет је на Наставно-научном већу размотрио потребу унапређења квалитета стандарда 15 и усвојио следећи предлог мера и активности:

1. Унапредити самовредновање студијских програма докторских студија;
2. По усвајању Смерница за успостављање докторских школа од стране Националног савета за високо образовање размотрити могућност и потребу развијања докторске школе;
3. Усвојити критеријуме, смернице и упутства за провераву спремности за извођење докторских студија на основу показатеља који се односе на научноистраживачки рад;
4. Усвојити процедуру за праћење, анализу и унапређење постизање научних способности и академских и специфичних практичних вештина студената:;
5. Усвојити процедуру за праћење, анализу и унапређење политике уписа студената на докторске студије;
6. Усвојити процедуру за континуирано праћење и анализу напредовања студената узимајући у обзир напредак остварен у стицању знања и вештина непходан за даљи развој каријере, и напредак у истраживању, и у том циљу унапређење и развијање менторског система као подршку студентима докторских студија.
7. Усвојити процедуру за континуирано праћење, критичко оцењивање и непрекидно подстицање научног напретка наставника, посебно ментора, у настојању да се унапређује однос броја потенцијалних ментора према броју студената докторских студија, а у циљу стварања повољнијег истраживачког окружења за студенте.

У периоду до следећег самовредновања високошколске установе и студијских програма, у вези са стандардом 15, максимална пажња биће усмерена на унапређење кључних поступака за праћење, анализирање и унапређивање научних способности, академских и специфичних практичних вештина наставника на докторским студијама.

Посебна пажња усмериће се на формирање докторске школе и развој студијских програма које високошколска установа реализује самостално или заједно са другом високошколском или научно-истраживачком установом из земље или иностранства

Показатељи и прилози за стандард 15:

Табела 15.0. SWOT анализа

Табела 15.1. Списак свих акредитованих студијских програма докторских студија,

Табела 15.2. Списак организационих јединица, које се баве уједначавањем квалитета свих докторских студија на високошколској установи (Савет докторских студија, докторска школа...)

Табела 15.3. Списак чланова организационих јединица за квалитет докторских студија високошколске установе

Прилог 15.1. и 3. Правилник о докторским студијама на Универзитету у Београду

Прилог 15.1a. Правилник о правилима докторских студија

Прилог 15.2. Извод из Статута који регулише докторске студије

Прилог 15.3. Правилник о раду докторске школе

Прилог 15.4. Правилник о избору ментора

Прилог 15.5. Поступак израде и одбране докторске дисертације односно докторског уметничког пројекта (Упутство о облику и садржају докторске дисертације која се брани на Универзитету у Београду)

[стандарди](#)